ORHAN BURSALI / TÜRBAN

ORHAN
BURSALI

TÜRBAN

KADIN SORUNU MU,
ERKEK SORUNU MU?

CK Cumhuriyet Kitapları

Türban
(Kadın Sorunu mu? Erkek Sorunu mu?)

Orhan Bursalı



Ataol Behramoğlu, Deniz Som, Erdal Atabek, Fazilet Kuza

YAYIN YÖNETMENİ
Zeynep Atayman
DÜZELTİ
Mine Şirin
GÖRSEL YÖNETMEN
Haydar Bey
GRAFİK TASARIM
AHMET SUNGUR

Açarken

Türban... Aslında salt bizim sorunumuz değil, Avrupa'yı ve daha geniş bakarsak dünyayı ilgilendiren, Doğu-Batı eksenini de aşmış, Kuzey-Güney dikeyinde tartışılan; aynı zamanda, geniş ölçekli olarak “Medeniyetler Savaşı”na da “simgelik” yapan; Müslüman ülkelerinde “iktidar savaşları”nın bir aracı; İslam ülkeleri arasında “bölgesel etkilenme-etkileme” ve “kültür ihracı” için güçlü bir manivela; şüphesiz ki kadınlar üzerinde ezeli erkek egemenliğini ebedileştirme niyeti; kapitalizmin kadın bedeni üzerindeki ticari tasarruflarına karşı haklı bir tepkinin kötüye kullanılışı; Kuran'ın yanlış yorumu; örtme-örtünme geleneğinin farz gibi algılanması ve kabul edilmesi-ettirilmesi; Batı kültürü egemenliğine karşı İslam kültürünün arkaik başkaldırısı; bazen de ülke üzerindeki dış iradelerin gerçekleşmesinin yolu...

Toplumlarda kadın-erkek eşitliği umudunun üzerindeki kara gölge; kadınların bireyselleşme ve özgürleşme çabalarının önündeki engel; toplumları ve insanlığı yarım beyinli bırakma girişimlerinin diğer adı; toplumda ezilenlerin adalet ve eşitsizliklere dayanabilmesinin tesellisi; köylü kültürü ve geleneğinin milli irade olarak iktidar yürüyüşünün adı; siyasi, ticari, maddi, manevi yükselişin ve dünyalıklar kurmanın modern mahremi... Dahası: İslami toplum mühendisliğinin temel aracı!

Türban, hayatımızın ekseninde. Bir inanış mı, yoksa arkaik bir araç mı?... Şüphesiz hem o hem diğeri. Ama bir gerçek var: Ülkeyi altüst ediyor, bölüyor, parçalıyor, uçurumların eşiğine getirtiyor; anayasaları değiştirtiyor; kültür kırılmaları yaşatıyor; sınıfları, kişileri kendi olmaktan çıkartıyor; askerleri, sivilleri, yerliyi yabancıyı harekete geçiriyor...

Bu kadar çok anlam yığılmasının yaşandığı türban üzerinde şüphesiz ki çok yazılıp çizilecek, çok tartışılacak, değerlendirilecek, irdelenecek, sorgulanacak, eleştirilecek. Bunların yeterli olduğunu söyleyebilir miyiz? Sanırım hayır...

* * *

Bu kitaptaki metinlerin, vurguladığımız pek çok alanda türban tartışmalarının içeriğine katkıda bulunması umuluyor. Metinler, aslında, AKP iktidarı döneminde türban konusunda yaşanılan bazen önemli bazen de siyasal sabun köpüğü, ama arka planda simgesel açıdan güçlü olaylar üzerine, okuru fikir temelinde kışkırtmak; geçen süre içinde bellekte

zayıflayan veya kaybolan olguların, yani “siyasal günlük malzemenin” zihinlerde yeniden işlenmesine yardımcı olmak amacı taşıyor.

Metinler, yazar için, havada, zamanda, kürsüde, kıyıda-köşede uçuşan bu güncellikleri “yakalayıp”, kitap kapakları arasında zamana karşı dayanıklılıklarını artırma isteğinin de bir ürünü. Ancak, tartışma metinlerinin, AKP döneminde türban üzerine olan bitenlerin tümünü sunmak gibi bir savı yok. Yine de metinlerin tümü, yaşadıklarımız-yaşamakta olduklarımız üzerine, “yabancı”ya da iyi bir fikir verebilir.

Metinler, yazar açısından birer tartışma yazılarıdır, okurun da onları bu gözle algılaması arzulanır. Zorunlu durumlarda, bazı kitaplara gönderme yapıldı; şüphesiz çoğu tartışmaların ve alıntıların kaynakları belirtildi.

Kitapta yer alan yazılardan 27’si, ilk biçimleriyle, çoğunlukla Cumhuriyet gazetesinde “Pazar”, “Salı” ve “Perşembe” ile, Cumhuriyet Bilim Teknoloji’nin “Gündem” köşelerinde yayınlandı. Ancak hepsi, genellikle genişletilerek, güncellenerek, derinleştirilerek yeniden yazıldı. Amaç, onları “gazete köşe yazısı” niteliğinden çıkartarak makale niteliğine dönüştürmekti. Bazı metinler, içerdikleri fikirlerin benzerliği nedeniyle birleştirildi, kısaltıldı; çoğuna notlar eklendi. Sondaki 4 yazı ise ilk kez bu kitapta yayınlanıyor. Metinleri okuyarak düzeltmeler yapan ve önerilerde bulunan Özlem Yüzak’a ve Osman Bahadır’a değerli katkılarından dolayı teşekkür borçluyum.

Amaca hizmet etmesi dileğiyle...

Orhan Bursalı

Büyükada, Eylül 08

“Günahkâr Rahibeler” ve Türban

İrlanda’da koyu Katolik inanç gereğince, aileler “günah” işlediklerine inandıkları kızlarını manastırlara kapatıyorlardı. On binlerce kız, hayatlarının sonlarına kadar orada çamaşır yıkayarak “günahlarından arınmaya” zorlandı. İrlanda’da “son çamaşırhane” 1996’da kapandı! 30 bin kadının bu tür manastırlarda yok olduğu öngörülüyor.

Türban da “Müslüman erkek rahipler” sisteminin uyguladığı, her bir kadının birer “bireysel çamaşırhanesi” mi?

Günahkâr Rahibeler filmi bitmiş, insanı koltuğuna çivileten ve soluksuz bırakan etkisi bütün ağırlığıyla henüz üstümüzde. Büyük bir sessizlik... Neden sonra koltuklarımızdan kalktık ve dışarıya yöneldik. Yanımızda yürüyen bir türbanlı, kız arkadaşına “Filmi çok sevdim,” dedi. Yandan baktım yüzüne, acaba ne kadar samimi, filmi hangi açıdan sevmiş, doğrusu çok merak ettim.

Film, İrlanda’nın koyu dindarlarını öfkelendirdi. Filmin Venedik’teki gösterimi sürerken papazlar seyirciye “sinemadan çıkmaları için bir şans” bile verdiler! Kilise, geçmişindeki yüzkarası yapraklardan biriyle daha yüzleşmekten rahatsız oldu.

Film sarsıcı, düşündürücü... Her şeyden önce, kadınların zulümle dolu tarihlerini anımsatıyor; günümüzü ve Türkiye’yi de sorgulama fırsatı yaratıyor.

Film bir düğün sahnesiyle açılıyor. Derken, aldatmacayla üst kata çağrılan davetlilerden bir kız, kuzeninin tecavüzüne uğruyor. Daha sonra kız, olayı kız arkadaşına anlatıyor. Tecavüz olayı kulaktan kulağa aile içinde yayılıyor. Aile erkekleri toplanıyor, konuşuyor tartışıyor; Türküz ya, “oğlana iyi bir dayak atılacak” beklentisi içine giriyorum. Ama bu kentli düşünce! Türkiye’nin güneydoğusunda yaşanılan töre olaylarının, cinayetlerinin benzer biçim ve özüyle İrlanda’da da gerçekleşebileceği aklıma gelir miydi! “Dünya kadın tarihini” iyi bilmemek!

Tecavüzcüye bir şey olmuyor tabii. Ama babasının, kızı sabah erkenden yatağından kaldırmasını, bavulunun hazırlanmasını ve manastıra götürüp papaza teslim etmesini seyrediyoruz... Başlarından bu tür olaylar geçmiş ve kiliseye teslim edilmiş üç kadının daha kısa öykülerini izliyoruz.

Burası, rahibelerin yönettiği ve birbirine benzer onlarca kadının yaşadığı, sözde bir manastır; aslında ise dinsel bir “çamaşırhane” hapishanesi! Dışarı çıkış yasak; dayak, aşağılama, rahibelerin sapık ve sadist yönetimleri. “Günahkâr” kadınlar, burada durmadan çamaşır yıkayarak “arınıyor”, kilise de para kazanıyor! Neredeyse bütün kentin çamaşırları buraya geliyor.

İrlanda, o dönem Katolikliğin bataklığında bir ülke. Evlilik dışı doğum yapan, hatta tecavüze uğrayan kadınlar, aile-kilise ittifakıyla toplum dışına, “çamaşırhanelere” atılıyor. Uzak geçmişten bahsetmiyor film, çünkü son çamaşırhane 1996 yılında kapatılmış. İrlanda’da 30 bin kadın kilisenin bu tür “çamaşırhanelerinde” “yok edilmiş”.

Yani, recm olayının Katolikçesi...

* * *

Kadınlar doğuştan “günahkâr” yaratıklar. Tektanrılı dinlerin uygulayıcılarının pratikte vaazları böyle. Ortaçağda binlerce kadın, cadı diye yakılmadı mı?

Din, daha doğrusu köktendinci erkekler ve dinsel kurumlar; kadınları erkekleri baştan çıkartan yaratıklar olarak görür. Kutsal kitapların bütün yorumları erkeklerin toplumsal egemenliğini pekiştirir. Onları “üstün yaratıklar” kılar. Her şeyi erkeklerin çevresinde döndürür.

Kadın tecavüze bile uğrasa, sonuçta suçlu kendisidir, çünkü “erkeği tahrik etmiştir”. Ülkemizde yüzlerce dinci internet sitesinde hep bunlar vaaz edilir. Örneğin bunlardan birinde (www.dinimizislam.com/detay.asp?Aid=1052), kadınların hemen her yeri tahrik noktası olarak şöyle ilan ediliyor: “Kadınların avuç içlerinden ve yüzlerinden başka her yerleri, ellerinin üstü, saçları ve ayakları dört mezhepte de avrettir. Bunun için kadınlara ‘avret’ denilmiştir. Buraların örtülmesi farzdır.” Eğer, uzuv ve organ temelinde kadınların nerelerinin “avret” sayıldığını öğrenmek isterseniz, bkz. www.biriz.biz/tesettur/bsrt8.htm.

“Avrat” (eş, kadın, karı!) kadının tümüyle adı, köktendincilerin sözlüğünde neredeyse bütünüyle bir “cinsellik nesnesi”, “cinsel obje”dir! “Tümü” günahtır, “Varlığı bile bizzat tahrik ve günah konusudur! Bu “günahkârların”, erkekleri tahrik etmemesi için önlemler önerilir: Boyunları, saçları, bacakları, kadınlığını çağrıştıracak her şeyi, bütün bedeni kapanmalıdır. Eli erkek eline değmemeli. Tokalaşmaktan kaçınmalı veya eldivenle tokalaşmalı. Haremlere sokmalı, seslerini bile erkekler duymamalı... Erkekleri günah işlemeye teşvik ve tahrik etmemeli! Eğer

böyle bir durum ortaya çıkarsa, en hafifinden, “çamaşırhanelerde” günahlarını hayat boyu yıkayarak arınmalarına “olanak” tanınmalı! Veya bazı şeriat ülkelerindeki gibi taşlanarak cezasını çekmeli!

Ama en iyisi, hiçbir “günaha” fırsat vermemesi için, sürekli, hayat boyu cezalandırılmalı, bu niyetle onu tepeden tırnağa örterek, pek çok yerde olduğu gibi sadece tek gözü dışarıda kalacak şekilde kara çarşaflara sokmalı!

Dinlerin pratik uygulamaları, erkek egemen yorumları, kadınların erkeklere neredeyse köleliğini vaaz eder. Türban ve diğer kadın giysileri, “dinci erkeklerin” kadına böyle bakışlarının ürünüdür. Bizim dinciler ile İrlandalı Katoliklerin kadına peşinen günahkâr gözüyle bakışları arasında fark mı var?

Peki, kadını esas insan yapan, kafası, düşüncesi, aklı, duygusu, yaratıcılığı ve erkeklerden pek çok bakımdan üstün olan nitelikleri değil mi? Aslında “örtü” ve “peçe” kadınların bu özelliklerini de kapatma anlamına gelmiyor mu? Kadına bu bakış, kapatılma derecesinin düzeyine bağlı olarak artan bir tür (abartırsak) “sapıklığın” dışa vurumu olabilir mi?! Ve “karşı cinse ” bu tür bakışla, son zamanlarda bazı köktendinci yazarlarda görülen küçük kızlara yönelik cinsel sapıklıklar arasında ilişkisi kurulabilir mi? Peki bu “erkek”lerin bu tür cinsel eğilimlerinin, kendi cemaatleri tarafından hoş karşılanması ve örtbas edilmesi çabasına ne demeli? Ya; “Ben 7 yaşındaki kızımı bile öpmem,” diyerek, küçük kızlara da “avret” gözüyle bakan bazı cemaat sahiplerini nereye koyalım?[1]

* * *

Günahkâr Rahibeler, insanı yakan bir film. Türbanlı kızın filmle nasıl bir ilişki kurduğunu çok merak ettim doğrusu. Acaba o durumda olmadığına “şükür” mü etti içinden? Yoksa, Hıristiyanlığın ne kötü bir din olduğunu ve İslamın üstünlüğünü mü düşündü? Veya, iyimser bir yorumla, taşıdığı türbanı, kendisini günahkâr gören bir zihniyetin biçtiği elbise olarak algıladı da, hayatını türbansız mı sürdürmeye karar verdi?

Türban, Müslüman erkek sistemin her bir kadını kapattığı “bireysel çamaşırhane” değil mi? Kendisini “günah” işlemekten alıkoyacak ve aynı zamanda erkekleri de günaha sokmayacak?

Biyoloji, Kadına ve Erkeğe Nasıl Bakıyor?

125 bin yıl sonra, yani aşağı yukarı 5 bininci neslimizde, erkeği belirleyen Y kromozomu ortadan kaybolacağı için, kadınlar artık erkek çocuk doğurmamaya başlayacak! Peki, kadını türbandan ve erkek egemenliğinden kurtulması için, o ânı/ zamanı mı bekleyeceğiz!?

Dinciler her ne kadar kadını erkeğin kaburgasından yaratsalar da, modern biyolojinin bazı tezlerine göre, asıl erkek hatalı doğmuş bir canlı! Ve de "dişinin paraziti!" Ve spermasından toplumsal konumuna kadar, büyük bir çöküş içinde!

Genetik bilimi, insanın (tabii canlıların!) ıcığını cıcığını çıkartıyor. Bütün biyolojik yapımız tek tek kimyasal semboller olarak belirleniyor... İnsanın moleküler olarak, örneğin dev bir halı sahaya yatırıldığını düşünün; sonra onun üç boyutlu yapısını iki boyut olarak, düz bir tabaka halinde halı saha üzerinde açın, açın, açın... Modern biyolojinin (moleküler biyoloji, hücre biyolojisi, genetik) yaptığı tamamen budur.

Bilim, insanı epey "düzleştirdi" (İki boyuta indirgedi). Eğer insanın her bir harfinin bir yap-boz parçası olarak tanımlanması bittiğinde, tek bir insanın "fotoğrafı", belki de Türkiye çapında bir yer kaplayacak! (İnsan, bu süreç içinde "yaratıcılığı" da öğreniyor ve yeni özellikler taşıyan canlıların oluşumuna imza atıyor... Kes, biç, yapıştır, ekle, tak, takıştır...)

Bilimin bu keşfetme süreci içinde ortaya çıkardığı son olgulardan biri de, sadece erkeklerde bulunan ve "erkek" özelliğini veren gen veya genleri barındıran Y kromozomunun, son 300 milyon yıl içinde deformasyona uğrayıp küçüldüğüdür. Bu küçülme sürüyor. Her ne kadar tartışmalı olsa da!

Bazı meraklı bilimciler, örneğin Oxford Üniversitesi genetikçilerinden Bryan Sykes, bu gidişle Y kromozomunun ne zaman yok olacağını hesaplamış: 125 bin yıl sonra, yani aşağı yukarı 5 bininci neslimizde, erkeği belirleyen Y kromozomu ortadan kaybolacağı için, kadınlar artık erkek çocuk doğurmamaya başlayacak!

Kadın, iki adet X kromozomu taşır ve bu sayede bütün kalıtım bilgisini yedeği ile birlikte sonraki nesle aktarır. Erkek ise bir X ve bir de dumura uğradığı ileri sürülen Y kromozomuna sahip. Y kromozomu yok olunca,

erkek, döllenme sırasında bu kromozomu sonraki nesle aktaramayacak ve çocuklar Y'siz doğacaklar! İşte korkutan süreç bu.

* * *

Diğer bir bulgu ise, erkeğin zaten "hatalı" doğduğu. Bir başka genetikçi, Steve Jones (Londra, College Üniversitesi), Y kromozomunu konu alan kitabında, erkek için "dişinin paraziti" diyor ve erkeğin spermasından toplumsal konumuna kadar, yani biyolojik ve toplumsal büyük bir çöküş içinde olduğunu yazıyor!

Genetikçilere göre, embriyonların oluşum sürecinde "erkeklik hali" sonradan ortaya çıkıyor. Eğer erkek doğacaksa, embriyonun 6. haftasında erkeklik geni devreye giriyor ve ancak 12. haftada erkeklik üreme organları belli olmaya başlıyor. Eğer erkeklik geni devreye girmezse, embriyon doğal ve normal gelişimini "dişi" olarak sürdürüyor ve dişi doğuyor!

Erkeğin yaşamdaki rolünün ikincilliğini ortaya koyan çok sayıda yeni araştırma da var. Genetikçiler, bütün canlılarda erkeğin ve dişinin hayatın sürdürülmesindeki işlevlerini araştırdıkça, şu bulguyla karşılaşıyor:

"Doğa, erkekleri, annenin genlerini eşe aktaran ve dişi kalıtımını harmanlayan araçlar olarak yarattı! 'Kaburgalı Âdem' ilk insan değil, sadece kadınları 'birleştiren'di".

Embriyonun erkeğe dönüşümünün başlangıçta değil de sonradan olması, erkek üzerinde travmatik özellikler yaratıyor. Şimdi bunlara bakalım:

* Erkek cenin, dişiye göre çok daha duyarlı.

* Erkeklerdeki kısırlık sorununun yüzde 25'inin nedeni, Y kromozomunun küçülmesi... Bu durum, erkeğin üreme yetisinin giderek zayıfladığının göstergesi.

* Toplumsal olarak zaten erkekler daha az yaşıyor. Daha çok ölüyor ve zaten daha az ürüyorlar. Erkeğin biyolojisinin yanı sıra, toplumsal çöküşünde de şu örnekler gösteriliyor:

* Kötülüklerin çoğu, şiddet, polisiye olaylar, cinayet, her türlü şiddet, katliam, organize suçlar, seks suçları, fanatizm... Bütün bunlar erkeklerin hanesine yazılıyor.

* Kanser, kalp krizi, trafik kazası gibi büyük felaketlere uğrayanlar, öncelikle erkekler.

Bir Alman sosyoloğa göre (Dieter Otten), "ahlaklı, meslek sahibi, yetenekli ve sosyal yönden gelişmiş kadınlar olmasaydı, Batı

demokrasilerindeki ekonomik, sosyal ve siyasi sistem çoktan çökmüş olurdu!”[2]

Kurban, Din, Gelenek ve Bilim

“Kurban”, “büyük insanlık serüveni”nde, insanların ebedi ve ezeli uymak zorunda oldukları bir zorunluluk mu?

Ortalık kan revan içinde kaldığı ve bizim dışımızdaki diğer memeli canlılara neredeyse her türlü ilkel eziyet yapıldığı için, “din ve gelenek” tartışması, Kurban bayramlarında gazete sütunlarında nüksediyor.

Bir kısmımız sadece “görüntünün kurtarılması”, katliamın kapalı kapılar ardında “hijyenik”, “fazla acı vermeden” ve “bilimsel yöntemlerle” yapılması, “AB normlarına” uyulması isteğinde... Bu “görüntünün kurtarılması”ndan, hem “büyükler” hem de çocuklar açısından “psikolojik ve eğitsel” yarar umma beklentisi yanlış değil.

Ama “kurban” olayının diğer bir yönü özetle şöyle savunuluyor: “İnsanlığın binlerce yıllık gelenekleri geçmişten geleceğe akıp gitmekte. Bu büyük serüvendeki geleneklerin hikmetlerini yarı cahil eleştirilerle, üstünkörü bilgilerle anlamak kolay değil.. Unutmayalım ki biz de gelip geçeceğiz ve bu serüven bizsiz sürecek.”

Haşmet Babaoğlu, bazı köşelerde de destek bulan bu yaklaşımına ek olarak, Vatan gazetesinde, “işin antropolojisi”ne giren yazısında, özetle şöyle diyor: İnsanların birbirlerinin kanını akıttıkları bir süreçte, dinler, insanlığın içine işlemiş şiddetin önünü kesebilmek için zincirleme reaksiyon oluşturmayacak masum kurban törenleri önerdi.

Büyük laflar! İnsanlığı bağlayıcı! Kışkırtıcı da!

* * *

Antropoloji deryalar içi derya. Geçmişten bugüne bakıldığında, insanların birbirinin kanını akıtmasını hiçbir dinsel önermenin durduramadığını görürüz. Tek tek cinayetlerden tutun, bir veya birkaç aileyi yok eden ve temelinde daha çok para, mafya, seks, pornografi, iktidar, güç, arkaik-feodal kültür gibi çok farklı olgular yatan cinayetler, toplumda maşallah sanki artarak sürüyor. (Sadece bizde değil!)

İnsanların birbirini kesmesini, salt içlerindeki şiddeti şu veya bu biçimde dışa vurma zorunluluğu ile açıklamak çok kolaycı bir yaklaşım! Karmaşık ve çok nedenli olgular bunlar! İnsan topluluklarındaki “hayatta kalmak”, “klanın menfaati”, “güç, iktidar, zenginlik”, grup ve sınıf mücadelesi gibi, çok daha temel olguları göz ardı mı edelim ve müthiş ve

karmaşık bir tarihsel geçmişi tek bir nedene, hem de en basitine mi indirgeyelim?! Bilim ne yazık ki bu kavrama basitliğini henüz yakalayabilmiş değil!

Azteklerde ruhani sınıfın, her defasında binlerce çocuğu, kadını, erkeği, hem de yüreklerini çıkartarak tanrılara kurban ettiği büyük törenlerden geride kalan kitlesel mezarları daha yeni bulundu!

Bir defasında 30 bin kişinin kurban edilmesi, ruhanilerin ve kralların "iç şiddetlerinin" bir sonucu muydu, yoksa kurdukları iktidar ve düzenin devamının bir zorunluluğu mu?... Ölen firavunlarıyla birlikte yüzlerce insan canlı canlı mezara gömülüyordu.

Tektanrılı dinlerin de, Aztek ve firavunlardan nice yüzyılllar sonra bile, yüz binlerce insanın kanını akıttığı da bir başka gerçek. Kurban olayını, din felsefesi-sosyolojisi içinden bakarak mı anlayabiliriz, yoksa, bütün tinsel, düşünsel ve maddi nesnelliğiyle "dışarıdan" kavramaya mı çalışarak mı?

* * *

Tabii, Babaoğlu'nun benimsediği bakışın en sakat yönü, gelenekleri önemli ölçüde kutsaması ve insanlığın bunu kavramadaki yetersizliğine gönderme yapmasıdır! "İnsanlık gelenekleri büyük bir serüven!.. Biz gelip geçeceğiz, bu büyük serüven sürecek."

Şüphesiz ki evet, ama aynısı ve bütünü değil. Bu gelenekler, her neslin kendi geliştirdiği biçimlerinde, içeriğinde, anlayışında sürüyor. İnsanlık nehri, durmadan değişerek ve durmadan eskileri değiştirerek, yıkarak ve yeni geleneklerini de yaratarak akıp gidiyor. Binlerce yıl öncesinin toplumu ve insanı başka, bugünün toplumu ve insanı başka!

Burada tartışmacılar, bugünü, toplumu ve yarını biçimlendiren bambaşka bir nehirin varlığını unutuyorlar: Bilim nehri!

Bilimsel düşüncenin çevresinde oluşan, doğa bilimlerinin, felsefenin, hayat bilimlerinin ve toplum bilimlerinin giderek daha çok ortak noktada bütünleşip aktığı, henüz insanlık tarihi ve gelişme süreci açısından çok yeni olan bir nehir bu!

Şimdi gelenekler ve her şey yavaş yavaş bu yatakta yıkanıyor. Geçmişten geleceğe bir gelenek olarak, insanlığın büyük bölümünün herhalde birkaç bin yıl daha yaşamını birlikte sürdüreceği dinler, tanrılar, inanışlar da epey bir süredir bu nehrin yatağına girmekte.

Şüphesiz yeni biçimleriyle ve hatta içerikleriyle...

Yandaş Erkek Öğretim Üyesi, Hangi Özgürlüğün Peşinde?

Özgürleşmenin, demokratikleşmenin kadınların türbanlanmasından geçtiğini sanan “akademik” kişiciklerin, Türkiye’nin geleceğine yapacakları bir milim bilimsel katkı bile olamaz! Kampanyaya 80 bini aşkın öğretim elemanından sadece 3500 kişi, neredeyse tamamı erkek öğretim elemanı destek verdi! Kadın öğretim üyesi sayısı ise 100 kadar! Erciyes Üniversitesi’ndeki 130 destekçiden sadece 5’i kadın! Atatürk Üniversitesi’ndeki 229 destekçiden 10 kadarı kadın! Dicle’deki 84 destekçiden sadece 2’si kadın, biri de zaten ‘rektöriçe’ yapıldı!

Üniversitelerde iki öğretim üyesi “türbana özgürlük” kampanyası ile[3] kızların-kadınların başlarının yasal ve hukuksal olarak da türbanlanmasına çağrı yaptı! Bu üniversite tarihinde kara bir sayfadır! Katılan öğretim elemanı sayısı 3500 kadar! AKP’nin türbanı üniversitelerde serbest bırakmaya yönelik anayasa değişikliğine destek amacıyla başlatılan kampanyanın liderlerinden bir erkek öğretim üyesi bakın ne diyor: “Sadece 100 kadar kadın kampanyaya katıldı, çıkan sonuçtan utanç duyuyorum!”[4]

Ben ise, 35 bin kadar kadın öğretim elemanı arasından 100 kadın öğretim elemanının çıkıp türban bildirisine imza koymasından utanç duyuyorum! Bu açıklamayı yapan Çalışır, ne bekliyordu? Kadınların isteyerek ve gönüllü olarak, erkeklerin antik dönemden beri kadın üzerindeki egemenliğinin simgesi olan “örtünme”ye evet demesini mi!? Dinci siyasetçiliği tescilli bir iktidarın, “kızlara eğitim özgürlüğü” gibi büyük bir yalanın ardına saklanarak, dinsel bir düzenin temel taşlarını döşemesine onay mı vereceklerdi? Kadınlardan kendilerini gönüllü olarak türbana hapsetmesini bekleyenlerin akıl yürütmelerinde bir sorun var... Kampanyanın büyük bir fiyasko olduğu kadın katılımının yokluğundan, daha doğrusu kadınların boykot etmesinden bellidir!

İlginçtir ki, erkek öğretim üyeleri, ezici bir çoğunlukla, kadınların türbanlanması yolunda oy kullandı... Bu tutumları, kadınların türbanlanmasında birinci derecede pay sahibi olan ve kadınlar üzerinde egemenliklerini sürdürmek isteyen erkeklerin tarihsel ve arkaik tutumuna

uygundur! Türbanın özgürlük meselesi olduğu uydurukluğunu ise kadınlar reddetmişlerdir!

Özgürleşmenin, demokratikleşmenin kadınların türbanlanmasından geçtiğini sanan akademisyenlerin, Türkiye'nin geleceğine bilimsel katkılarının ne olacağını merak ediyorum!

* * *

AKP türbana, hem de anayasal bir kamuflaj sağlamaya kalkışarak, aslında toplumu, düzeni dinselleştirme konusunda en temel hukuki adımlardan birini atmaya kalkıştı! Ancak bu süreç, zaten yasal zemini hazırlamaya kalkışmadan önce, pratikte başlamıştı!

Örneğin, İstanbul'da pek çok vergi dairesine uğrayan arkadaşlarımız, çalışan memur kadınların büyük çoğunluğunun başlarının türbanlı olduğunu bildiriyor! Yerel yönetimlerde de öyle. Hele türbana bir de anayasal özgürlük (AKP yönetimi altında şüphesiz ki zorunluluk!) getirilirse, toplum geri dönülmez bir noktaya gelebilir.

Türkiye, türbanla ilgili anayasa değişikliği girişimi ile birlikte, (mahkemenin iptal etmesine rağmen) kıyısından köşesinden resmen yeni bir toplumsal düzene girmiş bulunuyor! Devlet, düzen ve toplumun sırtında, iktidarın dinci kamçıları şaklayıp duruyor!

* * *

Üniversiteler ve toplum, TV'deki açık oturumlarda da, "Bize sorgu odalarında yaptığınız zulmün hesabını artık vereceksiniz," diye bağıran dinci militanların ve yeni düzenin polislerinin egemenliği altına giriyor! Dinci militanların gazeteci kılığında, geçmişte üniversitelerde kız öğrenci adaylarına türban konusunda yapılan aydınlatıcı konuşmalara "sorgu odası" demek yüzsüzlüğünü de gösteriyor. Peki, bu kızların türbanlanması sürecinde yaşadıkları baskıları, yedikleri dayakları ve diğer "ikna edici" yöntemleri nasıl adlandıracağız? "İşkence odaları" mı?

Türban, toplumun-düzenin dinselleştirilmesinin temel aracı olmuştur! Türban ne bir bez parçasıdır, ne geçmişte bir bez parçasıydı ne de gelecekte bez parçası olacaktır! O, İslamcı toplum düzeninin siyasal bayrağıdır artık! Dün, yarım bile olsa, anayasanın laik, demokratik, sosyal hukuk devleti maddelerinin güvencesine sığınma olanağı vardı! Bugün artık bu da fiilen ortadan kaldırılmaya çalışılıyor!

Cumhuriyetin yetiştirdiği özgür bireyler, Cumhuriyet yurttaşları; bilime, geleceğe, eleştirel akla inanan, ülkemizin en önemli üretken, geleceğin güvencesi ve yaratıcı insanları artık var oluş-yok oluş eşiğinde

bulunduklarını düşünüyorlar! Yalancı, iki yüzlü, fikir fukarası tapınakçıların zulmü zaten uzun süredir vardı; onlar bugün ise zincirlerinden boşanmış durumda!

* * *

Cumhuriyetçi demokratik güçler, iktidara ve dinci düzenine karşı, artık her alanda örgütlenmek ve toplumu örgütlemek durumundadır. Ne yazık ki CHP ve yönetimi, toplumu orta vadeye göre örgütlemekte, seferber etmekte, seçimlere hazırlamakta uyuşukluk-politikasızlık içinde. Televizyon konuşmalarıyla nereye varabilirler?

Toplumdaki dinamizm ise, CHP'yi aşıyor; insanlar lidersizlik ve örgütsüzlük acısını yaşıyor. Şimdilik bazı demokratik örgütlerle kendini miting alanlarında dile getiriyorlar! Fakat bugün kendi düzenlerini kuranların yöntemlerinden öğrenmek ve durmadan yeni muhalefet biçimleri geliştirmek gerekli.

Bugün artık birey değiliz, her aşamada ve her türde ve her büyüklükte topluluk olmak zorundayız. Bireysel yeteneklerimizi, yararımızı, birikimimizi, nerede olursak olalım, en küçüğünden en büyüğüne, farklı ama etkili ve sonuç alıcı, "biz"e, "biz"in enerjisi ve sinerjisine dönüştürmek durumundayız!

Bunun ise bin bir çeşit yolu var; bu yollar bulunmalı!

Türbana Özgürlük Kampanyası ve Aydın Namusu

Bir kısım öğretim elemanının üniversitelerde türban serbestliği girişimini dayandırdıkları "birey özgürlüğü" ve "demokrasinin gereği" gerekçelerini, gelin başka bir açıdan irdeleyelim...

Üniversitelerde türbana özgürlük isteyen, ancak kadın öğretim üyelerinin büyük boykotu ile karşılanan, toplamda da fiyasko ile sonuçlanan kampanyaya katılanların üniversite dağılımlarına baktığınızda, MHP- AKP- dinci- Fethullahçıların yoğunlaştığı merkezler olduğunu görüyorsunuz. Destek veren solcu eskileri, bazı demokratlar, liberaller ise aralarında nazar boncuğu gibi duruyor! Vah ki vah!

2007 seçimlerinden önce, CHP- MHP koalisyon olasılığını "ulusalcı faşist iktidar ittifakı" olarak nitelendiren bu AKP destekçisi "liberal-kendine demokrat" nazar boncuğu takımı, türban konusunda ve kampanyaya katılımı ile, Meclis'te kurulan "AKP- MHP Kutsal Türban İttifakı"nın arkasında ve yanındalar. Savaş omuzdaşları! Bu türlerin "aydın namusu" demek şöyle çalışıyor: MHP benle birlikteyse iyidir, senle birlikteyse faşisttir! Ama dinci-aşırı milliyetçi birliktelikleri kutlu ve mutlu olsun! Biz yine de, bireysel özgürlükler ve türban birlikteliğini, namusluca tartışmayı sürdürelim!

* * *

Türban, bireysel özgürlüklerin kapsamı içinde bir olgu mu? Bu soruya namuslu yanıt verebilmek için, sorunun ana çerçevesi şu olmalı: Türban sorununu kimler yarattı, arkasında kimler var? Bireysel kimliklerin bir sorunu olarak mı ortaya çıktı?

Türban, kadının örtünmesini namus din-iman meselesi ve kadın namusunun simgesi olarak gören erkek arkaiklerin; evinde, çevresinde karısını-kızını, eşini-dostunu şiddet, baskı veya aile-çevre baskısı ile türbanlayan erkeklerin; din ticaretini yapanların; ülkede dinsel bir devlet kurmak isteyenlerin; köktendincilerin ve bunların uluslararası kutsal ittifakının Türkiye gündemine soktuğu bir sorundur.

İslam felsefecisi Doç. Dr. Şahin Filiz diyor ki: "1970'li yıllarda Şii lider Musa Sadr'ın, Filistinlilerin Şii kadınlarını taciz etmesi karşısında yarattığı başörtüsü modeli Türkiye'ye türban olarak girdi. O yıllarda Arap

dünyasında çıkan kitapların Türkçe çevirileriyle Arapların din, dünya ve devlet anlayışı hâkim olmaya başladı. O tarihten bu yana da yoğunlaşarak devam eden mikro Arap milliyetçi düşüncesine odaklanan bir din anlayışı doğdu. Zaten çarpışma da bundan kaynaklanıyor."[5]

İhsan Doğramacı da, Habertürk'ün Basın Kulübü'nde (20 Ocak 08), o dönemin askeri diktatörü ve bugün türbancıların ve Fethullahçıların en makbul kişilerinden Kenan Evren'in, "Şu başörtüsüne bir çözüm bulalım, bir model önerelim, Keçeciler'in eşi Nadide Hanım'ın taktığı boneyi beğeniyorum," demesi üzerine, kendisinin araştırma yaptığını ve Fransa'da "türban" adı verilen örtüyü önerdiğini açıklamıştı.

Demek ki, köktendinciler bu sorunu adım adım geliştirdiler, büyüttüler, türbanladıkları kızları sokağa saldılar ve yanlarında da cunta şefi Kenan Evren gibi bir diktatörü de en büyük destekçileri olarak bulunca, türbanın önünde bütün kamusal engelleri kaldırmak için adım adım bugüne getirdiler!

Kenan Evren'in en büyük hayranları arasında Fethullah Gülen'in olduğunu da unutmayalım![6] Gülen, Evren'in yerinin cennet olduğunu açıklamıştır! Diktatör, yerini garantiledi! Evren, Türkiye'nin toplumsal ve kamusal dincileştirilmesi politikasının mimarlarından! ABD'nin 1980'lerde, o zamanki Sovyetler Birliği ve Afganistan'ı "Yeşil-İslami-Kuşak" ile sarmalama politikasının en has uygulayıcısı olduğunu da unutmayalım! Evren, Pentagon'a iletilen o ünlü "Bizim çocuklar başardı!" mesajındaki adamlardan biriydi![7] Türkiye'ye hem de 1982 Anayasası'na zorunlu din dersini ekletirken, fetvayı ABD'nin bu politikasından da alıyordu!

Türbancılar için Türkiye'yi daha da muhafazakârlaştırma, dincileştirme paketinin ilk ayağı üniversiteler. Diğerlerinin de arkadan geleceğini zaten açıklıyorlar! Aşama aşama giriyorlar, sorunu dilim dilim keserek çözüyorlar. Üniversitelerde türbana özgürlük kampanyası bunun bir parçası!

Türban hangi koşullarda ve kimler tarafından "çözülüyor"? Gül, 15 yaşındaki lise öğrencisi Hayrünnisa ile, onu okulundan ayırarak ve başını türbanlayarak evlendi! Türbanın kayıtız şartsız savunucusu. Erdoğan, ağabeyinin tokadı ile başını türbanlamak zorunda kalan Emine Hanım ile evli. "Batı'dan ahlaksızlık aldık" lafını, türbanlı kadınlara hitaben söyledi! Türbanın bu ahlaksızlığa karşı bir kalkan olacağını ima etti! Erdoğan, türban=namus eşitliğinin baş savunucusu, kayıtsız şartsız destekçisi.Türban=namus eşitliğini en veciz bir biçimde Erdoğan'ın

başdanışmanlarından Cüneyd Zapsu dile getirdi: “Başı örtülüye türbanını çıkar demek, sokaktaki kadına ‘donunu çıkar’ demekten farksızdır...” Böylece, erkek dincilerin, kadının don kısmı ile baş kısmını aynı kategoride gördükleri, türbansız baş görünce kırmızı boğa görmüş gibi olduklarını ve türban duyarlılıklarının nedenini anladık![8]

AKP’li ana politik figürlerin hepsi; parti ve iktidardaki vitrinlik türbansızların dışında, bütün bakanların eşleri türbanlı! Atadıkları bürokratlarda tercih ettikleri özellik, imam hatip mezunu olmak ve eşlerinin türbanlı olması!

AKP’ye ve türbana destek verenlerin dayandığı liberal düşünce bütünü görmez, sadece bireyi görür; ama bireyin hak ve özgürlüğü olarak desteklediği türbanın toplumsal karakterini ve yol açacağı sonuçları umursamaz. Belki de kavrayamaz! Liberal, sanır ki, kadınların türbanlanması aynı zamanda bir demokrasi sorunudur! Tam tersine, bunun, kadınların erkeklere köleliğini artıracağı için, türbanın özünde ve kökünde demokrasiyi mezara gömme programının bir aşaması olduğuna aklı ve mantığı basmaz!

Türbanlaştırma değil, türbansızlaştırma, İslam ülkelerinde temel bir insan hak ve özgürlüğü, bir demokrasi sorunudur! Bunu görmeye ya cüzdan ilişkileri, ya çevre ilişkileri, ya kısa vadeli diğer çıkarları ya da düşünce kapasiteleri engeldir.

Geleceğe, Uygarlığa, Kadına Karşı Kalkışma!

Tarihsel yanılgıların aydını, hem de akademisyen kılığıyla, demokrasi adına türbana destek veriyor. Demokrasi, kadın özgürlüğünden önce filiz verdi; ama demokrasiyi güçlendiren ve yaşatan, kadının eşit ve özgür birey olarak toplumda yer alması oldu! Şimdi kadınları geçmişin cenderesinde tutma girişimleri, ne özgürlüklerin ne de demokrasinin yolunu açar!

Anayasa değişikliği ile türbanı üniversitelerde serbest bırakma operasyonu sürdüren AKP iktidarına karşı büyük bir toplumsal tepki oluştu. Kadınlar Anıtkabir'e sığmadı. Üniversiteler, birbiri ardına bildirilerle üniversitelerin türbanlanmasına karşı çıktı. Hayrettir ki, bazı rektöriçe düzeyine çıkmış akademisyenler de hemcinslerinin başlarının arkaik simgelerle örtülmesine, "demokrasi ve özgürlük" kisvesi altında destek veriyor.

Yani diyorlar ki: "Ben başımı türbanlamam, ama diğerlerinin türbanlamasına karışmam, hatta desteklerim!" Bu yolun önünde sonunda kendilerine çıkacağını düşünmeden... Üniversitelere sadece türbanın değil, türbanla birlikte onlarca diğer dinsel dayatmanın gireceğini görmeden...

Anayasa değişikliğiyle türban meselesi aslında çözülmez, sorun yeni başlar! Bunun dalga dalga bütün toplumu ve kamusal alanları saracağı, yeni bir türbanlı toplumsal düzeye geçileceği, ülkede zamanla türbansızların dışlanacağı bir siyasal iklimin egemen olacağı, çünkü iktidarda türbanlılardan oluşan yeminli bir ekibin bulunduğu, devleti ve ülkeyi ellerindeki tüm olanaklarla yönettikleri... görülmüyor! Liberal düşünce öyle bir şey midir, sadece at gözlüğüyle önüne bakan?

Türban bir süreçtir! Geçmişte tasarlanmış oluşturulmuş, bugün bir sorun olarak büyütülmüş ve tanımlanmış bir süreç! Bilim kafası veya aklı ise süreçleri görür! Sürecin anlık noktalarına takılıp kalmaz!

Türban, ilerleyen bir süreçtir! Yani geleceği vardır! Bu sürecin bir numaralı objesi de kadın! Türban, bir dinsel emir değil! Dinci erkeklerin, arkaik zamandan bu yana kadınlara karşı tutumlarının bir parçası. Yani kadın üzerindeki tarihsel baskı zincirinin halkası! Bu zincir, kadınlar üzerinde erkek egemenliğinin ve buna bağlı kadın köleliğinin çeşitli dönemlerde farklılaşan tarihsel kesitlerinden oluşuyor.

Demokrasi, kadın özgürlüğünden önce filiz verdi; ama demokrasiyi güçlendiren ve yaşatan, kadının eşit ve özgür birey olarak toplumda yer alması oldu! Fetvacıların, “Türban tarihsel geleneklere uygundur” yorumları, aslında kadını geçmişin cenderesinde tutma girişimleridir. Bunlar ne özgürlüklerin ne de demokrasinin yolunu açar![9]

Tam tersine, bu fetvalar ve girişimler, özgürlüklere, demokrasiye ve kadının tarihsel kazanımlarına karşı bir başkaldırıdır! Hele hele bazı üniversite rektöriçelerinin, öğretim üyelerinin, doktora payesi almış akademisyenlerin, geçmişi bu kadar açık olan bir süreçte, özgürlüğün ve demokrasinin ve bütün bunların ana öğelerinden biri olan kadının yanında değil de, karşısında saf tutması, utanç vericidir!

Türbanın yanında yer almak özgürlükçülüğün değil köleciliğin saflarında bulunmaktır! Bir kısım akademisyenin, AKP’nin toplumu, ekonomiyi, sınıfları, dinsel eksen temelinde yeniden tanımlama ve örgütleme girişimlerine destek çıkması, tarihsel bir yanılgıdır!

Bu yanılgının nedenlerinden birinin temelinde ise, Mustafa Kemal Cumhuriyeti’ne duyulan kin ve nefret yatıyor! 1950’lerden beri ülkeyi yöneten ve bütün özgürlüklerin yolunu tıkayan her türden sağcı iktidarın yarattığı bugünkü Türkiye görüntüsünün sorumluluğunu, genç Cumhuriyetin kuruluş ilkelerinin üzerine yıkmak da, ayrı bir yanılgıdır! Türkiye’nin gelişmiş bir demokrasiyi gerçekleştirememiş olmasının sorumluluğunun, esas olarak, ülkeyi yöneten sivillerin üzerinde olduğunu kabul etmeliyiz. Bu sorumluluğu salt ordu üzerine yıkmak, siyaset sosyolojisinin ruhuyla uyuşmaz!

Ne yazık ki, bilim kültürümüz ve aklımız, henüz toplumsal gelişmeyi kendi içinde bütün olarak algılayabilecek ve sorumlulukları ayrıştırabilecek bir olgunluğa ulaşabilmiş değil. Ulaşabilecek mi? Bu konuda hiç olmazsa bir umut ışığı var mı?

Sayın Aydınlar, “Ötesi” Kimin Sorunu?

“Ötesi”, onları ilgilendirmiyor... Burada temel sorun, bilim-felsefe, düşünce üretiminde, Türkiye’nin evrensel anlamda hiçliğidir! Bilim ve düşünce kültürü derinliğinde yoksunluk, ne yazık ki, aydınımızın niteliğini belirliyor.

Gazetelerde yazan, TV’de açık oturumlarda konuşan bir kısım aydının, türban konusuna nasıl yaklaştıklarını anlamaya çalışıyorum. Bazıları, türbanı (üniversitelerde) bireysel özgürlükler ve laiklik anlayışının nesnesi olarak görüyor. Onlara göre, reşit insanların başlarını nasıl bağlayacakları ve üniversiteye nasıl gidecekleri kendi sorunu...

İlginçtir ki; bu aydın ekibinin türbana yaklaşımları, bireysel özgürlüğün dışına taşmıyor! Şüphesiz, türban takmanın tekil-bireysel özgürlük alanı var. Ama, bireysel özgürlük alanının ötesi de var. Ne yazık ki, “ötesi” onları ilgilendirmiyor. Onlar için, “ötesi”, “laikçilerin, Kemalist otoriter rejim yanlılarının tepeden dayatmaları ve özgürlükleri kısıtlayıcı düşünceleri”.

Sorunu böyle koyduklarında, birey ile toplum arasındaki ilişkiye bakışlarında tek yanlı kalıyorlar; “ötesi” için söyledikleri şudur: “Sonrasında bir şey olmaz, Türkiye aslan gibidir, özgürlüklerden zarar gelmez...” gibi temelsiz, bol demagoji...

Sosyolojik boyut sıfır: Türkiye’nin toplum yapısı ve siyasal İslamın programı konusunda hiçbir tartışmaya girmeyen ve “ötesi” üzerine söyleyecek sözü ve entelektüel düşünce derinliği olmayan bir tutum.[10] Bu görüşün uç noktasında ise, “her inanışın kendi hukukuna uygun yaşandığı bir cemaatler topluluğu” duruyor! Tabii ki, farklı etnik kökenliler de (Türkiye’den!) alıp başını gidebilir!

Bu karışık grup, siyasi dincilerle birlikte, ulusu reddediyor. Zaten ulus devleti de ırkçılığın kaynağı ilan ediyorlar: Derhal yok ola, çözüle ve dağıla! Çok açıktır ki, bu görüşler Türkiye’yi gerçekten çözecek gelişmeleri içinde barındırıyor. Bu görüşlerle, Türkiye üzerinde iddia sahibi devletler arasındaki büyük uyum dikkati çekiyor!... Burada başka bir sahtekârlık devreye giriyor: Ulus devlet bitmiş! Hem de, ulus devletlerin egemenlik savaşlarıyla birbirine girdiği çağımızda!

* * *

Bir diğer kesim aydın, kolaycı bir şablon içinde. Onlar için düne kadar sadece bir kötü vardı: “Kemalist, vesayetçi, otoriter yönetim.” Bu nedenle,

başından itibaren AKP ile büyük bir dayanışma içine girdiler, bu ortak “baş düşmanları”na karşı!

Ancak, zaman içinde AKP’nin dinci-ümmetçi, kökten türbancı, sadece kendisine demokrat yüzü, artık reddedilemez bir biçimde ortaya çıktıkça, utanarak da olsa “köktendinci dayatma”dan bahsetmeye başladılar. Şimdi bu kesim “iki dinin kıskacı” diyor: Kökten cemaatçilik ile kökten milliyetçilik! Bu kesimin sözcüsüne göre, bir kesim “türbanı hiç taktırmayız”, diğeri de “her yerde takarız”ı savunuyormuş.

Geniş bir “ara kesim”i de buraya dahil edebiliriz. Bir dizi oportünist, susarak, sözde iki tarafa da karşı çıkarak, veya esas olarak “milliyetçiliği”, ulus devleti hedef alarak, bu ara kesitte at koşturuyor, kısmen dış güçleri, kısmen çeşitli kesimleri kollayarak, ekmek parasını kazanmak için ip cambazlığı yapıyor!

Ama, kafalardaki şablonları hayatla örtüşmüyor!..

* * *

Peki, onlarla ortak bir tartışma zemininde buluşmak ve sorun çözücü fikirler üretmek ne kadar mümkün? Ne yazık ki bizim millet monolog yanlısıdır! Herkes tek tek müthiş ve sarsılmaz, etkilenmez “düşünce iktidarı”dır! Başkalarının söylediği her şey, bu iktidar duvarına çarpıp tuzla buz olur!

Örneğin bu “liberal”, “küreselci”, “küresel solcu” entelektüeller, türbanın sadece bireysel özgürlük yönünü görür! Ama toplumun yarısından çoğunun dile getirdiği “Evet bu yönü var, ama türban bireysel bir sorun olarak ortaya çıkmadı, kadınları türbanlayarak dinselleştirmeyi derinleştirmeye yönelik, siyasi İslam programının bir taktiği de var. Sorunun bu toplumsal yanı çok önemli” görüşünü hiç tartışmazlar... Onlara göre bu görüşü savunanlar “milliyetçi, ulus devletçi, Kemalist vesayetçi ideolojinin sahipleri!”

Buna karşılık, “Tamam, üniversitelerde serbest olsun, ama türbanın ilköğretim ve liseye ve devlet hizmetlerine girmeyeceğine ilişkin de bir yasal önlem alınsın,” biçimindeki uzlaşmaya da yanaşmazlar...

Neden böyle? Bizde aydın, ne yazık ki genellikle bağımsız gibi görünür ama bağımsız bir düşünce ve toplumsal odak olamamıştır... Belki tek tük birkaç örnek dışında! Burada temel sorun, bilim-felsefe, düşünce üretiminde, Türkiye’nin evrensel anlamda hiçliğidir!

Bilim ve düşünce kültürü derinliğinde yoksunluk, ne yazık ki, aydınımızın niteliğini belirliyor!

Özgürlük ve İnsana Karşı Büyük Ahlaksızlık!

Türban takmak özgürlükmüş! Tarihsel gelişimin hiçbir aşamasında, türbanın kadını özgürleştirici bir görevi yerine getirdiğini kimseye yutturamazsınız; "modern mahrem" gibi, türbanın kadınların sokağa çıkmasına ve hayata karışmasına yaradığına ilişkin ilericiliği ve bilimselliği kendinden menkul tezler dahil! Bu "tezler", sadece, kadının, erkeğin yanında ikinci sınıf yurttaşlığını tescil etmeye, pekiştirmeye ve ebedileştirmeye yarar!

Ne diyor Prof. Çiğdem Kâğıtçıbaşı? "Örtünmenin en açık seçik anlamı kadının cinsel kimliğini yok etmektir. Niçin? Çünkü kadın aslında cinsel bir objedir, dolayısıyla kadın tehlikeli bir varlıktır ve kapatılması gerekir. Kim için? Erkekleri korumak için. Şimdi bu aslında kadını bir nesne haline getiriyor. Yani burada artık kadının kendi kendisi için değil, bir başkası için konumu önemli... Kadına erkekle eşit bir insan değil, bir nesne muamelesi yapılması, birincisi insan haklarına aykırı. İkincisi kadın-erkek eşitliğine aykırı, çünkü erkeğin ne yapacağı kendi vicdanına kalmış, ama kadına emir veriliyor. 'Sen kapan' deniyor ve kadının statüsü düşürülüyor. En önemlisi de erkeğe 'Sen kendini kontrol edemeyen bir varlıksın'; kadına da 'Sen sadece cinsel bir objesin' deniyor... Kadın-erkek arasında cinsellik dışında iki insan, meslektaş, arkadaş ya da herhangi bir sosyal ilişki de kurulabileceği anlayışı yok...."[11]

AKP'nin türbanla ilgili ahlaki tavrı, nasıl bir toplumda yaşayacağımızla ilgili temel bir sorunu gündeme getirdi! Türbanın, din temelli bir toplumsal yönetim biçimi kurmaya yönelik temel politikalardan başlıcası olması olgusunu, tamamen bir kenara bırakarak söylüyorum: Benim açımdan, kadınların başlarını kapatmaya ve onları ikinci sınıf yurttaş konumuna itmeye teşvik edici bütün politikalar, söylemler, insana ve topluma karşı çok temel bir ahlaksızlıktır!

Bazı akademisyenlerin, şu yıllarda geçerli din tüccarlığından para kazanmayı fırsat bilenlerin, böyle bir ahlaksızlığa ortak ve destek olmaları ve ileri sürdükleri bütün gerekçeler, gelecekte araştırmacılar için iyi bir malzeme olacak... Şüphesiz, bu büyük destekle yüklendikleri olası toplumsal suçlar konusunda da, gelecekteki araştırmacılarının söyleyecekleri çok şey olacak![12]

Türban, kör bir erkek-politik inancın arkaik simgesidir. Bugün 21. yy Türkiyesi'nde kadınları türbanlamaya yönelik bütün politikaların, ülkeyi "daha çoğulcu", "daha demokratik" yapacağına ve dahası "ileriye" götüreceğine ilişkin bütün iddialar, iktidarın daha bağnaz bir topluma doğru yönelmesine yelken açmaktadır.

Özgürlüğün, geleceğin, daha çok demokrasinin, daha çok insan temel hak ve özgürlüklerinin, daha çok barışın, daha çoğulcu bir toplumun, daha çok düşüncenin, daha zengin bir insan varlığının, daha farklı fikirlerin, daha büyük zenginliklerin tek bir garantisi vardır:

Başta çocuklar ve kızlar-kadınlar olmak üzere, bütün insanlar üzerindeki her türlü düşünce bağnazlığını ve tek yanlılığı önlemek! Devlet ve toplum kökenli bütün dogmatik dayatmalara son vermek! Devlet aygıtının laikliği, bütünüyle ve tavizsiz savunması, koruyup kollaması, büyütüp serpilmesi için durmadan yeni önlemler alması!

İnsanı özgür kılacak tek yol budur!

Yoksa, bilim ve düşünce şarlatanlarının, türbanın yayılmasını, liselere de taşınmasını, kamusal alanda temsil ve teşvik edilmesini, hatta küçük çocukların bile türbanla şartlanmasını ailenin doğal hakkı olarak savunması, bizi tek tip ve üstüne üstlük dinsel dogmatik bir topluma ve giderek uçuruma götürür!

Hele hele türbanı üniversitelerde inanç özgürlüğü adına savunmak, üniversiteleri, gençlere bazı bilgilerin aktarıldığı yerler derecesine düşürmektir! Bunun için üniversiteye gerek mi var! İsteyen kitapları alır ve bilgileri edinir! Üniversiteler salt bilgi aktarılan yerler değil, araştırma yapılan, eleştirel düşüncenin öğretildiği, disiplinli bir şekilde bilimsel kafaların oluşturulmasına yardımcı olunduğu evrensel mekânlardır ve buralar insanlığımızın, uygarlığımızın geleceğidir!

Türbanı özgürleşme aracı olarak savunmak, üniversiteleri tarihsel özvarlığından ve görevinden de soyutlamaktır! Türkiye'ye büyük bir kötülük yapılıyor! Bu kötülüğü, düşünce ve bilim namusu ve yurtseverliğin hiçbir derecesi kabul edemez!

Ve... “Modern Mahrem” Bay Testis ile Karşılaştı!

Bir kadın doktor veya sağlık personeli, erkek hastasının testislerinin röntgenini çekmeyi, “Dinsel inancıma uygun değil!” gerekçesiyle reddederse ne olur? Şüphesiz ki toplumsal sorunlar doğurur, ortalık karışır, gazetelere haber olur, hangi ülkede yaşıyoruz diye kıyamet kopar, bazıları erkek ve kadın hastaneleri açılmasını bile isteyebilir... Ama öncelikle bilimsel bir tezi de gündeme getirir...

Testislerin röntgenini çekmeyi reddeden hanıma bakıyorum: Tam bir “modern mahrem!” Türbanıyla sosyal ve iş hayatında bir yer edinmiş, hayata katılmış. Diyelim veya varsayalım ki, Prof. Nilüfer Göle’nin teorisindeki gibi, sosyal hayata katılmayı türbanı sayesinde gerçekleştirmiş. Eğer türbanı takmasaymış, kendisine ne üniversiteye gitme ne de doktor olabilme izni verilebilirmiş. Teori diyordu ki: Türban, kızların dışarıya çıkmasını, sosyalleşmesini, hayata katılmasını, üzerlerindeki erkek baskısının azalmasını, dahası, sekülerleşmesini sağlar!

Karşımızda, teoriye uygun bir modern mahrem duruyor! Ama gel gör ki karıştığı hayata köktenci inançlarını da getirmiş! Türbanı kadının neredeyse “özgürlük savaşımının simgesi” olarak gören anlayışın bir “laboratuvar testi”ni yaşıyoruz!

Türbanı özgürlük simgesi olarak görenler, belki de “modern mahrem”in pratik hayatta bir “testis” ile karşılaşacağını düşünememiş ve dolayısıyla böyle bir karşılaşmada ne olacağını, ne gibi sorunlar yaşanacağını da öngörememişlerdir! Bu doğal ve normaldir! Tezleri test edecek olan, sosyolojik hayatın kendisidir!

Şimdi başında “bireysel özgürlüğün” simgesi bulunan bir doktor hanım, testis ve tabii ki bir de eklentisi penis ile karşı karşıya kalacağını görünce ne yazık ki “modern” davranamamış ve “eski bildik mahrem” tepkisi vermiştir!

Üstüne üstlük, büyük bir toplumsal zararla da karşı karşıyayız: Belki de “modern mahrem”in kendisine yabancı penis ve testis korkuları veya önyargıları nedeniyle, hastaya zamanında müdahale edilemedi ve testislerden biri kaybedildi! Neyse ki sorun penis ile ilgili değildi! Yoksa bir modern mahrem, büyük bir bireysel sorun yaratacaktı!

Mahrem ile modern mahrem benzer davrandığına göre, “modern mahrem” tezi çöktü mü? Türbanın, şu sapına kadar erkek toplumda özgürleştirici bir araç olabileceğini söylemek, çok zorlayıcı... Türbanı kendi özünden, çıkış kaynağı ve bağlamından, erkek fetvası ve yorumu ile ilişkisinden, dinci erkeğin kadına bakışı ve yaklaşımından kopartabilir, onu kadının özgürlük örtüsü olarak değerlendirebilir miyiz?

* * *

Dinci basın ve iktidar kanadının ise olayı örtbas etmek için yeni tezgâhlar peşinde koşması da ilginçtir. Egemenlikleri altında olan hastanelerdeki olayları örtbas etmek için, “modern mahrem”in testis röntgen çekimleri sırasında görevde olmadığı karşı iddialarını, üstelik bilgisayar tahrifatıyla kanıtlama çabalarına girişiyorlar. Oysa olayı topluma mal eden araştırmacı gazeteci Uğur Dündar bir başka gerçeği daha açıklıyordu: “Hastanelerde türbanlı doktorlar konusunda elimize ulaşan çok sayıda görüntüye yayınımızda yer vermedik.” Yani hastaneler modern mahremlerle dolu!.. Kimbilir hastalar başka neler, ne modern mahrem öyküleri yaşıyor hastanelerde!

Testislere bakmamak modern mahrem’in inanç hakkı... “Apronda deve kesimi” erkek dincinin inanç hakkı... Bunlar ülkemizin yeni bir “modern mahrem” topluma doğru hızlı ilerleyişinin örnekleri.

Şüphesiz, içki içme yasağı, okullarda bilimsel eğitimin dinselleştirilmesi, imam hatip okullarını normal okulların yerine geçirme çabası ve şüphesiz ki kadınları türbana, çarşafa sokma büyük mücadelesi... nin devamları hepsi. Bakalım toplumun öbür kesimi ne derece ve nereye kadar “ötekileşecek”?..

Teoriye gelince. Açmazı veya zayıf yönü şurada: Türbanı kabul ediyor; türbanlı bir toplumu, cumhuriyeti kabul ediyor; kadınların erkekler tarafından, hangi inançlar, gelenekler doğrultusunda olursa olsun, eve kapatılmasını kabul ediyor... Ondan sonra diyor ki, önemli olan kadının evden dışarıya çıkmasıdır. Türban bunun için bir araçtır. Bu aracı savunalım!

Eve kapatılan kadını, başını türbanlayarak dışarıya çıkartan özgürleştirici teoriler, kadın özgürlüğüne katkıda mı bulunur, yoksa esaretini tesciller mi?

Diyeceksiniz ki, bilimsel bir teorinin böyle bir savı olamaz! Teori, duruma tarafsız olarak yaklaşıp saptamalar yapar... O zaman da demeli ki,

bilimsel bir teorinin kadının türbanlanmasını kolaylaştıracak bir tarafı da olmamalı!

Annem, Arınç'ın Annesi ve Baş Açıklığının Sırrı!

Geçmişten bir anı: Başörtülüler neden fotoğraf çektirirken başlarını açıyordu? Çünkü başı açmak, kadınlarımızın özlem duyduğu ve ilk fırsatta da gerçekleştirdikleri bir eylem...

Meclis Başkanı Bülent Arınç'ın annesinin başı açık fotoğrafı, gözümün önüne annemin fotoğrafını getirdi. 1945'lerde, ağabeyinin düğünü sırasında, 15-20 kişilik bir hısım-akraba-dost grubuyla birlikte, kadın-erkek karışık çektirdikleri fotoğraf...

Annemin de başı açık, fotoğrafa giren diğer kadınların da. Ama annemi, iş hayatında ve evde başörtülü anımsarım hep (türbanlı değil!). Burada yanıtlamamız gereken şöyle bir soru var: O yıllarda başörtülü kadınlar özellikle fotoğraf çektirirken başlarını açmaya özen gösteriyorlar; ama sonra başörtülerini kullanıyorlar. Neden?

Bunun dini bir inanıştan kaynaklanmadığı belli. Başı açmak, kadınlarımızın özlem duyduğu ve ilk fırsatta da gerçekleştirdikleri bir eylem... Özellikle de düğün gibi özel zamanlarda ve özellikle de fotoğraf çektirirken...

Geleceğe, bu dünyaya, ebediyete, bakımlı, başı açık, güzel bir fotoğrafını bırakıyor. Kendi yaşadığı zamanda da fotoğrafa bakarak, onu eşe dosta misafire göstererek mutlu oluyor. İnsanın, kadının en doğal, en güzel, en içten duygusu, hali!

Sürekli başı açık gezmek, hele o zamanlarda başka bir kültür gerektirir. Kentli kadının, kent kültürünün ürünüdür baş açıklığı. Bunun için saçları sürekli yapılı, bakımlı, düzeltilmiş, taranmış, şekillenmiş olacak. Erkekler berbere giderler ve saçlarını düzelttirirler. Ama, yoksul ve doğuştan kentli olmayan ailelerde kadınların hayatında kuaför lüksü olmadığı için, saçlarını yaptırmazlar da. Ve en pratik ve ucuz çözüm olarak, zaten bir gelenek olduğu için de başörtüsü kullanırlar.

Başörtüsü, bu açıdan, kuaför ve yaptırılmış saçın yerine geçer. Başörtüsü, sosyolojik ve ekonomik bir sürecin ürünüdür. Avrupalı kadınlar örneğin şapka kullanır. Veya onların saçlarına hep kuaför eli değer. Anneciğimin hiç kadın berberine gittiğini anımsamam. Kömür karası saçlarını evde yıkar, tarar, gerekirse kendisi keser veya belki teyze kızlarına uçlarından kestirirdi.

Kadınlar, Cumhuriyet’le birlikte yeniden doğdu; özgürlüğü, bireysel özgürlüğü tattı; saçını açar mı kapar mı, Cumhuriyet erkeklerinin geniş hoşgörüsü altında, genellikle kendilerinin iradesindeydi! Çünkü Cumhuriyet, bir tarikat baskısını bertaraf etmiş ve insanların iradelerini özgür bırakmıştı! Ülkemizde özellikle kadınların, ama erkeklerin de, gerçekten bir “adı”, birey olması süreci böyle başladı! Mustafa Kemal döneminde! Pek çok Avrupalı ülkeye bile fark atarak... Örneğin seçme ve seçilme hakkını pek çok Avrupa ülkesinden önce elde ettiler.[13] Arınç’ın annesi Sevdiye Hanım (ne güzel isim!) bir Cumhuriyet kadını olarak bu özgür ortamı teneffüs etti ve Bülent Bey’i büyüttü!

Münevver (Tay) Arınç, Bülent Bey’e varmadan önce başı açıkmış. Bülent Bey’in annesi öyle diyor. Münevver Tay, üniversite yıllarında modern giyimiyle dikkat çekermiş (Soner Yalçın) Kırşehir Kaman’da öğretmenlik yapmaya başlamış. Münevver Tay öğretmenliği seviyormuş. Bülent Arınç’la evlenmeyi önce düşünmüyormuş. Babasının ısrarıyla öğretmenliğe veda edip ev hanımlığına geçmiş. Bülent Arınç, eşine başını örttürmüş. Belli ki “Eşim olacaksan türban takacaksın,” demiş.

Münevver Hanım’ın ilk özgür seçimi başı açıklıktı. Türban ise, Bülent Bey ile hayatına girdi. Yo, hayır... Bu seçiminden pişman veya mutsuz olduğunu düşünmem. Eminim, kocasının fiskesini bile görmemiş, el üstünde tutulmuştur.

Ama, bütün bunlar “türbanın rantı”ndan bahsetmemize engel değil! Türbancı ve türbanlı siyasetçilerin yükselişi ve iktidara gelişi büyük bir rant yaratmıştır, hem siyasal kariyer olarak, hem ekonomik hem de ticari...

Rant, şüphesiz, en tepede siyaset olarak işliyor, oradan genişleyerek, büyüyerek kurumları, toplumu ve insanları sarıyor: İçişleri Bakanlığı’nın altını üstünü, merdivenlerini tavanlarını kaplayan, mescit dışına taşanların ayakkabıları, gazetelerde boy gösteriyor. Daha önce orada böyle bir “manzara” var mıydı? Bakanlıktaki herkes, mescitte namaza duruyor.

Çok açık: Bakanlık ve devlet mensupları iktidara uymak ve toplu namaza durmak zorunda! Böyle bir durum, önceki iktidar zamanlarında görülmüyordu! Bakanların tutumu, düşüncesi, memurların davranışları ve özgür düşünceleri üzerinde açıkça bir bir baskı değil mi?

Türban rantı, tipik bir “toplum mühendisliği” mekanizması biçiminde işliyor... Hem de tam islimle!...

Bayan Arınç'ın İçindeki Gençliğe Çağrı

Meclis Başkanlığı döneminde Bülent Arınç, Cumhurbaşkanı'nı uğurlama törenine eşinin türbanlı katılması konusunda şöyle diyordu: "Eşimin doğal hali bu. Şimdi ben eşime, kusura bakma Cumhurbaşkanını karşılamaya gideceğiz, başını aç, diyebilir miyim? Bunu yapsam daha kötü bir davranış olmaz mıydı?" diyor, ama gerçekten öyle mi?..

Bülent Arınç doğru mu söylüyor? Yani eşinin türban takıp takmamasına karışamaz mı? O zaman, Münevver Hanım, başı açık bir Cumhuriyet öğretmeni iken, Arınç ile evlenince neden tesettüre girdiğini açıklamalı! Zaten Arınç'ın annesi de "Gelin geldikten sonra başını örttü," diyordu. Münevver Hanım'ın ilk tercihi olan "başı açık ve Müslüman" kimliği veya tutumu, laik Türkiye'nin aslında İslama büyük katkısıydı:

* kadını yüceltmesinin,

* eşit yurttaş kılmasının,

* kara peçe ve çarşaflardan kurtarmasının,

* insan içine ve gün ışığına çıkarmasının,

* ona özgür birey ve yurttaş olma, hayatın bütün alanlarına özgür iradesiyle katılma yolunu açmasının sonucuydu.

Kadını türban, çarşaf vb. ile kapatmak koşulu ise, eski düzenin bir alışkanlığı; çağımızda küresel anlamda da şeriatın simgesi.

"Ona başını aç nasıl derim, türban onun doğal hali," diyen Bay Arınç, bana değil vicdanına yanıt versin. Bayan Arınç'ı esas doğal halinden çıkartan kim?

* * *

Şimdi yaşadığım bir öyküyü anlatacağım: Gümüşsuyu'nda oturmak istiyordum, bir arkadaşımın aracılığıyla ev de buldum. Sahipleri orta yaşlı bir karı-koca. Erkek söz sahibi, pazarlık ediyor, karar veriyor; kadın başörtülü; evlerinde çay içtik... Sonuçta evi tutmadım.

Bir süre sonra, yine aynı yerden geçerken arkadaşım "Arabayı durdur, bak sana ne göstereceğim," dedi. Yanda bir başka kadınla sohbet eden saçları açık, bakımlı, berber yüzü görmüş ve taranmış bir bayanı gösterdi ve tanıyor musun diye sordu. Hayır tabii. "Karşıdaki evi anımsıyor musun?" Tabii, tutmak istediğim evdi. Bu bayan da başörtülü hanımdı! Minik dilimi yutacaktım!

Kadının kocasına inme inmiş, sol tarafı tutmuyormuş. Kadın bir bakıcı tutmuş. Kocasına baktırıyormuş. Ama kendisi başörtüsünü atmış, saçlarını taramış, giyimine özen göstermiş... Kocasının bilinci gidip geliyormuş. Karısını başörtüsüz ve bakımlı gördüğünde, arada bir, bu ne hal, saçın niye açık, diye halsiz halsiz söyleniyormuş. Kadın, bu durumu da kahkahayla arkadaşıma anlatıyor...

* * *

Kadınlarımıza türban taktıran, yüzde 99, erkeklerimiz. Din, erkeklerin egemenliğinde bir sosyolojik olgu. Din ve kurumları, baştan sona erkek egemenliği altında. Yorumlayandan değerlendirene, yazıp çizenden aktarana, fetva verenden uygulayana, şeriat mahkemesinden celladına kadar. Bütün süreci erkekler yönetiyor.

AKP iktidarında önemli görevler üstlenen, hem bilimden hem diyanetten sorumlu Devlet Bakanlığı yapan Prof. Dr. Mehmet Aydın'ın eşi Nihal Aydın, ülkemizi ziyaret eden Pakistan Cumhurbaşkanı Pervez Müşerref'in eşi Sehba Müşerref'le sohbet ederken: "Mehmet Hoca (Aydın), hep 'Kuranıkerim'i bir de kadınlar tefsir etse (yorumlasa) acaba nasıl bir uygulama ortaya çıkacak?' der,"diyor[14]

Ne kadar doğru! Kadınlar bunun eksikliğini duyumsamıyor mu! Erkek yorumlarının yanlı, kendilerine yontan özellik taşıyacağını düşünmüyorlar mı? Kadın ilahiyatçılar, neden çağdaş, doğru, koşulları dikkate alan karşılaştırmalı bir Kuranıkerim yorumunu ortaya koymazlar!

Sehba Müşerref Hanım'ın fotoğrafına bakıyorum! Başı açık. Bizim bakan eşlerine diyor ki, "Kadınların başını örtmesi çağdaşlığın değil gericiliğin simgesidir. Eşim Cumhurbaşkanı olunca bana çok baskı yapıldı, örtün diye. Fakat babamın nasihati var, başını örtme, Kuranıkerim'in yanlış yorumu nedeniyle kadınlara başlarını örttürüyorlar, diye..."[15]

Türban, açıkça erkek dayatması. Aile içinde de kız çocukları dahil, bütün kadınlar için, genellikle erkeklerin belirlediği bir eğitim ve yaptırımlar süreci. Örneğin türban vb. konularında yazarken sosyal bilimlere pek çok gönderme yapan Taha Akyol'a desem ki, türbana bir de "kadınların baskı altında tutulması", "erkeklik, kadın ve toplum","din sosyolojisi" vb. açılarından bakmak çok daha "bilimsel" olmaz mı? Ve türbanı şu veya bu nedenle kabullenmiş kadınlara da sorsak: "Baş örtmede erkek egemenliğini görmüyor, en azından kokusunu almıyor musunuz?" diye...

İnanıyorum ki, türban konusunda yeni, doğru, erkek bakışından arınmış çağdaş bir yorum ile, çoğu kadın başlarını açar. Şimdi ilk önce bu yorumu, Bayan Arınç yapsa ve türbanını çıkarsa.... Çünkü kocası, “ona karışamam” diye “fetva” da verdiğine göre,

büyük bir toplumsal olaya önderlik yapmaz mı? Türkiye’yi özgürleştirmez mi? Ülkenin önünü açmaz mı? Bütün Müslüman dünyada kadınların simgesi olmaz mı?

Bayan Arınç’ın “içindeki gençlik”e çağrı!

1945'lerin Hacı Anne ve Hacı Babaları

Ne Hacı Hüsnü Bey, hacı eşine "türban" taktırmış... Ne Hacı Sıdıka Hanım başını örtme gereği duymuş. Cumhuriyet'in temelleri böyle sağlam atılmış; kadın erkeğin yanında toplumun özgür ve eşit bireyi olarak sahneye çıkmıştı.

Leyla ve Erol Tümer'leri ziyaret ettiğimde, Leyla bir ara, "Bak sana ne göstereceğim," dedi ve içeriden bir fotoğrafla geldi. Yıl 1947. Fotoğraf mutlu bir günde çekilmiş. Fotoğrafın ilginçliği nedir peki? Atatürk Cumhuriyeti döneminde kadınlarımızın başlarının açık olması yeni bir olay mı! Çoğumuzun albümünde böyle resimler bol sayıda var. Ama durun: Burada hacı olup da başı açıklar var:

Fotoğrafın sağında ayakta duran bey Hüsnü Helvacıoğlu. Burdurlu tüccar. Yanında ayakta duran, eşi Sıdıka Hanım. Ev kadını. Hüsnü Bey de Sıdıka Hanım da hacı. Orta sıranın sağ başındaki hanım Atiye Özdoğan, ev kadını. Yanındaki bey eşi kaymakam Rıfat Özdoğan. Rıfat Bey iki kez hacı. Yerde sağda oturan Leyla Tümer, yanında Mualla Helvacıoğlu Öztürk. Hadi oldu olacak, fotoğrafta görülen diğer kişilerin isimlerini de belirteyim: Üst sırada sağdan üçüncü ve dördüncü kişiler Kurmay Albay Talat ve eşi Mücellel Özdoğan. Orta sırada sağdan üçüncü ise Saliha Hanım. Solunda, Leyla Tümer'in babası Ekrem Ediz Bey ve anası Müvedded Hanım.

Ne Hacı Hüsnü Bey, hacı eşine "türban" taktırmış... Ne Hacı Sıdıka Hanım başını örtme gereği duymuş. Cumhuriyet'in temelleri böyle sağlam atılmış; kadın, erkeğin yanında toplumun özgür ve eşit bireyi olarak sahneye çıkmıştı. Bugün dinci-tarikatçı kesimin Atatürk düşmanlığının temelinde daha çok bu mu var? Çünkü kadınlar bu özgürlüklerine dört elle sarıldılar. Dahası, türbanlısı dahi Cumhuriyet'in kadınlara getirdiği kazanımlara dört elle sarılıyor!

Kimi kadın ve erkek köşe yazarları, türban takmayı "–düşünce–özgürlüğü"nün gereği olarak görmüyor mu; doğrusu insan kendini aldatılmış hissediyor!

"Türbanlı kadınların bireyselleşmelerini, 'modernite'ye uyum sağlamalarını görmek gerekir," diyerek, olayın küçük ve tali bir yönünü ön plana çıkartıp esas gerçekmiş gibi önümüze koymadan önce, kadınlara türban taktıranların kimler olduğu olgusuna bir açıklama getirmeliler! Bu, hiç tartışmadıkları, görmek istemedikleri, yorumlamaktan kaçındıkları ana

olgu! Ayrıca, kadınlara türban takma baskısının arkasındaki kolektif güçlere de bir bakmalılar! Cemaatlere, tarikatlara... Neden türban ile cemaatlerin gelişmesini, güçlenmesini ve baskısını ilişki içinde görmüyorsunuz?

Din ve modernite üzerine dış kaynaklı yorumlara bel bağlamadan önce, türban sorununa; Türkiye'nin muhafazakârlaştırılması, tarikatların büyük bir siyasal güce dönüşmesi, dinin ve türbanın tamamen siyasallaşması gibi, ülkemizin somut gerçeklerinden bakarak ve biraz düşünme cesareti göstererek yaklaşmalısınız! Ancak böyle bilimsel olunur, yoksa 100 yıl öncesinin Weber'i gibi sosyal bilimcilere referanslar vererek değil!

Bilim, aktarmacılıkla değil, toplumu öğrenerek, türbanın ülkemizdeki güncel, tarihsel ve gelecek dinamiklerine bakılarak yapılabilir... Ama hedef farklı: Siyasal amaca uygun olarak, türban olağan, doğal, bireysel hak olarak gösterilecek, kabul ettirilecek ve "işte ne yapalım, toplumun gerçeği bu" denecek!

Atatürk ve arkadaşları modern bir ülkenin temel taşlarını yerleştirmişlerdi ve bu fotoğrafta görüldüğü gibi, Müslüman millet, bu taşların üzerinde yürüyerek, dünyaya yeni bir Türkiye ve yeni insanlarının örneklerini sunuyordu!

Ama, 1980'lerden bu yana, özellikle ve öncelikle, Kuran'ın ve İslamın en gerici, en ilkel yorum ve tarzlarını (Suudi vb. etkisi ile) dayatanların yönlendirdiği bir "Arap Türkiyesi"ni[16] Anadolu içinden "doğurmaya" çalışıyorlar!

Olur mu!?

Yarım Beyinli Toplumlar ve Yarım Kalmış Uygarlık

Kadınlar her alanda toplumsal yaratıcılığa ve hayata katılmadıkları sürece, bütün toplumlar yarım beyinli sayılmalı... Kadınlar yaşamı paylaşmadığı, beyinlerini, zekâlarını, yeteneklerini toplumsal yaşamın her alanına katmadığı için, insanoğlunun, uygarlığın ortaya çıkartamadığı ve yaratamadığı daha neler var... Aslında bu açıdan bakıldığında, uygarlığımıza yarısı kayıp gözüyle bakabiliriz!

AKP’nin kadınlara yönelik politikaları, Türkiye’yi giderek daha çok yarım beyinli bırakacak!

Neden yarım beyinli, nedir bu yarım beyinlilik? Öncelikle bu konuya girelim biraz: Tarihi çok farklı boyutlardan ve açılardan tanımlamak mümkün. Kimi, sınıf mücadelelerini itici güç olarak görür. Kimi uygarlığı bilimin yaratıcılığı ile açıklar... Kimi, üstün kişiliklerin, tarihsel figürlerin tarihin yazılmasında ve ilerlemesinde öncü rol oynadığını ileri sürer...

Peki tarihe, uygarlığımıza tamamen başka bir gözle bakmaya ne dersiniz? Gelin, bu kez de uygarlığımıza çok önemli bir eksiklik açısından bakmaya başlayalım ve ulaşması gereken yere bu nedenle yarım ulaştığını söyleyelim...

Bu kez şöyle diyelim ve bakalım: Özellikle son 150 yıl içinde dünyada yaşadığımız en çarpıcı değişim, ne bilimin büyük atılımı, ne uzaya yolculuk, ne internet, ne genetik, ne biyoteknoloji, ne atom bombası... En büyük değişim, kadının yaşamı bütünüyle paylaşmaya soyunması; hayatın bütün alanlarında, etkinliklerinde sahneye çıkmasıdır!

Düne kadar, neredeyse bütün tarihsel yaşamda bastırılan, erkeğin egemenlik alanında bir figür olarak kalan kadın, şimdi enerjisini insanlık, uygarlık için seferber etmeye koyuldu! Yani durumu şöyle yorumlayabiliriz: Düşünün, insanoğlu yarım beyin-yarım zekâ ile, sadece erkek beyni ile dünyada varlığını sürdürüyordu (Ve büyük ölçüde günümüzde de sürdürmekte). Ve bu “yarım beyinle” ancak bu kadar bir uygarlık yaratabildi! Ayrıca, uygarlığımız defolu! Toplumsal ve küresel sürdürülebilirlik sınırlarına dayanmış durumda! İnsanlık birbirini yok etme üzerine kurulu bir düşünce sistemi içinde yaşıyor ve bu yanlışı aşamıyor,

aşabilecek bir yetkinlik ortaya koyamıyor! Savaş! Yok etme! Tüketme! Kendi kendinin esiri olma!

Belki de yaşadığımız bütün kötülükler (savaş, emperyalist hırs, egemenlik hırsı, toplumdaki büyük gerilimler, birbirini yok etme, vahşi rekabet...) salt erkeğin toplumsal hâkimiyetinin bir ürünü ve sonucu olabilir... İnsanlığın diğer sorunları da kadın beyninin "üretime" tam katılmamasının sonucu! Böyle olmadığını nereden biliyoruz?

Mesele bu kadarla kalsa! Bu bir kayıp! İkinci kayıp ise, kadınların yaşamı bütünüyle paylaşmayarak; birey olarak ortaya çıkamayarak; beyinlerini, zekâlarını, yeteneklerini toplumsal yaşamın her alanına katamayarak; uygarlığın gelişiminin yarım kalmasına neden olmasıdır! İnsanlık, bu yüzden daha neler üretemedi, yaratamadı?! Bunu hiç bilmiyoruz ve bilemeyeceğiz!

Dünyaya aslında bu açıdan bakıldığında, uygarlığımızın yarısı kayıptır!

* * *

Bazıları, kadının erkekten toplumsal rol çalmaya başlamasını, İngiltere Kraliçesi I. Elisabeth'le başlatır. Ama kadını dünyada yeniden doğurtan ve var eden esas olay, demokratik devrimlerle birlikte sanayi devrimidir. Bu gelişme içinde kadın, birey olarak ortaya çıkmaya ve kendini ortaya koymaya başladı! Kapitalist sistemin, "özgür" bireye, kadın işgücüne ihtiyacı vardı. Kentleşme, ekonomi ve iş hayatı, kadın-erkek eşitliğine yasal koşullar sağlanmaya başlamasıyla birlikte, kadının toplumsal özgürleşme süreci bugüne kadar geldi. Ancak bu sürecin belki de yarısına bile varmış değiliz!

Kadın gerçi her alanda ortaya çıkıyor, ama henüz politika ve yöneticilik erkeklerin egemenlik sahası. Yönetim ve anlayışta, ulusal ve uluslararası planda henüz kesin bir "paradigma" değişikliği gerçekleşmedi. En büyük adım da, bugünkü uygarlığın beşiğinde, Avrupa'da atılıyor. Ama dünyanın büyük kesimlerini henüz yarım beyinli toplumlar oluşturuyor. Avrupa'ya kıyasla, yeryüzünde büyük çoğunluğun çeyrek beyinle bile yönetilemediğini de unutmayalım!

* * *

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş harcında, Mustafa Kemal'in ülkemizi tam beyinli yapma kararı yatar: Cumhuriyetimiz aynı zamanda toplumun tam beyinle yönetilmeye doğru adım atılmasının adıdır. Ülkemizde kadınların erkek zincirlerinden kurtularak uygarlık sahnesinde yer almasının başlangıcıdır.

Siyasal İslamın, iktidarın ve Türkiye'nin önemli bir kesiminin en büyük açmazı, kadını hâlâ esas olarak cinsel bir varlık olarak gören anlayışıdır; kadını siyasal ve toplumsal planda, ceza yasalarında hep ikincil planda tutmaya çalışıyorlar.

AKP'nin, geçmiş yıllarda Meclis'e sevk ettiği Avrupa Birliği'ne uyum yasalarında, kadınlara karşı işlenen suçlarda, kadınları mağdur eden değişiklikler istemesini unutmayalım. Bu hangi "çağdaşlıkla" uyumludur? Avrupa Birliği'ne uyum yasaları adı altında, kadının toplumda ikincil planda kalmasını pekiştirme çabaları, kadınları isyan ettirmişti. İktidarın, eski Adalet Bakanı Aysel Çelikel'in hazırladığı, en azından yasal açıdan kadının çağdaş yerini tescil edecek değişiklikler arasında, olumlu ne varsa çıkarması, AKP'nin, toplumda kadına bakışının derin bir göstergesiydi! Kadınlara karşı işlenen suçlarda kadınları mağdur eden değişiklikleri dayatması, AKP'nin, kaş yapayım derken göz çıkarma, politika ve niyetinin dışavurumuydu!

Anayasanın, dinin siyasal araç olarak kullanılmasını yasaklaması ve laikliğin en büyük hikmeti, belki de, kadının özgürleşmesinin önünü açmasıdır. Siyasal İslam ve AKP'nin buna uygun kadın politikaları, toplumun yarım beyinli yol almasına hizmet etmektedir! Ama, siyasal İslam ve AKP, tarihe, gelişmeye, Türkiye'ye, Cumhuriyete, demokrasiye, insan haklarına karşı kürek çekiyor!

İşte AKP iktidarının yarattığı gerilimin kaynağının temelinde kadına karşı bu tutumu var! Erdoğan ise, kendileri dışında herkesi toplumsal gerilim yaratmakla suçlamakta!.. Dinci tercihleriyle toplumu geren kendileri değilmiş gibi! Öyle ki, apartmanlarda bile ibadet yerleri açılmasını yasal zorunluluk haline getirme çabasına giriştiler. AKP milletvekili ve parti başkan yardımcısı Prof. Edibe Sözen'in gençliği koruma bahanesiyle getirdiği, ancak büyük tepkiler karşısında geri çektiği tamamen zamansız yasa tasarısı da, arka plandaki niyetlerin dışavurumuydu!

Türkiye, çoğunluk iktidarı ile ülkenin önemli sorunlarını belki de çözme şansı yakalamışken, ülke ileriye taşınabilecekken, Meclis'teki çoğunluğun beyinleri, 1400 yıl öncesine, yanlış yorumlara takılı kalmış durumda. Dünyamızda değişmeyen hiçbir şey yokken, dini anlayışlar mı değişmeyecek?.. Toplumla yaşamayan din nasıl ayakta kalacak?

Mübeccel Kıray, kaybettiğimiz büyük sosyoloğumuz, haklı olarak diyor ki: "Bu mümkün değil!"

Dünya “tam beyin” ile yaşamanın yollarını ararken, Türkiye’nin “yarım beyin”le ilerlemesi, gelişmesi, varlığı mümkün olamaz!

Ana akıma karşı kürek çekmekle, nereye?

Kadın Tarihi Çizelgesi

Kavga; kadının, arkaik coğrafyanın ve geçmişin mi, yoksa günümüz uygarlığının ve geleceğin mi bir parçası olarak toplumsal yaşamını sürdüreceğine ilişkindir. Soruna aslında belki de "kadın sorunu" olarak değil, daha çok bir "erkek sorunu" olarak bakmalı ve erkekleri bu açıdan ilkokuldan itibaren eğitmeye çalışmalı...

"Kadın"a ilişkin sorunlar AKP iktidarında gündemin sürekli tartışma konusu. "Türban" gerçi bunlardan en süreklisi ve kıdemlisi, ama "kadınlar ve tecavüzcüleri", "kadınlar ve gayri meşru çocukları"... gibileri de gündeme girip çıkıyor.

"Ülke gerçeği" diye, kadını tecavüzcüsüyle evlendirmede ısrar ederek, erkekleri kurtarmaya çalışan AKP'li Prof. Doğan Soyaslan ve tefsir, yani Kuran ayetlerini yorumlama uzmanı Prof. Lütfullah Cebeci'nin "Erkek ince hazırlanmış bir çubukla kadına bir iki defa pat pat vurmalıdır," fetvası; AKP'li milletvekili Hakkı Köylü'nün "Eşinizi birisiyle el ele görürseniz ona bir iki tokat vurmaz mısınız?" sözleri... Ortaya çıkan tablo, AKP'nin "alt ve üstyapısı"nın damgasını taşıyor, niteliğini gözler önüne seriyor. Ve bu partinin nasıl bir Türkiye istediğinin net fotoğrafını sunuyor.

Öyle ki, bu tartışmaya dünya da kulak vermiş, The Economist dergisi bu ülkede neler olup bittiğini okurlarına özetle şöyle duyuruyor:

"Ayrımcılık yasaları gereğince, bir tecavüzcü, kurbanıyla evlenirse serbest kalabilir... İlk baktığınızda insana korkunç geliyor, ama Türkiye'deki yasa böyle. Cemil Çiçek'in baş danışmanlarından Prof. Soyaslan, birçok ülkede istifaya davet edilirdi, ama Türkiye'de bu yapılmıyor, üstelik bu sözler gazetelerde 'çok akıllı davranış' olarak tanıtılıyor."

* * *

"Kadın" ve "cinsiyet", genellikle İslam ülkelerinin temel toplumsal sorunlarından başlıcası. Toplumların "gelişmişlik" düzeylerine, kadına bakışlarına ve kadının bireyselleşme-toplumsallaşma derecelerine göre, bu sorunun ağırlık-zorluk derecesi değişiyor.

Şüphesiz, Müslüman olmayan ülkelerde de kadın ve cinsiyet sorunu pek çok yönüyle yaşanıyor. Kapitalizmin kadın dişiliğini alıp satılacak mal olarak görmesi, "dişilik sergilenmesi"nin maddi-manevi getirisi ve popüler

kültürde teşviki, pek çok kadının bu talepler doğrultusunda davranışı, kadının ataerkil toplumda bastırılışının ve gövdesi üzerindeki yaptırımların temel nedeni olan “dişi” konumunu güçlendiriyor.

Bu durum aslında toplumun, piyasanın, siyasetin erkek karakterinin ve yönetiminin doğal bir sonucu! Eğer kadınla erkek toplumsal iktidar rollerini değiştirseler, “dişilik” pazar malı olur muydu? Belki tersi olurdu!

Ancak çoğunluğu Müslüman ülkelerde bu sorun, dinsel ve ataerkil gelenek ve dayanaklarla veya yorumlarla güçlendirildiği için, başka açıdan katmerleştirilmiş durumda. Kadının bu defa “dişiliği kapatılarak”, bireyselliği yok ediliyor ve kadın toplumdan dışlanıyor!

Türban takmak, AKP’ye yakın liberal çevrelerce, dini bir zorunluluk ve kadının bireysel özgürlüğü olarak takdim ediliyor! Bu destekçi çevre (üstelik içlerinde kadınlar da var!), türban ve diğer toplumsal kadın sorunlarının aslında bir bütün oluşturduğunu bilmiyor gibi davranıyor.

* * *

Yazılı tarihin başlangıcından itibaren günümüze kronolojik bir tarih çizgisi çekin. Üzerine kadının toplumsal konumuna ilişkin kayıtları düşün ve bir kadın tarihi çizgisi oluşturun; bu, kadın hak ve özgürlükleri (!) açısından uygarlığımızın gelişim çizelgesidir.

Üzerinde neler neler var böyle bir çizelgenin: Cadı kadınlar; şeytan kadınlar; komplocu (!) kadınlar, köle kadınlar, yakılan kadınlar; sadece kadın oldukları için dövülen ve öldürülen kadınlar... Ve kadınların kimlikleri, cinsiyetleri, bedenleri, özgürlükleri için mücadeleler...

Türban-din olgusu da bu tarih çizelgesinde yerini alır. Uygarlığın gelişimi ile kadının konumu arasındaki ilişki dikkat çekicidir. Tektanrılı dinlerden çok önce, ana tanrıçalı zaman kesitinde, kadın ve erkek arasında hemen her açıdan, mülkiyet, toplumsal rol, siyasal durum açısından eşite yakın ilişkilerin olduğunu bilim bize söylüyor. Mülkiyet ilişkilerinde ve kadın-erkek ilişkilerinde çok temel bir dönüşüm, tarım toplumuna geçişle başlıyor. Erkek toprağı işlemede ve toprak mülkiyetinde önceliği ele alınca, erkek egemenliği bugüne kadar gelişen tarihsel çizgiye dominant karakteri veriyor. Yaratılan zenginlikler, değer birikimleri üzerinde tasarruf erkeğin eline geçiyor. Artık tarih, atasoyluluk-babasoyluluk çizgisinde ilerliyor; kadın da erkek mülkiyetine giriyor.

Arkasından tektanrılı dinlerle, erkeğin kadın bedeni üzerindeki mutlak tasarrufu pekişiyor. “Kadın bedeni üzerinde toplumsal denetim”, tektanrılı dinlerin kolektif ruhudur ve ataerkil toplumun “ayırt edici özelliği”dir.[17]

* * *

Unutmayalım: Kadınların seçme ve seçilme haklarının kabulünün Avrupa’da bile henüz yüz yıllık bir geçmişi yok! Toplumlarda temel bir dönüşüm gerçekleşmiş değil ve toplumlar hemen her alanda henüz erkek toplum karakterine sahip!

İşte bugün bizde tartışılan, türban, tecavüze uğrayan kadınlara yasa karşısında ayrımcı davranmak, kadını ince bir sopayla dövme hakkı, siyasal alandan kadınların itilmişliği, kadını tahrik edici varlık olarak görerek onu çarşaflama isteği, bütün bunların hepsi, kadın tarih çizelgesinin birer parçası. Hepsi, ta arkaik dönemden günümüze uzantıları. AKP ise, kadın tarih çizelgesinin gelişmesine ters düşen bir siyasal kuruluş!

Kavga, kadının, arkaik coğrafyanın ve geçmişin mi, yoksa günümüz uygarlığının mı bir parçası olarak toplumsal yaşamını sürdüreceğine ilişkindir. Soruna aslında belki de “kadın sorunu” olarak değil, daha çok bir “erkek sorunu” olarak bakmalı ve erkekleri bu açıdan taa ilkokuldan itibaren eğitmeye çalışmalı..

Bu Aslında Erkeklerin Sorunu Kadınların Değil...

Hemen hemen, türban takmış her kadının arkasında bir erkek öyküsü var! Türbanı buradan başlayarak tartışmayan görüşlerin bir anlamı olabilir mi? Gerçeği nerede ve nasıl arayacağız?

Hayrünnisa Hanım türbanlı ilk Cumhurbaşkanı eşi olarak Köşk'te oturuyor. Türban, kadınların mı yoksa erkeklerin mi sorunu? Türban, Hayrünnisa Hanım'ın mı sorunuydu, yoksa Abdullah Gül'ün mü? Veya: Türban, Münevver Hanım'ın mı sorunuydu yoksa Bülent Arınç'ın mı? Türban, Emine Hanım'ın mı sorunuydu yoksa babasının-ağabeyinin (ve şimdi Erdoğan'ın) mı?

Hayrünnisa Hanım lise öğrencisiyken türbansızdı, 15 yaşında başı türbanlanarak Gül'e verildi. Üstelik eğitimi yarıda bıraktırıldı. Münevver Hanım türbansızdı, Bülent Arınç'a varınca türbanlandı. Emine Hanım, baba veya ağabeyinin tokadı karşısında başını türbanladı!

AKP'nin tepesindeki üç kişinin eşleriyle sınırlı değil bu örnekler, sürüsüne bereket... Şüphesiz istisnaları var, ailesine rağmen türban takan, inanarak veya türbanlı kız arkadaşlarıyla ilişkileri, onların "tebliğleri" nedeniyle örtünen kızlar, kadınlar var. Ama hemen hemen türban takmış her kadının arkasında bir erkek öyküsü görebiliriz! Yönlendirici güç, erkekler.[18] Türbanı buralardan başlayarak tartışmayan görüşlerin bir anlamı olabilir mi? Böyle bir durumda gerçeği tartışmış olabilir miyiz?

İlk gerçek, dinin erkeklerin yorumunda ve yönetiminde olduğudur. Kadınların davranışını, giyimini, özetle yaşamını; erkek ilahiyatçılar, şeyhler, tarikat liderleri ve dinci erkek siyasetçiler tarafından yönlendiriyor! Toplumlarda erkek egemenliği, biraz evrimsel, insanlığın hayatta kalma mücadelesinde erkeklerin baskın rolleri nedeniyle de bugüne kadar süregeldi. Bu baskınlık hâlâ sürüyor!

Ama 150 yıldır yeni bir gelişme yaşanıyor: Toplumların sekülerleşmesiyle; laiklik uygulamalarıyla; kapitalizmin yaygınlaşmasıyla; insan temel hak ve özgürlüklerinin önem kazanmasıyla; demokrasinin gelişmesiyle; bilim ve teknolojinin dünyayı, evreni yorumlamasıyla; insan düşüncesinin felsefi, politik, ekonomik, sanatsal, edebi ve toplumsal alanda kaydetttiği uygarlık ilerlemeleri ve kültür birikimiyle... Tüm bu gelişmeler, kadın-erkek eşitliğinin, kadın üzerinde erkek egemenliğine son vermenin, erkek egemenliği baskısının azalmasının kapılarını araladı!

Ancak, on binlerce yıl süren bir erkek egemenliği dönemi ve bunun yarattığı neredeyse insanların genlerine işleyecek kadar müthiş bir kültürel baskı ve düşünce kalıplarını yıkmak kolay mı? Üstelik Türkiye'nin, bu sürece geç girdiğini de göz önünde bulundurursak...

Cumhuriyet'le birlikte kadın tarih sahnesine çıktı, ancak demokratik devrimin yarım kalması, feodal ilişkilerin tasfiyesinin gerçekleşmemesi, ülkenin kendi ekonomik başarısını gerçekleştirememesi, Türkiye'de kadın ve bedeni üzerindeki erkek yaptırımlarına bir geri dönüşü gündeme getirdi.

Erkeklerin egemenlik tarihiyle, kadınların özgürleşme kapılarının aralanma tarihini, süre ve yoğunluk olarak karşılaştırmak bile olanaksız..

Ancak, gelişmenin, zamanın, kültürün, değişimin hızı, yeni kültürün lehine işliyor, ivme çok hızlı. İnsanlık, kadın özgürlüğü konusunu çözme peşinde müthiş birikimler yaratıyor. Ama kapitalizmde, serbest piyasa ekonomisinde belirli bir kadın bedeni üzerinde yeni türde "esaretin" sürdüğünü de inkâr edemeyiz.

İşin ilginci, günümüzde İslamcı bakışın, kadını erkeğin korumasına muhtaç halde tutma politikası, kadınların özgürlük yürüyüşünü daha büyük bir engelleyici güç olarak sahneye çıkıyor! Sözde, kapitalizmin kadını metalaştırmasına bir tepki, ama özünde geçmişin bütün erkek egemen unsurlarını günümüzde daha bir pekiştirme amacını güdüyor!

* * *

Türban kimin sorunu? Kadın-erkek ilişkileri, kadının bireyselleşmesi, toplumsallaşması yönündeki gelişmeler açısından, şüphesiz ki erkeklerin!

Arkasında bir erkeğin dinsel öyküsü olmadan, sadece kendi özgür iradesiyle, dini ilk kaynaklarından yorumlayarak başını örten kadınlar varsa, insan hak ve özgürlüğü ile ilgili görülebilir! Burada tartışılacak bir nokta yok; tartışma şüphesiz tamamen başka bir düzlemde, inançlar düzleminde sürebilir.

Ancak türbanlı kadının-kızın arkasında bir erkek öyküsü olduğu sürece, bir politik güç ve rant olarak kaldığı sürece, türban, kadınların bireysel, kişilik ve özgürlük sorunu olarak görülemez ve kalamaz. Türban arkasındaki erkek, türbanı toplumsal bir soruna dönüştürmektedir! Türbanın özü, erkeklerin kadınları örtme sorunu olarak kalır. Siyasal ve kültürel açıdan erkek egemenliğinin bir parçası olarak türbana karşı çıkmak, aslında kadının özgürleşme mücadelesine destektir... Tersi değil!

Türban takmayı kadın özgürlüğü olarak yorumlayan ve buna destek veren türbansız kadınlara ve yazarlara doğrusu diyecek hiçbir söz

bulamıyorum. Onlar, buna karşı çıkmıyorlarsa, en azından susmaları gerekmez mi?

* * *

Bir kıyaslama için örneğin 3 soru üzerinde düşünelim:

Avrupa'da, erkeklerin istemesiyle başını türbanlayacak kadın-kız sayısı ne kadardır?

Türkiye'de erkeklerin istemesiyle türbanlanmaya hazır kız-kadın sayısı, oranı kaçtır?

Günümüzde kocasının ekonomik açıdan işlerinin iyi gitmesi ve zenginleşmek için, başını türbanlamaya hazır kız ve kadınların sayısı, oranı nedir?

Ülkemizde türbanın şimdi de ekonomisi söz konusu! Ekonomi, AKP ile iş yapacak orta ve alt sınıf girişimcileri, dinci siyasetin kanatları altına girmeye zorluyor![19] Ekonominin İslamileşmesi de Türkiye'nin gündemine oturdu! Özellikle "masum" türbanın üzerinden nasıl büyük bir ticaret yapıldığı, türbanlamanın iş dünyasına karşı da bir silah olarak kullanıldığını görüyoruz!

Türban meselesini çok temel bir açıdan halledememişken, bu defa daha güçlü başka bir açıyla karşı karşıyayız! Türbanın, bir ülkeyi her bakımdan, siyasi, ekonomik, sosyal... dönüştürme aracı olduğu, bütün alanlardaki uygulamalarıyla apaçık ortada!

Kadınlar ve Derin Krizler

200 kişilik bir kadın milletvekili grubu, Türkiye'nin bütün görünüşünü, biçim ve öz olarak değiştirebilirdi. Ve belki de Türkiye bugüne kadar yaşadığı derin demokrasi, ekonomi ve siyaset krizlerinden de uzak kalabilirdi!

Meclis'te AKP'li iki kadın milletvekili, CHP'nin anayasa maddesi değişikliğinde kadınlar lehine önerdiği "pozitif ayrımcılık" için oy kullandı. "Kadın hakları"nın, AKP'li erkekler için bir tabu, en zayıf nokta olduğuna şüphe yok. Nitekim, bir AKP'li milletvekili, kadınların anayasal olarak korunmaları halinde, feminizmin başgöstereceğini, erkeklerin egemenliklerinin tehlikeye gireceğini açıkça itiraf ediyor!

2004 yılında Meclis'te yapılan bu tartışmalardan 4 yıl sonra, 5 Mayıs 2008'de bu defa AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat, Adana İl Kadın Kolları Kongresi'nde "Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kadınları, feminist ideolojinin kölesi olmadılar, olmayacaklar," dedi. Kadınların eşit, hak ve özgürlük mücadelesine büyük bir reddiye! Üstelik feminizm ile köleliği de yan yana getirerek! Ve "AKP kadını" diye bir tanım yaparak. AKP'nin, kadını nerede tutmak istediğinin çok açık kanıtı bunlar! Kadınların yasal, siyasal ve toplumsal eşitliğine karşı çıkışın, bu kadar net ifadesi olabilirdi!

AKP Başkanı Erdoğan, siyasette öne çıkmaları ve daha çok milletvekili olabilmeleri için kadınlara kota uygulanmasına, pozitif ayrımcılık yapılmasına karşı çıkıyor. Diyor ki, yanlış olur, çok çalışsınlar kendilerini kabul ettirsinler...

Sözde, kadınlar çok çalışarak AKP'deki erkek dayanışmasının zincirlerini kıracaklar, öne atılacaklar! Erdoğan da bunun olmayacağını biliyor! Hele AKP gibi, ideolojik olarak kadınları eve kapatmaktan, evinin kadını yapmaktan yana bir partide AKP'li kadınlar çalışarak milletvekilleri kadrolarını dolduracaklar! Zaten Erdoğan düşünce olarak da kadınların siyaseti doldurmasına karşı, parti ve iktidar vitrinlerine de birkaç, "dışarıdan", "laik cenahtan" devşirdiği kadını yerleştirmeyi tercih ediyor!

Siyasi İslamın yazar-kültürlü-düşünür takımı da, kadın hakları sözünü duyunca, hele hele bu haklar kendi saflarında söz konusu olmuşsa, tüyleri diken diken oluyor! Örneğin Ali Bulaç ve daha niceleri, dinci erkeklerle eşitlik isteyen, bireysel gelişmelerine önem veren, dünya feminist

hareketine şu veya bu biçimde sempati duyan İslamcı kız ve kadınlara, Zaman gazetesindeki köşesinden şöyle seslenmişti: Feminist bayanlar, sizin aklınız kısa ve bir karış da havada... Bulaç'a göre, feminizm insanlığın soyunu kurutabilir... İslamcı erkek ideolojinin, hele kendi saflarında, kadın-erkek ilişkilerini ve erkeklerin üstün konumlarını sorgulayan türbanlı kadınlara tahammülü sıfırdır, onları davaya ihanet etmekle ve Müslüman olmamakla bile suçlamaktan kaçınmazlar![20]

Altyapıda ve arka planda kadına karşı tarihsel ve kültürel olarak bu kadar techizatlı bir dinci ideolojiyi arkasında taşıyan AKP'li siyasetçilerin, Meclis'te kadınlara yol açacak yasaları desteklemesi, tabii ki beklenemez!

Bütün bu erkekler hem de haddinden fazla AKP'de saf tutmuş durumda. Ve dinsel siyasi söylemleriyle, bu ilkelliğin şu veya bu şekilde, ama mutlaka sürmesinin cansiperane mücadelesini veriyorlar.

* * *

Şöyle bir düş kuralım: Meclis'te örneğin 50 AKP'li kadın milletvekili olsaydı, demek ki, AKP'li erkek güruhunun hali dumandı! CHP saflarında da yeterli sayıda kadın milletvekili olsaydı, Meclis'te müthiş bir kadın dayanışmasına tanıklık edebilecektik! 200 kişilik bir kadın milletvekili grubu, Türkiye'nin görünüşünü, biçim ve öz olarak değiştirebilir.

Erkeklerin bunca yıldır altına imza attıkları bütün ekonomik, siyasal ve sosyal başarısızlıkların çoğunu, bu derinlikte belki de asla yaşamayacaktık ve bugünkü Türkiye tablosu belki de çok değişik olacaktı! Kimbilir?

* * *

AKP'nin bu kadın politikasının, türbanı devlet politikasına dönüştürerek resmileştirme çabasının arkasındaki geniş "liberal" destekçi çevreyi unutmamak gerek! Onlara göre türban, "takanı" ilgilendiren, bireysel özgürlükler alanı ile ilgili.

AKP yandaşlığına terfi eden "aydın" yazar çizerlerden pek çoğu da, Atatürk'e ve Cumhuriyetin kuruluş biçimine ve dahası varlığına toptan karşı; bunlar reddiyeci cephe oluşturmuş durumda... Cumhuriyetin bir arada yaşamayı garantileyen bütünsel ilkelerini sorgulamıyorlar bile: Laiklik mi? Çok sert... Kemalist? At çöpe.. Atatürk mü? Bir faşist ve diktatör!

AKP politikalarının kadınların geleceği ne yapacağı etki konusunda öngörüleri sıfır. Kendi saflarındaki, erkeklerin konumlarını sorgulamaya kalkışan dava kadınlarını bile "Müslümanlıktan çıkmak"la suçlayabilen bir egemen anlayışın, ülkede neredeyse bütün iktidar odaklarını ele geçirerek

ve bu odakları kullanarak, kadınları türbanlama politikalarını dayatmalarında,

* Yarınlar için hiçbir tehlike mi yok?

* Türkiye’nin modernleşme çabasıyla hiçbir çelişkisini mi görmüyorsunuz?

* Kadınların ülkemizdeki durumuyla hiçbir bağlantı mı kuramıyorsunuz?

* Ülkemizin yoksulluğu ile kadınlara ve çocuklara yaklaşımları arasında hiçbir dini ve ideolojik sömürü ilişkisi mi fark etmiyorsunuz?

* Avrupa’daki uygarlığın gelişme çizgisiyle hiçbir çatışma yok mu?

* İslamın Ortadoğu ülkelerinin içinde bulunduğu durumla hiçbir alışverişi olmadığını mı düşünüyorsunuz?

Özetle, bu aydın yandaşların, iktidarın kadın ve din politikalarıyla Türkiye’nin Ortadoğulaşmış yönü ve toplumsal yapısı arasında hiçbir ilişki kurmamaları, görmemeleri veya görseler bile böyle bir ilişkinin umurlarında olmaması, tek kelimeyle ilginçtir ve ülkemizdeki bu tür aydınların aslında fikir sefaletinin göstergesidir...

Utanmazlığın bir diğer boyutu da, bu ilişkiyi görenlere de saldırmaları! İnsanın, hepsinin canı cehenneme diyesi geliyor!

* * *

R.T. Erdoğan, İstanbul Belediye Başkanı iken başlattığı “salam taktiği”ni şimdi iktidarda merkezi olarak uyguluyor. Salamı dilim dilim keserek yemek, dünya politikasına-diplomasisine girmiş bir deyimdir. Bir sorunu birden kabul ettiremezseniz, lehinize çözümleyemezseniz; onu zamana yayarak, daha uzun vadede, dilim dilim gerçekleştirerek (kesip yiyerek) ilerlersiniz! Örneğin Yunanistan’ın ve AB’nin Kıbrıs politikası!

Türban, dinsel politikaların sanki en masumuymuş gibi sunuluyor. Ama bu Macar salamının en iri dilimlerinden biri. Bu nedenle de kesmesi, topluma yutturulabilmesi bu kadar zor oluyor.

Kadın sorunu, AKP’nin derin krizidir...[21]

Kendine Evet, Kadına Gelince Hayır

Dinci erkek siyasetçiler ve ulema pek çok konuda “modernize” olmayı kendilerine hak olarak tanır, Kuran’daki emirlerden istediklerini uygular, istemediklerini ise unuturken, kadının türbanlanması konusunda “Allah’ın emri” diye niye ısrar eder?

Beyza Zapsu Hanım ve arkadaşlarının Subaşı Camii’nde kadın-erkek saf tutarak ve başları açık cuma namazına durmaları[22], dinde yenileşme tartışmalarını başlattı... Erkekler dinlerini istedikleri gibi yaşayabilir, sosyal hayatlarını da istedikleri gibi düzenleyebilir. Dinin bir dizi emirlerini görmezlikten de gelebilir. Bu emirler arasında hangisini kullanacağını kendileri seçer! Örneğin Kuran’da, yoruma asla açık olmayan kesin ifadeler var: El kesme, miras hukuku gibi...

Dinci siyasetçi ve din uleması, Kuran emirlerinden birçoğunu göz ardı ederek “modernize” olurken, kadınların dini istedikleri gibi yorumlama ve yaşama isteklerine sıra gelince, kıyameti neden koparıyor? Örneğin türban konusunda neden “Allah’ın emri” diye ısrar ediyor, Kuran’da yoruma açık olan örtünmeyi, mutlak karar ve tek ölçü olarak kadınlara ve topluma neden dayatıyorlar?

* * *

Bu olgu, dinin “sosyolojik karakterini” gösteriyor: Bazı konularda ve dini emirlerde “modernize” olup çağa uygun davranmayı becerirken, “kadınlar” konusunda “arkaik” kalmak, erkek egemenliğinin büyük toplumsal gücünün ve zor değişir karakterinin dile gelmesidir. Daha önemlisi, türban ve “toplumda kadının yeri” konusunun, ülkemizin ekonomik ve kültürel gelişmişliğiyle de örtüşük olmasıdır.

Ama öte yandan diğer dinler gibi İslam dini de arkaik, değişmez kalamaz. Çünkü din, sosyolojik süreçlerin bir parçası... Bu süreçlerin zaman içinde insana ve toplumlara ilişkin değiştiremeyeceği ne vardır?

Belki tek değişmez veya en az değişir olarak “Tanrı’ya inanç” kalabilir.[23] Ancak Tanrı’ya inanmanın yolları ve yordamları da sosyolojik süreçlerin egemenliğindedir. Nitekim, 10 bin yıl, 5 bin yıl, 1000 yıl, 500 yıl, 250 yıl, 100 yıl, 50 yıl öncesi ile bugünün “Tanrı’ya inanma” yollarında hemen her aşamada büyük farklılaşmalar yaşanmaktadır.

Şüphesiz bu gelişmede en önemli etken, bilimsel süreçtir. Bilimsel gelişmeler, evrene, fiziğe, biyolojiye ilişkin buluşlar, dinde de yeni bakış

açılarını doğuruyor, yeni yorumları kaçınılmaz kılıyor. Kutsal kitaplarda evren ve dünyanın oluşumuna ilişkin öykülerle, bilimin bulguları tamamen çelişmektedir. Birkaç yüzyıldır, bilim sayesinde, evrenin ve dünyanın yaratılışının kutsal kitaplarda anlatıldığı gibi olmadığını biliyoruz. Ayrıca insanın ve diğer canlıların da yine bu kitaplarda anlatıldığı gibi yaratılmadığını...

Paleontoloji, paleoantropoloji, moleküler biyoloji, genetik bilim, paleojeoloji... Hemen hemen bütün bilim dallarında biriken bilgi, din kitaplarıyla sıfır ilişkili, kesin olgular sunmaktadır.

Bilimin ortaya koyduğu "dünya ve evren tablosu", insanı, hayatı, toplumları değiştiriyor. Bilimsel gelişmelerin, bulguların, bilim ve teknolojinin sosyolojik değişimlerde en önemli "girdi" olduğunu vurgulamalıyız. Şüphesiz, bu değişimde, insan düşüncesinde, felsefe hatta siyaset biliminin, ekonominin ve diğer alanlardaki gelişmelerin önemini de vurgulamalıyız.

Biraz daha açarsak: "Kapitalistleşme" ile sanayileşme ve ötesi gelişmeler, bilimsel ve teknik devrimler ile, küreselleşme, internetleşme, google'laşma, dahası youtube'laşma gibi olgular, toplumlarda sosyal ilişki ve yapıları çok hızlı etkiliyor ve değiştiriyor. Bu süreçlerin doğurduğu düşünce, sanat, kültür ve popüler kültürde birbirini doğuran yeni akımlar ve atmosferler, her şeyin değişebilirliğini durmadan kanıtlayan araçlar...

Din, bir sosyolojik olgu olarak, bu süreçlerin kıskacında, ama belki de değişme süreci en yavaş olanı... Çünkü insanın varoluş-yokoluşuyla birinci derecede ilgili gördüğü, varlık sorununun can damarında oturmaktadır!

Ancak, İslam dininin çok geniş bir coğrafyada çok farklı ve renkli uygulamaları, dinlerin "kültürel, coğrafi, insani vb." etkenler nedeniyle değişebilirliğinin, değişik yorumlar ve uygulamalarla ortaya çıkabileceğinin kanıtlarıdır. Bizde bile "Anadolu Müslümanlığı" bütün diğerlerinden farklıdır.

Özetle, bütün ülkelerde tek bir din uygulaması, tek bir İslam anlayışı yok! Türban bile İslam coğrafyasında tek değil! Bütün Müslüman ülkelerde dine, Kuran'a ilişkin uygulamalarda farklılıklar var! Kadının göreceli olarak çok daha özgür olduğu İslam toplumları var. Suudi Arabistan'da "dokunulmaz" sınıfların, modernleşmiş kesimlerinin kadınlarında bile!

Doğal olan bu değil mi? Peki türbanda bu büyük siyasi ısrarın nedeni ne? Şüphesiz ki siyaset, ticaret, iktidar savaşı... Küreselleşme olgusu, bu savaşı hızlandırdı ve İslam dini üzerinde de baskı yarattı! Ülkemiz, hemen

her bakımdan “dış dinamiklere” açık, etkilenen bir yapıda olduğu için, şimdi AKP iktidarı altında bunu büyük bir şiddetle yaşıyoruz!

* * *

Ülkemizde laiklik “geri döndürülebilir” mi? “Gelişme” dediğimiz süreç “mutlaklık” içermez, gelişme okunun yönü de tartışmalıdır. Örneğin “evrimin yönü” ve bu anlamda “hedefi” olduğunu ileri süremeyiz. Ama evrende “gelişme oku” tek yönlü kabul edilir; “ileri doğru”dur, yani yaşanılan olaylar tersinmezdir, “yaşanılanı” geriye döndüremezsiniz: Bir bebek annesinin rahmine geri dönemez; küçülerek fetüse, oradan da sperm ve yumurtaya dönüşemez ve doğmadan önceki durumuna geri gelemez... Güneş, önceki haline evrilmez, hep “ileriye doğru” gelişir, patlayıp veya kendi içine çökerek yok olacak ve başka bir şeye dönüşecektir...

Peki toplumların bir gelişme yönünden bahsedebilir miyiz? Tarihe baktığımızda, şimdilik evet! Gelişmeyi, düşünce, bilim ve teknoloji, yapabileceği-becerebileceği işler bütünü olarak ele aldığımızda, evet! Okun yönü ileriye doğrudur! Toplumların “büyük tarihsel resmi”nde, ana devinim çizgisini betimlemek mümkündür. Örneğin laikliğin ve gelişmesinin, bu fotoğrafta net bir yeri vardır...

Ancak bu “fiziki” durumun dışına çıktığımız ve başka açılardan toplumlara baktığımızda, yine de toplumsal gelişmelerin biraz daha farklı niteliğini kabul edebiliriz. Belki daha küçük tarihsel toplumsal çevrimlerde (kısa zaman kesitlerinde), düşünsel, yönetimsel olarak geriye düşüşler söz konusu olabilir, oluyor.

Bu “geri düşme”lerde, şüphesiz küresel akımlar, küresel oyunlar ve çıkarların belirlediği stratejik yönelişler de rol oynuyor (ılımlı İslam projeleri gibi)... Veya Türkiye’de görüldüğü gibi, Adalet Partisi, ANAP, Doğru Yol vb. merkezi siyasal akımların ülkeyi batıran başarısız politikaların sonuçları da, AKP gibi İslami ağırlıklı politik oluşumlara iktidar yolunu açabiliyor. Bunlar bence “geçici durum”lardır! Umarım öyledir! Umut, büyük tarihsel fotoğraftaki ana gelişme yönünün, kazanım olarak toplumların belleğine yazılabileceğindedir. Toplumların, büyük organizma olarak, büyük zemin dilimlerini kapsayan davranışlarını göz önüne aldığımızda, aslında evrimsel açıdan kendilerine en yararlı koşulları yaratmaları gerektiği fikrini ileri sürmek mümkün.

Fakat, burada dikkate almadığımız bir nokta var: İnsanın doğadaki en irrasyonel varlık olduğu gerçeği! İnsan aklı, rasyonel ve irrasyonel ikilinin bütünlüğünden oluşur! Doğada örneğin bir kedigil veya diğerlerinin yaşam

çevrimi, tamamen ve kesinlikle rasyoneldir! Ne zaman ve nasıl avlanacaklar, nelere dikkat edecekler, nasıl hayatta kalacaklar, bütün hepsi bu doğrultuda davranırlar! Ama insan aklı, irrasyonalite ile bezelidir! Üzerine oturduğu dalı kesebilir!

* * *

Türkiye’nin neden laiklikte “gerileme” yaşadığı tartışmasının ana ekseninde, bence “ekonomik gerilik” ve buna bağlı olarak “demokratik olgunlaşamama” yatıyor. Geçmişte ekonomik kalkınmayı başarabilseydik, Avrupa ile, toplumsal zenginlik, bilim, düşünce ve sanat üretiminde eşit koşullarda bir arada olmayı başarabilseydik, bugün dinde köktendincilik yerine doğal sosyolojik gelişmeler işleyecek ve toplum kendiliğinden iyi bir yerlere varmış olacaktı. Bugün türban ve kadın sorununu bu ölçeklerde tartışmayacaktık, yine aynı kültürün sosyolojik ürünü ve sorunu olan Doğu’daki kadın katliamları da olmayacaktı. Erdoğan, Gül ve Erbakan gibiler, halkın kaderciliğini kaşıyamayacak, din ticaretleri toplumun önemli bir kesimini bugünkü gibi etkileyecek ölçülerde olamayacaktı, toplumun kıyısında kalacaklardı! (Ayrıca, acaba toplum onların esas olarak dinciliklerinden mi etkileniyor, bu da soru işaretidir!)

Yine de bir soru soralım: Ekonomiyi Avrupa düzeyine getirmek, bilimde, düşüncede, sanatta, edebiyatta üretimi üst düzeylere yükseltmek, Türkiye’nin bugün boğuştuğu sorunları aşması anlamına gelecek mi sizce? Bence evet! Bu iktidarın beyni yarımdır, dünyayı kavrayabilecek düzeyde olgunlaşmamış, yetkinleşmemiştir; ülkeyi her açıdan bir çağdaşlık düzeyine taşıyamaz... Bu nedenle de yıkılıp gideceklerdir! Eğer tersini başarabilirlerse, zaten kendileri değişmiş, kendileri olmaktan çıkmışlar demektir!

Onların ötesinde, Türkiye’yi geleceğe ancak, yeni bir “politikacı türü” taşıyabilir! Bu yolda Türkiye daha çok büyük altüst oluşlar yaşamaya mahkûm gözükmekte...

Üst Kimlik Erkek, Alt Kimlik Kadın!

Kadın haklarının hayata geçirilmesi, AB’nin Türkiye’ye dayattığı koşullardan biri. AKP’nin kadın-erkek eşitliği konusundaki temel düşüncesi ise, çok net olarak, bakan eşinin erkeklerden oluşan 20 kişilik “protokol masası”na değil de, yan masaya tek başına oturtulması olayında görülüyordu!

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB), kısa ve orta vadede Türkiye’nin yerine getirmesi istenen ana siyasi ve toplumsal konuları kapsıyor. Bu maddeler içinde, aslında iyimser bir gözle bakılacak olursa, birkaç haksız siyasi dayatma dışında, gerçekleşmeleri halinde ülkemize önemli katkılarda bulunacak bir dizi madde var.

Bunlar arasında dikkati çekenlere bakalım:

* Hem merkezi hem de yerel düzeyde, etkin, şeffaf ve katılımcı bir kamu yönetim ve personel politikası.

* Milletvekili dokunulmazlıklarının Avrupa standartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi. (Bu, AKP’nin, seçimlerden önce söz verdiği bir numaralı konuydu, ama bundan kaçtılar.)

* Devlet memurlarına ahlaklı davranış ilkelerinin de etkin bir şekilde uygulanması... Seçilmişinden, asker ve polis gibi “atanmışlarına” kadar.

* Yolsuzluklarla mücadelede etkin önlemler.

* Yargının, adalet mekanizmasının bağımsızlığı... KOB, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve yeni hâkim ve savcıların atanmaları konusunda, yargının bağımsızlığının güvence altına alınmasını şart koşuyor. Öncelikle, adalet bakanı ve müsteşarının bu kuruldan çıkartılması anlamına geliyor bu madde.

* Demokrasi ve hukukun üstünlüğü, insan temel hak ve özgürlüklerinin kesin olarak garanti altına alınması, işkenceye sıfır tolerans.

* Kadın haklarının hayata geçirilmesi.

* * *

2008 yılını bitirirken bile bunların hemen hiçbiri konusunda AKP’nin ciddi bir girişimi olmamıştır. Ama bizi bu maddeler arasında öncelikle ilgilendiren, kadın hakları konusudur. Onca bilgi, belge, kadını ikinci sınıf insan olarak görme eylem ve görüşlerinin üzerine tüy diken veya net fotoğrafını çeken olaya gelelim:

Hürriyet gazetesinin 28 Kasım 05 tarihli sayısının manşeti “Üst kimlik-Alt Kimlik” haberi ve fotoğrafıydı (Şenol Çakır, DHA). Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, Samsun’dan dönerken Kavak’ta yemek yiyor. Özetle okuyoruz: “Bakan Binali Yıldırım, Samsun Valisi ve iki AKP milletvekili dahil 20 kişiyle L şeklindeki masaya oturdu. 5 dakika sonra grupta tek kadın olan Bakan Yıldırım’ın eşi Semiha Yıldırım içeri girdi.. Protokol masasının 2 metre uzağına konan tek kişilik masaya oturdu.. Yemeğini tek başına yedi, kimseyle konuşmadı, çayını içti, herkesten önce ayrıldı. Bakan, yarım saat sonra çıktı...” Fotoğraf bütün çıplaklığıyla olayı anlatıyor.

Semiha Hanım öğretmenlik yaparken görücü usulü ile akrabası Binali Bey’le evlenip örtünmüş ve ev hanımlığına terfi etmişti! Fotoğraf AKP’lilerin, tepe yöneticilerin düşüncelerindeki “kadının yerini” ve “adını” çok iyi anlatıyor. Nezaketen bile protokol masasında yer verilmiyor Semiha Hanım’a. Bu konuda her türlü ayrıntılı yorum kadınları zedeleyeceği için, susuyorum.

Şimdi tartışmak için bir soru: Acaba Semiha Hanım türbanlı olmasaydı, yine yan masada tek başına oturtulabilir miydi? Bunun da ötesinde: Acaba kendisi oturur muydu? Türban, kadını sosyal hayattan dışlamanın da bir aracı!

Neden dinci erkeklerin, dini gerekçeleri bahane ederek, kadınları “türbanlamak” istediklerinin apaçık bir öyküsüyle karşı karşıyayız. AKP’lilerin dayatmasıyla ülkemizin ortaya çıkan temel kültürel sorunu, Hürriyet’teki arkadaşların çok iyi attığı manşetteki gibi, “erkeğin üst, kadının da alt kimlik” olması... AB’nin Katılım Ortaklığı Belgesi’nde dile gelen kadın-erkek eşitliği, kadın haklarının hayata geçirilmesi AKP iktidarı altında mümkün olabilir mi?

Nitekim, AKP’nin bu “alt-üst kimlik” olgusunu nasıl içselleştirdiği, topluma böyle bakanlara seslendiği, çekirdek olarak “kadınları örten ve eve kapatanların” partisi olduğu, bir araştırmada açıkça ortaya konuyordu. AKP kurucusu İsmail Safi “Türkiye’de Muhafazakâr Siyaset ve Yeni Arayışlar” başlıklı tez çalışmasını kitaplaştırdı. Araştırması, AKP’nin ilk dönem 194 milletvekili, 60 il başkanı ve 48 belediye başkanını kapsıyordu. Bu araştırma örgüt yapısını net biçimde ortaya koyuyor. İlk dönem milletvekillerinin annelerinin % 100’ü, eşlerinin ise % 83’ünün başları örtülü. Annelerinin % 98’i ev kadını, eşlerinin de %87’si! Büyük çoğunluk “devlet, birey, aile, din” gibi kavramları önemine göre sıralarken, dini ön plana çıkartıyor!.. İlginç olan diğer bir nokta şuydu: AKP milletvekillerinin

yüzde 78'i, bütün kamu alanlarında (devlet örgütleri, belediyeler...) türbanlı kadınların çalışma hakkını destekliyordu!

Aslında bu araştırma, AKP'nin üniversitelerde türbanı serbest bırakmak için anayasa değişikliğinin arka planına ışık tutması bakımından da ilginçtir. (Anayasa Mahkemesi bu değişikliği iptal etti.) Erdoğan ve ekibi, muhalefetin ve toplumdaki laik kesimlerin "madem türbanı bir eğitim hakkını sağlamak için serbestleştirmekte ısrar ediyorsunuz, o halde gelin ilköğretim, lise ve kamu kurumlarında türban takılamaz maddesi koyalım" talebine sırt çevirmişti! Çünkü, AKP'nin, türbanı ilkokuldan liseye ve devlet kurumlarının ve yerel kurumların tümüne yayma niyeti apaçıktır!

Çağdaşlıkta, demokraside, insan hak ve özgürlüklerinde, hele hele bireyin öneminde, kadının durumu temel mihenk taşıdır! Bu sınavı geçemeyenlerin, bütün demokrasi, birey, insan hak ve özgürlükleri vb. lafları yalan ve dolandır! Zaten Türk Ceza Yasası tartışmalarında da, AKP milletvekillerinin çok karılılarının, iktidarın, özellikle zina maddesi konusunda erkekler lehine gündeme getirdikleri ve geçirmeye çalıştıkları değişiklikler ve bu konudaki tartışmalar da, gerçek niyetlerin ve düşüncelerin yansımalarıydı..[24]

* * *

AKP'de kadın alt kimlik, erkek ise üst kimliktir... Kimi solcu eskisinin, AKP yandaşı liberallerin bunu görmemesi mümkün mü? Ama Türkiye, en büyük yüzsüzlükler ve yalanlarla dolu bir dönemini yaşıyor.

AKP’nin Avrupa İkilemi: Ya Gerçek Sivilleşme Ya Köktencileşme!

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin türban kararında, Avrupa’nın geçmiş ve gelecek perspektifini okumak gerekir. Bu geçmişte, demokratik devrimini gerçekleştirmiş, kiliseyi kiliseye göndermiş, bu anlamda sivil yaşamı yüceltmiş bir Avrupa var. Evet, sivil yaşamı... Türban ve onun arkasındaki siyasal dini düşünce ise, sivil yaşamın unsurları değildir. Avrupa perspektifinin gelecek kurgusu, daha da sivil bir Avrupa’dır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin (AİHM) üniversitelerde, devletin temsil edildiği yerlerde vb. türban yasağının, insan hakları ihlali olmadığı konusundaki çok önemli kararının, aslında Türkiye’de sivilleşme ve demokratikleşme konusunda da AKP iktidarını bir yol ayrımına getirecek nitelikte olması gerekir. Ancak, kararın ardından geçen sürede, AKP’nin sivilleşme-demokratikleşme doğrultusunda değil, ülkeyi türbanlaştırma yolunda ilerlediğini görüyoruz. Öyle ki Anayasa Mahkemesi bile, partinin-iktidarın türban ve din politikaları ile anayasaya aykırı hareket ettiği gerekçesiyle, AKP’yi kapatmanın eşiğine kadar gelmiştir!

AİHM’nin kararının niteliği, aslında çok önceden belli olmuştu. Anımsayalım: Bay ve Bayan Gül, aldıkları istihbaratı doğru değerlendirmiş, Türkiye devletini suçlayan ve tazminat isteyen dilekçelerini AİHM’den geri çekmişlerdi. (Bayan Gül, türbanıyla üniversiteye alınmamasını gerekçe göstermiş ve Türkiye’yi şikâyet etmişti). Fakat, dilekçelerini geri çekmelerine, devletle mahkemelik olmamak gibi uyduruk bir neden göstermişlerdi! Aslında kuşlar onlara davayı kaybedecekleri haberini ulaştırmıştı!

Mahkeme, aslında Türkiye’nin anayasal kurumlarına türbana karşı hukuki bütün uygulamalarında destek vermiş oluyor. AKP ve türbana sonsuz destek veren, kamusal alanda türban yasağına tek taraflı değerlendirmelere dayanan “bilimsel” ve “sosyolojik” terminolojiyle karşı çıkan yazarlar, derin hayal kırıklığı içinde, AİHM kararına saldırdılar.

Bazıları, türbanı çoğulcu toplumun gereği olarak ele alıyor. Oysa, türban, siyasal-dinsel niteliği çok büyük bir olay. “Rejimin niteliği” sorusuna bağlanmış, bu doğrultuda güçlü politikalar ortaya konmuş ve algılamalar yaratmış, tamamen siyasallaşmış bir konu... “Halkın genel

kültürü, ne yapalım," diye çarpıtılarak sunulan ve topluma dayatılmaya çalışılan Arabistancı "İslam kültürü"nü, ükenin-devletin-toplumun yapısının ayrılmaz bir parçası haline getirme ve yaygınlaştırma eylem ve isteği, siyasal İslamın en temel politikalarından biri olmuştur. Türbanı bütün bu kılıklarından arındırarak, salt "çoğulcu kültürün gereği" ve "bireyin özgürlük hakkı" olarak sunmak ayıptır, düşünce namusuna sağmaz!

* * *

AİHM'nin kararı, türbanlı öğrencinin okuma hakkı gibi, çok tekil ve dar bir çerçeveye sığmayacak kadar geniş ve hacimli. Geleceğin Avrupası'nın inşası açısından da tarihi önemde. Kararda, geçmiş ve gelecek perspektifini okumak gerekir. Bu geçmişe bakışta, demokratik devrimini gerçekleştirmiş, kiliseyi kiliseye göndermiş, bu anlamda sivil yaşamı yüceltmiş bir Avrupa var.[25]

Evet, sivil yaşam... Türban ve onun arkasındaki siyasal dini düşünce ise, sivil yaşamın unsurları değildir.

Avrupa perspektifinin, din eksenli siyaset güçlerini "sivil yaşamın düşmanları" olarak algılaması doğaldır. Avrupa perspektifinin gelecek kurgusu, daha da sivil bir Avrupa'dır. Hele günümüzde siyasal İslamın bir kanadının, ülkemiz de dahil, köktendinci ve terörcü perspektifi, AB içinde daha bugünden en büyük problemlerden biridir. AB'nin ise, içindeki İslamcı teröristler ve teröristlere pasif destek verenlerle başı zaten yeterince derttedir! AİHM kararı, aynı zamanda, Türkiye'yi AB'ye hazırlama amacını da güdüyor! Avrupa uygarlığından beslenmemiş AKP sanıyordu ki, türban ve siyasal din, bir insan hakları sorunudur!

AKP-AB ilişkileri bu açıdan büyük zorluklar ve çelişkiler içinde geçiyor. Şimdi AİHM kararında bunun yansımasını görüyoruz. Bu başlangıçtır, AB içine girdikçe siyasal İslamcıların hayatı giderek daha zorlaşacaktır!

AKP bunu gördükçe;

* ya "sivilleşecek", yani dinsel köklerinden ve az veya çok köktenci referanslarından iyice arınacak,

* ya da AB karşıtlığı eğilimini geliştirecektir.

Ülkemizdeki AB düşmanı çeşitli çevreler, tıpkı Erbakan'ı "antiemperyalist" görerek bağırlarına bastıkları gibi, gelişebilecek bir AB karşıtı eğilim durumunda AKP ile de birleşebilir.

* * *

Türban, salt kız öğrencilerin üniversitede okuma sorunu değildir. Türban bir ifade özgürlüğü değil, hükümetin desteğine sahip çok boyutlu dinsel-siyasal bir olaydır. Devleti ve ülkeyi yönetenler, başından beri türban mücadelesi veriyor.

Bu mücadelelerinin bir boyutu, bu yöneticilerin kadınlarını "türbanlamaları"dır. Toplumda kadınları türbanlama ne kadar yaygınlaşırsa, iktidar o derece mesafe alacak ve yeni bir düzeyde dinselleştirme politikaları için zemin yaratacaktır. Türban, siyasal İslamın "sivilleşme-köktencileşme" ikileminin mihenk taşıdır. Türkiye'nin yasaları gereğince "Erdoğan ve diğerlerinin, türbanı devletin şu veya bu temsil yerinde bulundurmalarının suç olduğu" düşüncesi, AİHM'nin de desteğini aldı.

Şimdi bunu uygulayacak savcı ve polisler bulmak gerek! Hukuku, laikliği savunanlara "laikçiler" diye saldırararak, AKP ve türbana destek çıkanların, AİHM kararı konusunda düşüncelerini –yeniden– açıkça yazmadıklarını görüyoruz. Ne ayıp! AİHM kararı Avrupa demokrasisi açısından size hiç mi bir şey anlatmıyor; sizler ki Türkiye'de Avurpa ilkelerinin uygulanmasını isteyenler ve bu nedenle AKP'nin arkasında saf tutanlarsınız!..

Ulema İşbaşına! Velev ki Simge...

Erdoğan diyor ki: "Türban konusunda karar vermek mahkemelerin değil, ulemanın işi!" Hoşgeldin fetva devri! Hoşgeldin din hukuku! "Bu konu medeni hukuku değil ulemayı ilgilendirir," dediği noktada, aslında olay bitmiş ve niyet açığa çıkmıştır!

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ülkemizde üniversitede türbanın yasaklanmasının insan haklarını ihlal anlamına gelmeyeceğini, demokrasinin kendini korumak için bu tür yasaklamalara gidebileceğini belirten kararını eleştirirken diyor ki: "Bu iş ulemayı ilgilendirir!"

Özetle: "AİHM ne anlar dinden, dini konularda karar vermek, söz söylemek AİHM'ye düşmez.. Bu ancak ulemanın işidir. Din âlimlerine göre kadınlar türban takmak zorunda. Ben de türbanın takılıp takılmaması gerektiğini bilecek kadar mürekkep yalamış biriyim!"

Laik-sivil hukukla din hukukunun birbirine karıştığı bir çorbaya kaşık sallıyoruz! Ama Erdoğan'ın gönlü din hukukunda! Hoşgeldin din hukuku! Erdoğan bu hukuku iyi bilir! Gençliğinde din hukukunu geçerli kılmak için az militanlık yapmadı! Cami minareleri kılıç, kubbeleri de miğferdi!.. Erdoğan laik-sivil hukuk devletinde türban konusunda ulemanın karar verebileceği sözlerini neden ağzından kaçırıyor? Yoksa kaçırmıyor da, böyle olması gerektiğine mi inanıyor? Türban konusunda ya tam bir basiret bağlanması içinde ya da türbanı bir "baraj kapağı" olarak görüyor, onu bir yıktı mı, "sular" şarıl şarıl akacak...

Başbakan'ın ruhu gençlik dönemine mi esir? Laik demokratik Cumhuriyeti ılımlı İslama, oradan da adım adım köktenci İslama dönüştürme programları torbada bir delik bulup dışarı mı fırlıyor?

* * *

Hoşgeldin fetva devri! Türban sadece ulemayı mı ilgilendirir? Madem türbanla bu kadar ilgileniyorsunuz, onu ulemanın yetki alanında görüyorsunuz. O halde dinen, din anlayışı gereği, milletin nasıl yaşayacağı konusu salt türbanla mı sınırlı? Türbana gelinceye kadar sırada daha neler yok ki! Niye, Kuran ile çatışan daha pek çok konuyu acil gündem maddesi yapmıyorlar da, Kuran'da bile tartışmalı olan, bırakın tartışmalı olmayı, Kuran'da bulunmayan, sonradan icat ettikleri türbana sarılıp duruyorlar?

Örneğin, kadınların mahkemede erkeklerle eşit derecede şahitliği de din hukukuna uygun değil! Kadının mirastan erkeklerle eşit pay almaya hakkı yok! (Yeni Şafak uleması, kadınların neden mirasa ihtiyacı olmadığına ilişkin “fikirler” yazıyor!) Zina durumunda kadınlar taşlanarak öldürülmeli! Hırsızların ellerini kollarını kesmeye ne zaman sıra gelecek? Camiye gitmeyenler, namaz kılmayanlar, oruç tutmayanlar ne zaman hapishanelere doldurulacak? Siyasal ulema şimdilik türbana takmış, ama dinin daha kesin emirlerini hiç gündeme getirmiyor!

Aslında Erdoğan’ın “dini konularda karar vermek ulemanın işi” görüşünü, ulemamız da üstlenmeye hazır! Örneğin Danıştay, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi kitaplarının, dersin içeriği ve amacıyla uyuşmadığını kararlaştırdı. Kitaplar tamamen Sünniliği dayatıyor ve Aleviliği dışlıyordu. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Bardakoğlu, yargıçların bu kararını eleştirdi ve din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin içeriğinin nasıl olması ve nasıl verilmesi gerektiği konusunu, Diyanet’in işi olarak gördü! (Mart 08)

* * *

Başbakan Erdoğan’ın AİHM kararını beğenmemesi doğal, çünkü öyle düşünmüyor! 2007 seçimlerini kazandıktan sonra, türban ve din söylemlerinde kendine daha bir güven geldiğini ve cesurca konuştuğunu görüyoruz. İspanya’da yerli ve yabancı gazetecilerle yaptığı basın toplantısında, bir soru üzerine, kadınların türban için “Velev ki bir siyasi simge olarak taktığını düşünün. Bir siyasi simge olarak takmayı suç kabul edebilir misiniz? Simgelere bir yasak getirebilir misiniz? Özgürlükler noktasında dünyanın neresinde böyle bir yasak var?” diyecekti![26]

Şüphesiz, tam bir politikacı kolaycılığı ve demagojisi! Şüphesiz sokaktaki yurttaşlar çeşitli şekillerde giyinebiliyor, simgeler takabiliyor, ancak simge var simge var!

Burada söz konusu simge türban ise, türban da devleti ve ülkeyi İslamileştirme politikalarının bir aracı ise, anayasanın 24. maddesi “Kimse... dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz,” diyorsa, ülkede bu konuda kıyamet kopuyor ve büyük bir yarılma yaşanıyorsa, üstüne üstlük Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu konuda bir karar veriyorsa.... Erdoğan’ın kalkıp da, “ne var yani herkes simge takıyor, bu suç olabilir mi, bunu yasaklayabilir misiniz?” demagojisi yapması hangi sorumlulukla bağdaşabilir?[27]

Aslında din ile kadını başbaşa özgür bıraksalar bu iş çözülecek; yapmıyorlar, çünkü o zaman din ticareti ve istismarı olayı ellerinden kayıp

gidecek. Bunu biliyorlar, egemenliklerini sürdürmenin en önemli aleti olan dini kullanmaya devam ediyorlar!

Erdoğan, hem AİHM kararı konusunda mealen, “bu konu medeni hukuku değil ulemayı ilgilendirir,” demekle, türbanı siyasi simge olarak kabul ediyor ve bunu özgürlükler meselesi olarak görüyor; aslında olay bitmiş ve niyet açığa çoktan çıkmıştır! Yargıtay Savcılığı’nın hareket geçmesi ve Anayasa Mahkemesi’nin AKP’yi mahkûm etmesinden daha doğal ne olabilir? Eğer Türkiye sivil bir anayasaya sahipse ve yasalar varsa!

Üniversitede Türban Serbest Olsun!

Açıkça söyleyeyim: Türkiye, isteyen kız öğrencilerin üniversitelerde türban takabildiği bir ülke olabilmeli... Ama olamıyor. Neden? İşte sorun tam da burada! Türban, İslamlaştırma politikalarının siyasi koçbaşı! AB siyasetçilerinin, Erdoğan, Gül ve Arınç'ların yüzlerine karşı söyleyemediği türbanla ilgili gerçek, AB'nin "hukuk vicdanı"nda dile geldi.

Bu "sorunu", yani türbanın "ötesini-berisini", "arka planını", Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Leyla Şahin kararıyla "gördü". AİHM, Türkiye'de türbanla ilgili yargı kararı ve idari uygulamaların insan haklarına aykırı olmadığına karar verdi: "Türban dini simgedir, yasaklanması AİHM Sözleşmesi'ne uygundur, doğrudur. Türban yasağı laiklik ve eşitlik ilkesine dayanıyor. Laiklik demokratik sistemin temelidir, Türkiye'de laikliğin korunması ile demokratik sistemin korunması mümkün olabilir... Başkalarının hak ve özgürlükleri ile kamu düzenini korumak için, türbanı sınırlamak doğrudur. İslami inancın yaygın olduğu Türkiye'de dini simgeler siyasi önem taşımaktadır."

AİHM'nin bu görüşü üzerine, AKP liderleri de hemen yanıltıcı açıklamalarda bulundu. AKP'nin büyük mugalatacılarından, belki de bir numaralısı Bülent Arınç'ın verdiği demece bakın: "Yani AİHM bu kararı verdi diye Avrupa'da üniversiteler türban yasağı mı getirecek?"

AB siyasetçilerinin, Erdoğan, Gül ve Arınç'ların yüzlerine karşı söyleyemediği türbanla ilgili gerçek, AB'nin "hukuk vicdanı"nda dile geldi. Avrupa Birliği, İslamın şeriatçı yüzünden tabii ki endişelidir. AB üyeliği varsayıldığında, Türkiye ile birlikte epey bir şeriatçının AB pasaportlu olacağını görüyorlar. Ancak, güncel politikalar ve çıkarlar nedeniyle şimdilik iktidarın bu dinci yüzü ön plana gelmiyor. Dahası destek çıkıyorlar, ama AB'den uzakta tutarak! Destek çıkmalarının nedeni de, kendi çıkarları doğrultusunda çekip çevirebilecekleri, PKK, Kıbrıs ve diğer sorunlarda çözüm dayatabilecekleri AKP kadar iyi bir başka siyasal parti ve iktidarı belki de bulamayacakları içindir!

Nitekim, liberal-demokrat destekçilerin, "Daha iyi yönetecekse Türkiye'yi AB veya Bush da yönetebilir," diyen sahtekâr düzenbazların, ruhlarını satmışların ve mandacıların, AKP yandaşlığının temelinde bu yatıyor!

* * *

Yineliyorum: İsteyen türban takıp üniversiteye girebilmeli... Dahası, devletin tepesindeki davetlere bile türbanlının gitmesi beni rahatsız etmez.

Fakat türban, AKP ve arka plandaki daha radikal dinci kesimin "siyasi programının ana maddesi" olduğu için önem taşıyor. Türban bu nedenle sıradan bir olay değil. Ülkeyi politik ve sosyal dincileştirme çabalarının koçbaşı... Temel sorun da burada.

Şu ikilemle karşı karşıya ülke (ve Avrupa): Türkiye'de rejimin rengi ve niteliği, sosyal yaşam biçimi nasıl olacak? Laiklik; herkesin benimsediği bir ana ilke, büyük çoğunluğu bağlayan toplumsal bir sözleşme mi olacak? Yoksa dinsel dogmaların yol göstericiliğinin giderek kabul edildiği, ama bunun yanı sıra, "laiklere de yaşam fırsatları ve olanağının sunulduğu" bir Türkiye mi olacak?

Türbanın arka planı budur, temel bir demokrasi sorunudur; AİHM de bunu gördü ve kararını verdi!

* * *

AKP ve şeriatçıların ülkeye dayattıkları kabarık bir "yasa(k)lar listesi, programı" bulunuyor. Türban orada sadece bir madde. Ama ana madde!

Mesela içki yasağı da bu listede. Yasak, merkezi olarak yaygınlaştırılıyor. Uygulama, Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde başlatıldı. İçki içilen yerlerin "kırmızı noktalı" bölgelere taşınması ve insanların doğal yaşamlarına müdahalenin yaygınlaşması için AKP'li "öncü belediyeler" ortaya çıktı. Konya'da hadi gidin, bırakın sokağı caddeyi, bir lüks otelde içki bulup da için! Her ramazanda ciddi bir dinci terör estiriliyor![28]

Devlet Standartlar Enstitüsü'nün, Dışişleri Bakanı'nın girişimiyle, üretime İslami Standartlar getirilmesi girişimi de, "İslami işleri" merkezi olarak düzenleme programının çok önemli ticari bir maddesi... Böylece "İslami" sermayeye ayrıcalık tanınıyor ve her araçla herkes İslamileşmeye zorlanıyor!

Şüphesiz, kadın-erkek ayırımının toplum içinde yine merkezi olarak yaygınlaştırıldığını görüyoruz.. Kadın-erkek plajları, havuzları... Toplu taşıtlarda, kongrelerde, toplantılarda kadın-erkek bölmeleri...

Listede başka neler mi var? Şüphesiz ki eğitim var! Hele eğitim, her zaman liste başı! Bu başlı başına ele alınacak bir konu. İlkokul öğrencilerini türbanlamalardan tutun, öğrenimi bilimsellikten-laiklikten uzaklaştıracak ve dinselleştirecek türlü çeşitli uygulamalara başvuruluyor. Evrim konusu,

yaratılışçı inançların yanına, o da lütfen göstermelik ve bir “teori” olarak konuyor! Öğretmenler arasında evrime inananların oranında, AKP döneminde büyük bir düşüş var! Özellikle kızların Kuran kurslarından ve dini eğitimden geçirilmesine birinci derecede önem veriyorlar... Nedeni mi? Kültürün en büyük taşıyıcıları onlar! Çocuklarını İslami kurallarla eğitecekler!

Sırada başkaları, çok hukukluluk da vardır şüphesiz!.. Kimbilir belki de İslami cemaatler arasında bu çok hukukluluk uygulamaya konmuş, miras vb. bütün konularda İslami yaşam hükmünü sürdürmeye başlamış bile olabilir... Bilmiyoruz. Ama türbanlı kadınların büyük çoğunluğunun, özellikle okumuş-militan kesiminin ve türban ile erkekler dünyasında kendilerine geniş alanlar yaratmaya soyunmuş türbanlı feministlerin “miras” konusunda dışlanmayı kabul edeceklerine inanalım mı?

Hayır; türban, İslami hayat ve Türkiye, çok katmanlı ve çok karmaşık konular yumağı! Türbanlı kızlardan bir zarar gelmez, ancak köktendinci erkeklerin giderek arada sırada lafını ettikleri, isteyenin istediği (dinsel-medeni) hukuku yaşam rehberi olarak kabul etme hakkına sahip olacağı çok hukuklu bir toplum modeline en büyük desteği, yine “solcu eskisi” liberaller verirse, hiç mi hiç şaşırmayacağız...

Türbanın neden bu ülkede masum bir örtü olamayacağını, yaşayarak görüyoruz...

O, şimdilik İslamcı erkeklerin bir koçbaşı!

Kuran’da Türban Yoksa, O Halde Türban Neyin Simgesi?

Türbanın bir Kuran emri olduğunu, Diyanet İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu da söyleyemiyor. “Müslüman toplumların uygulamalarının ortak paydası” olarak nitelendiriyor ve “Müslüman kadınların tarihsel süreçte dini gereklilik olarak gördükleri için örtündüklerini” vurguluyor. Kuran’da kadının başını örtmesini vazeden bütün çevirilerin tamamen yanlış olduğu ortaya çıktığına göre, o halde türban neyin simgesi?

Türbancılarımız ve gazete okuru halkımız, ciddi, namuslu bir “karşı türban” yorumu ile “tanıştı”. Özdemir İnce (Hürriyet) Kuran’da örtünme ile ilgili ayetlerin aslına uygun çevirilerini yayınladı; ve Kuran’da kadının başını örtmesini buyuran ayet olmadığı ortaya çıktı.[29] Kadının türbanlanmasını İslamın şartı, Kuran emri olarak topluma dayatan dinci siyasetçi erkekler kızgın! Ve necip Türk milleti, Müslümanlığından yüzlerce yıl sonra, kadının örtülmesi gereken beden bölgelerinin, sadece ve sadece cinsel organları ve göğüsleri/memeleri olduğunu öğrendi (öğrendiyse)!

Muhammed bin Hamza’nın (Şeyhülislam Molla Fenari) 584 yıl önce (1424’te) yaptığı ve Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanan ilk Türkçe Kuran çevirisinin doğruluğu belgeleniyor. Bin Hamza en tartışmalı ayeti çeviriyor: (Nur Suresi 31. Ayet) “Ve söyle inanan kadınlara gözlerini (harama bakmaktan) sakınsınlar ve saklasınlar cinsel organlarını. Ve göstermesinler ziynetlerini ve yakaları üzerine bıraksınlar örtülerini.”

Din felsefecilerimizden ve sosyologlarımızdan öğreniyoruz ki, İslam öncesi Cahiliye döneminde kadınların çeşitli nedenlerden dolayı açık saçık gezmesi kuraldandı. Ayet ile, cinsel organ ve memelere kapatma emri verilerek, toplum içinde yaşama bir “çekidüzen” getirildi, toplum insanileşme yolunda bir adım ileri götürüldü! Kadınların erkeklerle ilişkileri ve yaşamı da! Bu, Hz.Muhammed’in o dönemki koşullarda “reformcu”, dahası “devrimci” kişiliğini gösterir! Toplumunu ilerletmekte, uygarlaştırmaktadır!

Şu örtünme meselesine devam edelim: “Türban Yalanı” yazısında Nilgün Cerrahoğlu,[30] Avrupa parlamenteri ve tanınmış gazeteci Lilli Gruber’in kitabından, “Müslüman Kardeşler” örgütünün kurucusu Hasan el

Banna’nın kardeşi din bilgini Gamal el Banna ile yapılan bir görüşmeyi aktarıyor. Lilli Gruber; türban savunucularının, “Kadın korunması gereken değerli bir varlıktır. Örtünme ve hicap, bu hazineyi güvence altına alan bir mücevher kutusudur!” biçimindeki temel görüşleri üzerine düşüncesini soruyor El Banna’ya.

Nilgün yazıyor: “Bu ifadelere yalnızca doktrine olmuş, beyinleri yıkanmış insanların sarıldığını anlatan Mısırlı İslam âlimi; Gruber’a şu yanıtı veriyor: Kadının başını örtmesi gerektiğine dair hiçbir yerde yazılmış tek satır yoktur. İleri sürülen tek talep, kadının göğsünü örtmesinden ibarettir. Örtü ne var ki çok eski bir gelenek. Gelenekler ise dinden güçlü. Geleneği devam ettirebilmek adına din kisvesi kullanılıyor. Kutsal Kitap’tan böyle kadın düşmanı yorumları çıkaranlar öncelikle iktidarla ilgilidir. Bu bir iktidar meselesidir.”

Aslında türban sorunu burada noktalanmaktadır!

Şüphesiz, ülkemizde de pek çok ilahiyatçı, din bilgini, din felsefecisi, Yaşar Nuri Öztürk, Zekeriya Beyaz, Doç. Şahin Filiz... de, Kuran’da kadının başını örtmesine ilişkin bir buyruk olmadığı olgusunu, yalan sürüsünden ayrılma cesaretini göstererek savunmaktadırlar!

* * *

Türban bir “iktidar meselesi” ise, o halde türbandan geriye ne kaldı? Kadının, kadim zamandan bu yana erkeğin egemenliği altında sürdürdüğü, yarı köle yarı özgür yaşamının bir simgesi olmasından başka? İslamın büyük günahlar diye sayılan 12 ve daha genişletilmiş büyük günahlar olarak bilinen 76 maddesi arasında bile kadın başının örtünmesi üzerine bir madde bulunmadığına göre?![31]

Peki, Diyanet İşleri Başkanı ne diyor? Prof. Ali Bardakoğlu, “Başörtüsü, türban, sıkmabaş ya da benzeri isimlerle anılan örtünme meselesi var. Bunun İslamdaki yeri ile birlikte bugünkü tartışmaların içeriğini de yorumlamanızı isteyebilir miyim?” sorusuna şu yanıtı veriyor.

“Müslümanlığın ana çizgisinin ne olduğu konusunda da Müslüman toplumların uygulamalarının ortak paydasını almak zorundayız. Konuyu böyle ele aldığımızda, Müslüman kadınların tarihsel süreçte dini gereklilik olarak gördükleri için örtündüklerinde kuşku kalmaz. Öte yandan, tarih boyu başörtüsü Müslüman olmanın ve sayılmanın önşartı hiç olmamış, kişilerin din içinde kalan bir tercihi olarak görülmüş, başını örtsün örtmesin, ‘Ben Müslümanım’ diyen herkes birbirini Müslüman olarak görmüş ve saymıştır.”[32]

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Bardakoğlu baş örtmenin Kuran'dan kaynaklandığını söyle(ye)miyor. Örtünmenin bu süreç içinde, "dini gereklilik" olarak görülmesinden ve ortak payda olmasından bahsediyor! Türban, Kuran şartı olmaktan bir gelenek düzeyine indi, yani doğal yerini aldı!

Tabii burada şu soruyu sormalıyız: Peki örtünmeyi, türbanı, çarşafı, burkayı.. kim gelenek haline getirdi? Şüphesiz ki kadınlar değil. Bütün dini referansların, yorumlamaların kaynağında kimler varsa! Toplumda hemen her alanda egemen konumda olan erkekler, kadın üzerinde de örtünmeyi bu egemenliğin aracı olarak sürdürüyor.

Olayın şöyle bir boyutu da var: Köktendinci, İslamcı erkekler, kadını "zayıf", "korunmaya muhtaç" görür. Aslında biyolojik yapı olarak da, evrim sürecinde üstlendikleri rol gereği olarak da, fiziksel olarak da, ruhsal olarak da, kadın kırılgan ve narindir.

Erkeğin, eş ve evlat olarak kadını başka erkeklere karşı koruması gerektiği düşünülür. Bu canlıların "egemenlik alanlarını" koruyan genel davranışlarına da uygundur! Erkek, sahip olduğu gücün bir kısmını bu koruma için harcar... Örtünme geleneği, erkeğin bu kadim davranış ve düşünme biçimiyle bütünleşmiştir. Bu belki bir "evrimsel koruyucu iyi niyet"e bağlanabilir! Ama toplumsal ve dinsel yorum olarak buna iyi niyet atfetmek şüphesiz ki zırvalıktır! Bütün bu "niyet"ler, kadının erkek egemenliği alanında bir "alt kimlik" olarak varlığını sürdürmesiyle sonuçlanmaya mahkûmdur!

Çağdaş dünyada kadim kültürün ve geleneklerin yerini mi koruyacağız? İnsanlık, vahşi ormanlarda, savanlarda vb. yaşamıyor, oralardan çıkalı çok oldu! Günümüzde demokratik, uygar kültür, anayasalar ve yasalar, kadının toplumda tamamen eşit yurttaş-birey olmasını öngörmekte, bunun kültürel zemininin de yaratılmasını sağlamaya çalışmaktadır.

Kadını koruyacak olan "örtünme" değil, insanlığın birikimi olan kültür ve öncelikle yasalardır. Yasalar, anayasal hak ve özgürlükler, kadının toplumsal konumunu her bakımdan güçlendirmektir, güvence sunmaktadır. Gerekli olan, erkeklerde kültürel değişimin hızlandırılmasıdır, kadının ezilmesine göz yummamak, pozitif ayrımcılığı güçlendirmektir! Yoksa, örtünme, türban ve diğerleri, kadının hem toplumsal hayatını bitirmekte hem de erkek egemenliğinin tarihsel karakterini mutlaklaştırmaktadır!

Bir de, baş örtmenin bugün asla kabul edilemeyecek başka bir yönü daha var: Prof. Ali Bardakoğlu da biliyor ki, kadının örtünmesi, salt İslami

kültürün bir unsuru değil! Hemen her kültürde şu veya bu şekilde baş örtme var. Baş örtmenin temelinde de, ataerkil toplumlarda kadının bedeni üzerinde hem sosyal denetim isteği hem de dinsel bakımdan başından beri günahkâr kabul edilmesi düşüncesi yatıyor!

* * *

Özetle türban, baş örtme dayatması, erkeklik hormonu testosteronun boyunduruğunun bayrağıdır! Türban, kadının varoluş tarihinde, kadını ezen ne varsa, hepsini az çok simgeleyen bir araçtır! Muhafazakârların da gelenek gelenek diye çırpındıkları işte bu bayrak, bu simgedir!

20. yy'da demokrasi-eşitlik-özgürlük rüzgârlarının biriktirdiği kültür sayesinde, kadın ilk kez hukuksal ve yasal olarak erkekle eşit konuma geldi. Ancak bu gelişmenin tarihi henüz 100-150 yıllık olduğu için, toplumsal ve sosyal hayatta bu eşitlik yeterince gerçekleştirilebilmiş değil ve dünya bunun savaşımı içinde!

Çok önemli bir nokta da şu:

Bugünün din ulemasının yeni Kuran çevirilerinde yaptıkları bilinçli-bilinçsiz yanlışlıklara ne diyeceğiz?! Demek ki, din kültürü bakımından, ilk Türkçe Kuran çevirisinin doğru olarak yapıldığı 584 yıl öncesinden bile daha gerideyiz! Eğer uygarlığa bilim, sanat, düşünce ve din felsefesi katkımız asgari evrensellik düzeyine ulaşabilseydi, bir türban sorunu yaşar mıydık?! Bir çeviriyi bile yorumlayamayan bir din ulemasının bir ülke hayatına kendi uzmanlık alanlarındaki "bilimsel-düşünsel" katkısının hali pür melali, tam da türbana dolanmış bir ülkenin hali pür melaline eşittir!

* * *

Şimdi, kadim gerici geleneklerin savunucuları, türbanı bu defa dini kuralların içine sokarak, kadının çağdaş ilerleyişini, uygarlığın gelişimini durdurma çabasında. Bu kültürün temsilcisi AKP, Fethullah ve çevreleri, Özdemir İnce'nin deyişiyle Türbanistan Cumhuriyeti peşindeler.

Hem de, kadını özgür ve toplumda eşit birey kılmaya yönelik dünyadaki gelişmeleri "Batı'dan aldığımız ahlaksızlık" (R.T.Erdoğan) olarak niteleyebiliyorlar! Erdoğan'ın bu sözü, türban ulemasının, Asrı Saadet ütopyaları için kullandıkları temel veriler arasındadır! "Batı'nın ahlaksızlığı", hiçbir zaman olmayan, kadının yerinin, adının bile bulunmadığı "Asrı Saadet" ütopyaları için kullanılmaktadır!

Ve, türbanı bir siyasal çıkar aracı ile İslami düzen için koçbaşı olarak kullanmak isteklerini ve beklentilerini de, "velev ki siyasi simge olsa ne

yazar” (Başbakan Recep Tayyip Erdoğan!) diyecek kadar büyük bir cesaret ve itiraf düzeyine ulaştıklarını da ilan ederek!

Türban konusu, AKP’nin; Erdoğan, Gül, Arınç gibi türbancı liderlerin her türlü niyetini aşacak özellikte ve içeriktedir! Türkiye en azından kadın eşitliği konusunda bugüne kadarki kazanımlarını öyle kolay kaybetmeyecek bir birikime sahiptir. Nitekim bunu da yaşayarak görüyoruz ve göreceğiz!

21. Yüzyılın Sömürge Adaylığı

Kadınların kapalı başlarını açmaları özgürlük sorunudur, açık başlarını kapatmaları değil. Türbanlı kadın voleybol, basketbol, futbol oynayamaz, koşamaz, atlayamaz, yüzemez, jimnastik yapamaz; dünyada hiçbir spor gösterisine katılamaz; dans edemez, bale yapamaz, müzik çalamaz, operada çalışamaz, tiyatroda, sinemada artist olamaz, resim yapamaz, heykel yapamaz... Bu kadın liberal sanatlarla uğraşamadığı için çocuklarını sanatçı olarak yetiştiremez.

Türbanı, üniversitelerde okuma hakkı, özgürlük ve demokrasi sorunu olarak sunan liberaller, neden ağacı görüyor da ormanı görmüyor? Örneğin, AKP ve benzeri dinciler, kadının yeri konusundaki bütüncül politikaları, anlayışları ve uygulamaları açısından; ve demokrasi-kadın arasındaki ilişkiler açısından neden bakmıyor?

Diyelim ki, dinci iktidarın gönlündeki düşünce gerçekleşti ve nüfusun yarısını oluşturan yetişkin kadın ve kızların, yani 30 milyonumuzun başı türbanlandı! Doğan Kuban diyor ki, kırsal kültürün iktidarı AKP'nin bu talebi, Türkiye açısından "21. yüzyılın sömürge adaylığı" anlamına gelir:

Türbanlılar, "voleybol, basketbol, futbol oynayamaz, koşamaz, atlayamaz, yüzemez, jimnastik yapamaz; dünyada hiçbir spor gösterisine katılamaz; dans edemez, bale yapamaz, müzik çalamaz, operada çalışamaz, tiyatroda, sinemada artist olamaz, resim yapamaz, heykel yapamaz..."[33]

Ortaçağ kafası –erkek– kadını, insanın çok temel bir faaliyet alanından çekip alıyor ve kadının kendini gerçekleştirme (varoluşunu anlamlandırma) gibi bir temel hakkını gasp etmeyi düşünebiliyor! Doğan Kuban "Bu kısıtlamalara tabi olmayan erkekler yanında, kadın, ikinci sınıf bir insan olmaktan kurtulamaz... Bu kadın için eşitlikten kesinlikle söz edilemez. Özgürlüğü de sadece politikacıdan menkuldür. Bu kadın liberal sanatlarla uğraşamadığı için çocuklarını sanatçı olarak yetiştiremez..." diyor.

* * *

AKP'nin karnesinde kadının yeri bellidir! Bay Bakan uzun masada sohbet eder ve yemek yerken, eşi yan masada tek başına türbanlı oturmaktadır! Dinci politikacının eş ve çocukları ancak türbanlı ve sınırlı olarak hayata karışabilir! Son tartışmalarda açıkça belli oldu ki, Türkiye giderek "türban=namuslu kadın"[34] cenderesine sokuluyor. Toplumsal,

siyasal ve dahası ekonomik baskıya, bu kez anayasal ve yasal destek verilmek isteniyor! Ki, kadın tam kuşatılmış olsun!

Nitekim, AKP’nin 6 yıllık iktidarı döneminde kadınlar çalışma ve sosyal hayatta gerilemiştir! OECD 2007 istatistiklerine göre, işsizler arasında kadın oranı en çok artan ülkelerin başında Türkiye geliyor. 19 ülkede kadın işsiz sayısı azalırken, bizde özellikle AKP zamanında arttı ve 12.’likten 6. sıraya yükseldik! Sosyal Sigorta ve Genel Sağlık Sigortası’nda değişiklik önerisinde, kadınların çalışma hayatıyla ilgili olarak pek çok kazanılmış hakkı tırpanlanıyor!

Erdoğan, evinde reçel, marmelat gibi ev ürünleri üreterek aile bütçesine katkıda bulunması için, kadınlara, ev robotu vb. gibi “üretim araçları” alabilmesini sağlayacak mikro krediler verileceğini söylüyor!

Şu korkunçluğa bakın: TİSK’in (Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu), OECD verilerine dayanarak açıkladığı rakamlara göre, ülkemizde 15-20 yaş arası kadın nüfusun yüzde 60’ı ne okula gidiyor, ne işe! Kıyaslamada en kötü durumdayız!

Hadi şimdi yeniden soralım: Türkiye’de kadınların sorunu türban mıdır! Türban ülkenin ana özgürlük konusu mudur? Türban sadece AKP’nin –dinsel ve politik rant- sorunudur! AKP ayrıca, Türkiye’ye küresel bir dayatmanın, ılımlı İslam projesinin Türkiye’de başlıca “çözüm ortağı”dır! Yani türbanın bir de dünya egemenleri ayağı var!

* * *

Osman Bahadır da, kadınların başlarını açmaları özgürlük sorunudur, diyor:

“Kadınların başlarını kapatmalarını öngörmek, kadınları toplumun herkesle eşit haklara sahip özgür bir cinsi olarak değil, erkekler dünyasının bir nesnesi olarak görmek demektir. Kadınların kapalı başlarını açmaları özgürlük sorunudur, açık başlarını kapatmaları değil. Çünkü kadınların başlarını kapatmaları, hayatın her alanında erkeklerle olan eşitsiz ilişkilerinin kabulünü onaylamaktadır. Bu nedenle de onların özgürlüklerini kısıtlayıcı niteliktedir... Yasaklar ve sınırlamalar her zaman özgürlük ve demokrasi karşıtı değildir. Tam tersine, bazı yasaklamaların amacı, özgürlükleri güvence altında tutmaktır.” (Bkz 1. no’lu dipnot.)

Türkiye için türbanlı kızların üniversiteye gitmesi tabii ki kabul edilebilir bir durum olabilirdi! Ne zaman? Türbanı Türkiye’ye bir hayat tarzı olarak dayatan bir merkezi dinci politik güç olmasaydı! Türkiye “türbanlı ya da türbansız” biçiminde ikiye yarılma

tehlikesi ile karşı karşıya olmasaydı! Türban=namuslu kadın eşitliği söz konusu olmasaydı![35]

Ama bütün bunlar varken, türbanın üstüne üstlük anayasal ve yasal bir hak olarak düzenlenmesi, bütünsel bir tehlike yaratıyor! Ülkeyi türbanlama dayatması, ülkenin hukuksal olarak dinselleştirilmesinde, laikliğin mezara gömülmesinde atılacak en büyük adımlardan biridir! Zaten türban başbakanca da siyasal simge düzeyine yükseltildi! Şimdi, bütün kadınların, Cumhuriyetçi demokratların, gerçek demokrasi ve özgürlük yanlılarının, politik türban projesini engellemek için büyük direniş hakkı doğmuştur!..

Her alanda ve gecikmeden!

“Beyaz Çarşaf”lı Yakışıksız Tehditler

Sayın Başbakan, parlamentoda çoğunluğunuz olabilir, ama toplam oydaki payınıza göre de, bu ülkenin yarısından fazlası sizinle aynı görüşte değil! Eminim, size oy verenlerin de en az yarısı sizin gibi düşünmüyor!

Erdoğan öfkeli. Günde birkaç kez laf yetiştiriyor; medyaya, Baykal’a. “Durmadan konuşan adam.” Beyninde süzgeç yok; dilini tutamıyor. Ülkeyi dincileştirmede o kadar gözü kara ki, “beyaz çarşaf” giyerek siyasete soyunduğunu söylüyor! Yani idamlık giysi! Normal bir politikacı böyle şey söyler mi? Ülkeye hizmet etmeniz için seçildiniz! Demek ki hizmetin ötesinde, ülkeyi temelden değiştirecek planlar uygulamaktasınız ki, idama bile gitse “yola devam” diyorsunuz!

Tahammülünüzün böyle anlarda sıfırın bile altına düştüğünü biliyoruz. 411 oy ile Meclis’ten türban değişikliğini geçirdiniz! Parlamentoda çoğunluğunuz olabilir, ama toplam oydaki payınıza göre, bu ülkenin yarısından fazlası sizinle aynı görüşte değil! Eminim, size oy verenlerin de en az yarısı sizin gibi düşünmüyor! Bugün üniversiteden kaldırmak istediğiniz yasağın, orada kalmayacağını ve yarın ilkokullara ve bütün devlet dairelerine kadar genişleyeceğini düşünüyor çoğunluk! Nitekim siz de böyle bir “tehlike”yi bertaraf edecek yasal bir önleme yanaşmıyorsunuz!

Siz, üniversitelere serbestlik getirmiyorsunuz, tüm ülkede kadınların başlarının türbanlanmasının yolunu açıyorsunuz! “Hayır açmıyorum” deseydiniz, o zaman, yaptığınız değişikliğe “İlkokul ve lisede türban takılmaz, türbanlılar devlet hizmetine giremezler” biçiminde bir ekleme yapma önerisine de sırtınızı çevirmezdiniz! Sırt çevirmeniz normal. Çünkü “türbanlı kadın=Müslüman kadın=namuslu kadın” biçiminde bir denkleminiz var beyninizde! Kadınların bizler gibi doğal ve normal dolaşabileceğine, eşitlik isteyebileceğine, benimsediğiniz dinci ideolojide yer yok!

* * *

Güç sizde! Yasaları değiştiriyorsunuz! Sizin düşüncelerinize karşı olanların elindeki tek olanak, muhalefet etmektir! Bu da, yasaların verdiği bir haktır! Ama şiddetli bir muhalefet görünce köpürüyorsunuz! Muhalefetin elinde yasal engelleme yapmak ve eleştiri yöneltmekten, gerektiğinde sokağa çıkıp gösteri yapmaktan başka olanak yok ki! Buna da

demokrasi diyorlar... Peki, neden demokrasiye tahammülünüz yok? Neden, yandaş medyanız sizi desteklerken, bazılarının da, türban politikanızdan büyük gelecek kaygıları duyması sizi çileden çıkartıyor?

Ve hemen onları “çıkar peşinde” olmakla suçluyorsunuz! Hani “çoğulcu”, farklı görüşleri dile getiren bir toplumdan yanaydınız?

Koru adıyla tanınan yandaş yazarınızın, “Aydın Doğan sadece bir medya grubuna sahip değil, hemen her alanda ekonomik çıkarları var. Bu akılla yola devam ederlerse yalnızca medyadaki itibarları elden gitmiş olmayacak...” biçimindeki, gazetecilikle hiç ilgisi olmaması gereken tehditlerine siz mi cesaret veriyorsunuz? Neden bütün medyanın sizi desteklemesini istiyor, medyayı buna zorluyorsunuz?

Sayın hiddetli ve şiddetli Başbakan!

Siz yapıyor, değiştiriyor, dönüştürüyorsunuz... Bizler de alt tarafı konuşuyoruz ve karşı çıkıyoruz! “Yapmak” ile “konuşmak” ve “eleştirmek” arasında bir denge olabilir mi?

Salt konuşuyor olmamız asabınızı bozuyor, neden? Acaba bunun nedenini merak etmez, kendinize, ideolojinize şöyle bir bakmaz mısınız? Yoksa zaten bunu biliyor musunuz?! Karşınızda süt liman bir deniz, suskun bir Türkiye görmek istiyorsunuz! Geçmişte de pek çok selefiniz böyle dileklerde bulunmuştu! Örneğin Menderes! Örneğin askeri darbe liderleri! Örneğin, dünyadaki bütün dikta yanlıları!

* * *

Diyorsunuz ki, “Meclis’te kalkan 411 el neden kaos yaratsın?” 550 el de kalkmış olsa ne değişir! Hele hele böyle büyük çoğunlukların ülkede kaos yaratacak yasalara imza atması çok daha olasıdır! Nitekim Meclis’ten geçirdiğiniz bu değişikliğin yol açacağı sonuçları düşünürsek, önemli olan “yasal çoğunluk” değil, bu yasal çoğunluğun neye imza attığıdır!

Büyük çoğunluklar, genellikle bir dengesizlik durumu yaratır; büyük çoğunluk oldukları için, her şeyi hakları olarak görürler; sınırsız bir azgınlık hali peydahlarlar; çoğunluk diktası kurabilirler!

Şiddet ve hiddetiniz, aslında salt türbandan kaynaklanmıyor; “Alt tarafı üniversiteye gidemeyen kızların sadece yüzde 1’inin sorunu,” der geçer ve ülkeyi germezsiniz... Şiddet ve hiddetinizin nedeni yoksa daha derinlerde mi!

Sayın Başbakan, siyaset yapabilmek için mutlaka geçmişe de bakın! Çünkü iyi siyaset yapabilmenin temel öğretilerinin hepsi geçmişte var! Öncelikle öğrenmeniz gereken, yüzde yüz çoğunluğa bile dayansa

Meclis'in de iktidarların da üzerinde, bir hukukun, anayasanın var olduğunu kabul etmenizdir!

Yani Meclis'ten ve hükümetten büyük, hukuk, yasalar ve demokrasi var! Bu bir hukuk sistemidir. Adına demokratik parlamenter sistem deniyor. Demokrasi her şeyden önce, dengeleri gözetme rejimidir. Tabii, "demokratik hukuk devleti" tanımları, anayasada var olduğu sürece!

Sizin yaklaşımınız "çoğunluğun diktası"nı andırıyor! Ne yazık ki, bugünkü yasal, anayasal süreç henüz buna engel! Önce Meclis=anayasadır denklemini yasalaştırmanız gerekmektedir! Çoğunluğun her kararının yasal olduğunu anayasaya geçirmeniz gerekmektedir!

Ondan sonra Tanrı yardımcınız olsun! O yolda da "Durmak yok yola devam!" dersiniz!

İnanan Kadın Önce Tarihsel Olarak Var Olmalı

İnanan kadınlar, bütün erkek din yorumlarını bir kenara bırakmalı. Tarihi yeniden, sil baştan yazmalı! Böylece öncelikle tarihte varoluşlarını göstermeli! “Tarihi varoluş”, erkeklerle eşitlik, birey olarak varoluşun temel koşuludur! Laik yasalara gelince, bu yasalar onlara karşı değil, onların en büyük yardımcılarıdır...

Buna çok sevindim: Türbanlı köşe yazarı Ayşe Böhürler, dün-yevi hukuk sisteminin ülkemizde kadınlara toplumda eşitliğin kapılarını açtığını söylüyor. Kadınların bu olguyu görmemesi, teninde-canında hissetmemesi mümkün mü? Ama dinci erkek baskısı karşısında bu gerçeği dile getirmesi, duyumsaması öyle kolay olmuyor. “Duvarların Arkasında: Müslüman Ülkelerde Kadın” belgeselini çeken ve aynı zamanda AKP kurucusu ve Merkez Karar ve Yürütme Kurulu üyesi Böhürler cesur: “Türkiye’de seküler hukuk sistemi, kadına eşit yasal statüde mücadele zemini sağladı,” diyor.[36]

Altını çizdiği diğer bir nokta: Müslüman ülkelerde kadınlar, dinin erkekler lehine yorumlanmasından şikâyetçi! Çok hafif bir şikâyet! Dahası, eksik ve yanlış bir ifade! Bütün dinlerde olduğu gibi, İslam dini de erkeklerin tekelindedir. Dini, erkekler yorumlar. Kadınların nasıl yaşaması gerektiğine de onlar karar verir. Başını mı örtecek; beş adım geriden mi yürüyecek; saçını kime gösterecek; ellerini ne yapacak; kimin elini sıkacak; nasıl kalkacak, eğilecek, yemek yiyecek? Kocasına karşı kadınlık görevleri nedir? vb...

* * *

Büyükada’da, bir erkeğin peşinde, siyah giysili, güneş gözlüklü, hemen her yanı kapalı ikili üçlü Suudi kadınları ve nasıl yemek yediklerini izlerken, insan olarak yüzüm kızarmıştı: Tüm bedenlerini örten siyah giysilerinin baş bölümlerini alttan bir aralıktan kaldırıyor, kola şişesini görünmeyen ağızlarına dikiyor, yemeklerini de, yine aynı aralıktan, görünmeyen ağızlarına tıkıştırıyorlar! 2008’deki manzara biraz değişikti. Yüzü örten bölümüne yenilik gelmiş, yüz, ters ikiz kenar üçgen bir kumaşla örtülmüştü. Kadınlar, kumaşı uç noktasından kaldırıyor ve yemek yiyorlardı! Bu “inovatif” tasarım, kadının ağzını saklı tutuyor ve “ağız mahremiyeti”ne (ağız avret) halel getirmiyordu!

* * *

Kadınlar, nasıl yaşayacakları konusunda erkeklerin tarih boyunca verdikleri fetvaları bir derleyip toplasalar, ortaya şöyle esaslı bir külliye çıkar! Sadece 1980 yılı sonrası erkek fetvacıların kitapları, çevirdikleri, yazıp çizdikleri bile yeter külliyenin oluşması için! Bu külliye, kadınların erkek tahakkümünün, ikinci sınıf insanlığın, birey olarak bastırılmışlığın ve neredeyse sadece erkekler, çocukları ve aileleri için nasıl var olmaları gerektiğinin tarihinin derin kanıtlarını oluşturur!

Kadınların başlarına türban geçirilmesi, bu külliyenin en hafif bir parçasıdır... Ama, içerdiği ve biriktirdiği anlam ve olgular bakımından da, en ağır simgesel olanını temsil eder. Acaba gazeteci ve AKP politikacısı Böhürler, bu erkek külliyesinin derlenip toparlanmasına önayak olur mu?

* * *

Bir yazım üzerine, İstanbul'da bir üniversitemizin ilahiyat fakültesinden bir bayan öğretim üyesi, tesettürü ile tartışmaya geldi. Üç saat kadar, her şeyi çok güzel konuştuk. Dahası "Türban takan kadınlara sormadan onların haklarını savunmak size mi düştü?" diye bile sordu! Kendisi, "Tanrıya yakın olmak", onun buyruğunu yerine getirmek amacıyla türban taktığını söyledi.

Şüphesiz, insanın Tanrıya yakınlığının binbir yolu, yordamı var! Bu yolları arayıp buluyorlar! İnsanlık bu alanda çok derin ve yoğun bir kültür birikimine sahip! Çok zengin hayatlar ve düşünceler var! Anadolu, bu açıdan büyük bir zenginlik kaynağı!.. Türban, "Tanrıya yakınlık"ın en son çarelerinden biridir belki de! Çünkü, üzerinde tamamen ve kesin olarak, tarihsel ve güncel bir erkek damgası bulunuyor! Bu damga, türbandan ziyade, şüphesiz ki kadın üzerindedir! İnanan kadınlar, öncelikle, Tanrıya nasıl yakın olacakları konusunda, erkeklerden bağımsız, özgür bir seçim yapmanın ortamını yaratmalılar! Çünkü dinin erkek yorumları, genellikle kadına dar, erkeğe ise alabildiğine geniş, özgür ve neredeyse sonsuz bir "hayat alanı" çiziyor.

Misafirim tesettürlü öğretim üyesine en son şunları söyledim: Tanrının insanları kadın-erkek eşit yarattığına inanıyor musunuz? Dinle ilgili, uymanız gereken hemen her şeyi, dini nasıl yaşayacağınızı vazeden tüm "âlimlerin" erkek olmasına ne diyorsunuz? Neden aralarında kadın yok, neden kadınların din ile ilişkilerini kadın din bilginleri değil de, erkek din bilginleri belirliyor? Siz, kendinizi temel kaynakları yorumlayamayacak durumda mı görüyorsunuz?

Bu sorular hep geçerli. İnanan kadınlar, bütün erkek din yorumlarını bir kenara bırakmalı. Tarihi yeniden, silbaştan yazmalı! Böylece öncelikle tarihte varoluşlarını göstermeli! “Tarihi varoluş”, erkeklerle eşitlik, birey olarak varoluşun temel koşuludur!

Laik yasalara gelince; bu yasalar onlara karşı değil, onların en büyük yardımcılarıdır...[37] Cumhuriyet yasaları, (türbanlı türbansız) kadını erkeğin üç adım arkasına değil, yanına, dahası önüne koyma girişimidir!

Kaç “Karı” Makbul?

Adam iddialı köşe yazarı, ama 6 yıldır göre göre ancak “ağacı” görebilmiş (üç karılı bir adamı), ama ormanı (AKP’nin kadın politikalarını) göremiyor hâlâ! AKP’nin kadını eve kapatma politikasının “çok karılı erkek” ürettiğini görmek istemeyince insan, ne yapmalı?..

Tekbir Giyim’in sahibi, tesettür ve türban tüccarı, “Üç karım var,” diyor... Eminim, eşlerinin hiçbiri de çalışmıyordur. “İçimizden biri”leri çok şaşırmış! Hayretler içinde “Hangi çağda yaşıyoruz?” diye soruyor! Sanki şu tesettür tüccarı birden gökten zembille indi! 6 yıldır AKP iktidarda! Meclis’te çok eşli onlarca AKP milletvekili var! Belki de şöyle düşünüyor: “İki karılı”ya alıştık, hadi neyse; ama “üç karılı” da ne oluyor?

Ama 3’e de alışırsın, sonra da dört karılı erkeklere hayret edersin! Alıştıra alıştıra! Okuyan da duyan da sanır ki, AKP döneminde “tekil” bir olay yaşıyoruz! AKP’nin “kadın politikası”na baksa, kadınların toplum hayatından dışlanmasına ve eve kapatılmasına yönelik olduğunu görür!.. Ama AKP’ye yamanırsan gözün kör olur, beynin de görmez gözün de!

AKP döneminde en çok kadınlar işsiz kaldı! Yeni liberal anayasa taslaklarında bile kadınların yeri, “özürlüler” kategorisinde, “korunacaklar” sıralamasında! AKP’nin ana kadın politikası, “tür-banlama”, “sarıp sarmalama” üzerine kurulu! Bu politika, partinin kapatılmasını bile göze alacak kadar gözü dönmüş bir parti yemini gibi! AKP’li bakan, erkek milletiyle büyük sofrada otururken, yanda tek kişilik masaya oturtulmuş eş fotoğrafı bile ona bir şey anlatmamış!

AKP istihdamı sözde artırmak için, işyerlerinde bebek emzirme ve kreş açma zorunluluğu gibi kazanılmış hakları buduyor! AKP kadınları çalışmaya teşvik edici ne varsa buduyor ve onlara diyor ki “eve dön, evinin kadını ol!” Ülkemizde kadın istihdam oranı yüzde 26’ların altında! Avrupa Birliği, pozitif ayrımcılık uygulamalarıyla kadınlara, daha çok iş alanı açmayı başarırken (8 milyon yeni işyerinden 6 milyonu kadınlara!), AKP tam tersini yapıyor!

* * *

Adam iddialı köşe yazarı, ama 6 yıldır göre göre ancak “ağacı” görebilmiş (üç karılı adamı), ama ormanı (AKP’nin kadın politikalarını) göremiyor hâlâ! AKP’nin kadını eve kapatma politikasının “çok karılı

erkek” ürettiğini, dahası üretmeye yönelik olduğunu anlamak için “bakmak” bile yeter, ama başının çevirir, gözünü kaydırırsan hiçbir şey görmezsin!

AKP yandaşı, türbanı kadın özgürlüğü olarak savunurken, türban politikasının AKP’nin kadına toplam bakışının ekseninde durduğunu ve diğer kadın politikalarıyla bütüncüllüğünü “göremiyor”. Neden? Çünkü, gözlerinin önünde AKP’li medya patronlarının astığı dolarlardan, cıgıl cıgıl YTL’lerden oluşan perde var!

AKP’nin kadın politikasının fasit-fesat dairesi, kadına evde koca bekleme görevi üretiyor! Bir adım ötesi, bir kocayı birkaç kadınla paylaşma bekleyişi! Ama evde koca bekleyecek kadın sayısı durmadan artacağı için, erkeklerin çokeşli yaşamına evet diyecek olan “kadın arzı” fazla olacak!

Türbanlı, birey olması ve kimlik kazanması engellenmiş, iş hayatından dışlanmış, çokeşli yaşamın bir Tanrı buyruğu olduğu kendisine dayatılmış, erkeğin Tanrının çok özel yaratığı olduğu, tekeşli yaşayamayacağı beynine çakılmış, bunu kabullenmiş kadın varlığı çoğalacak da çoğalacak. Dinci erkek de bu verimli koşulların meyvesini toplayacak!

Kadınları aptallaştırmak ve köleleştirmek politikasının bir parçası olmak, acaba nasıl bir duygu?

Türkiye’de “Müslüman Nüfus” Yüzde Kaç?

Sünniler, Alevileri “Müslüman” saymamalarına rağmen, neden “Ülkenin yüzde 99’u Müslümandır,” derler?

Diyanetten Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet Aydın, “laikliği korumak” için “imamlar ordusu” gerektiğine karar verdi. Aydın, 80 bin caminin 15 bininde resmi, yani Diyanet imamı olmamasını laikliğe karşı bir tehdit, tehlike olarak gördü ve “eğri durumun” düzeltilmesi için çağrıda bulundu. Yani Diyanet’e 15 bin imam kadrosu gerekli!

Prof. Aydın, din felsefesi uzmanı. Ama aynı zamanda bir hesap adamı da! Türkiye’de cami inşa sektörü, en hızlı gelişen, en canlı alanlardan biri. Ciddi bir ekonomik sektör! Ve inanç sektörü! Her yıl yüzü aşkın cami yapılıyor, dolayısıyla cami stoku ile birlikte imam ihtiyacı da artıyor! Bütçede Diyanet en büyük paylardan birine sahip ve bu pay her yıl artıyor da! Yarın cami sayısı 100 bine çıksa 35 bin imam kadrosu gerekecek.

Prof. Aydın’a, cami ve imam sayısındaki artışın ülkemizin gereksinimleriyle ne kadar örtüştüğü konusunu, Diyanet’ten imamların devletin diğer kurumlarına durmadan yatay geçişlerini önlemek için neden çaba sarf etmediğini sormayacağız. Örneğin Avrupa ülkelerinde, dahası koyu Katolik İtalya ve İrlanda’da yüz yıldır belki de tek kilise yapılmazken ülkemizdeki cami yapma salgınının nedenlerini, gereksiz cami yapma tutkusunun Müslüman millete daha büyük hizmetlerde bulunacak başka alanlara yönlendirilmesi konusunda neden (bildiğimiz) bir çabası olmadığını... da sormayacağız.

* * *

Radikal gazetesi yazarı Prof. Dr. Türker Alkan, “camiye gitmeyen kadınları, çocukları, yaşlıları, hastaları, inancı zayıf olanları” çıkarttıktan sonra 100 kişiye bir cami düştüğünü hesaplamış. Özetle, cami üretiminin ihtiyacın çok ötesinde seyrettiğini belirtmiş. “Ne plan ne program var,” diye şikâyet ediyor! Bakan Aydın, hesabın bu yönüyle ilgilenmiyor tabii.

Ama Alkan’ın da bir hesap hatasına dikkat çekmek isterim. Alevilerden özür dileyerek sorarım: Aleviler Müslüman mı değil mi? Sünniler, yani iktidar temsilcileri, Alevileri camiye gitmedikleri için Müslüman hesabına saymıyor. Cemevlerini, dinsel hizmetin verildiği yerler olarak görmediklerini açıkladıklarına göre, Alevileri “gerçek Müslüman olarak”

görmüyorlar. Ama Sünni yönetim, öte yandan mangalda kül bırakmayarak, ülkenin yüzde 99’unun Müslüman olduğunu da söylemekten geri kalmıyor!

Miyase İlknur’a, “Türkiye’de ne kadar Alevi var?” diye sordum. Rakamlar muhtelif, en azını aldım: yüzde 25. Yüzde 5 de diğer inanışları ve tektanrılı dinlerle ilgisi olmayanları katarsak, Sünnilerin Müslüman anlayışına uygun doğru bir rakam olarak, bu ülkenin yüzde 70’inin Müslüman olduğu olgusu ortaya çıkar. Camiye düşen ortalama cemaat sayısını da bu olguya göre revize etmek gerekir.

Bitirirken, bir soru: Teoloji profesörlüğü için, dini bütün olmak zorunluluğu var mı? Ülkemizde bir tanrıtanımaz da din profesörü olabilir mi? Ve: Din profesörlüğünü en iyi hangisi yapar? Batı ülkelerinde tanrıtanımaz teolog, hatta papaz bile bulunması, bu soruları akla getiriyor...

Şahin Filiz'in Örtünme Üzerine İncelemelerini Okurken...

Yaratılış-varlık olarak, insan, tek ve birdir; kadın-erkek ayrımı yoktur. Kuran'da da bu böyledir ve insanın tek bir nefisten, (öz, benlik) yaratıldığı vurgulanır. Erkeğin bir yaratılış üstünlüğü yoktur. Kadın, erkeğin, hem de kaburga gibi değersiz bir kemiğinden yaratılmamıştır. Din, insan merkezli tanımlanır, kendi merkezli değil. Ancak İslam rönesansından sonraki dönemde din teolojik merkezli yorumlanmaya başlamış, insan=erkek olmuş; kadın da insana en yakın yaratık derekesine düşürülmüştür. O da ancak "örtünmesi" kaydıyla!.. İslam felsefesi uzmanı Doç.Dr. Şahin Filiz'in konuya yaklaşımı böyle...

Bu tartışma metinlerini hazırladıktan sonra, Şahin Filiz'in değerli bir kitabını okudum.[38] Filiz'in daha önce de, bir kitaptaki sempozyum konuşmasını,[39] bir dergideki inceleme yazısını[40] ve Cumhuriyet gazetesindeki söyleşisini ve kitap özetini (5 Şubat 08) okumuştum. Ülkemizde dinsel hayatı etkisi altına alan egemen yorumların arasında, Filiz'in esas kaynakları dürüstçe sunması/yorumlaması, ayrıca felsefi ve sosyolojik yaklaşımı ile aykırı ve cesur duruşu dikkat çekiciydi.

Şahin Filiz'in Bireysel Dindarlık mı Kamusal Dinsellik mi? kitabı, burada sözü geçen diğer yayınlarına temel oluşturan değerli bir çalışma. Bu kitabı okuduktan sonra şu türban tartışmalarının ve türbanı Kuran'a dayandırma faaliyetlerinin esas amacını, bu defa tarihsel bir bakışla net olarak görüyorsunuz: Kadın yaratılış olarak erkekten sonra ikincil niteliktedir, tepeden tırnağa cinsel nesnedir, örtünmelidir, evinde erkeğine hizmet etmek ve çocuklarını yetiştirmek onun esas görevidir... Üstelik bunları yaparken, kadınları her anlamda "kapatma" eylemlerine de bir gerekçe gösteriyorlar: Sen örtünerek bütün kadınlardan üstün ve özelsin! Örtünmeyi yüceltmek için, fetvacı erkeklerden bazıları, örtünmeyenleri fahişe olarak nitelendirme edepsizliğinde bile bulunabiliyor!

Şahin Filiz, "Kadına bu bakış, İslam öncesi cahiliye dönemine geri dönüştür," diyor. Temel bakışı şöyle: Kuran, cahiliye döneminin ezilen, hor görülen kadınını, insan olarak görme ve kabul etmede öne çıkartmıştır. Kuran kadın ve erkeğin aynı özden yaratıldığını söyler... Ama, Hz.Peygamber'den sonra, eski toplumsal gelenekler (cahiliye döneminin)

yeniden baskın olmaya başlar. İslamın altın çağı'dan[41] sonra, kadınlar üzerinde örtünme baskısı yoğunlaşır... Kaynağı bilinmeyen birtakım hadisler (Peygamber'e ait sözler) uydurularak, kadın, her anlamda kapatılması gereken tam bir cinsel nesne derekesine düşürülür. Kuran'daki ayetler de, yanlış yorumlarla asıl amacından, söylenmek istenenden kopartılarak, kadını insan bile görmeyen bir dini dogma dönemine girilir...

* * *

Öncelikle, Filiz'in din ve insan ilişkisindeki felsefi duruşuna dikkat çekmeliyiz. Diyor ki: "Din, Tanrı ve Tanrısal buyruklar, insan için, insana göre ve insandan dolayı belirlenmiştir." Felsefi ve varlık olarak, insan tek yaratıldı. İnsan ontolojik (felsefenin varlık üzerine araştırmaları) ve kategorik olarak birdir, aralarında bir ayrım yoktur. İslam rönesansı döneminde de insan, doğasına uygun olarak ele alındı; kadın ile erkek de işlevsel düzlemde tanımlandı.[42] Kuran'da da bu böyledir ve Nisa suresinde insanın tek bir nefis, özbenlikten yaratıldığı vurgulanır. Kadın, erkeğin, hem de kaburga gibi değersiz bir kemiğinden yaratılmadı. Kuran, kadın ve erkeği eşit varlık görür. Kadın, ikinci sınıf değildir. Erkeğin, bir yaratılış üstünlüğü yoktur. Din, insan merkezli tanımlanır. Çünkü dinler insan için vardır.

İslam rönesansından sonraki dönemde ise din teolojik merkezli yorumlanmaya başlanır, yani insan ve din ilişkileri, Tanrı ve emirlerinden kalkılarak tanımlanır...

* * *

Şahin Filiz, XIII. yüzyıldan itibaren, "İnsan kendinden, dolayısıyla Tanrısı ve dininden kopartılmıştır," artık "Felsefesiz bir din, felsefesiz bir Tanrı ve nihayet felsefesiz bir insan vardır," der.

Peki bu değişen yorum hangi sonuçlara yol açtı? Filiz'e bakalım yeniden: İnsan'ın bütünlüğü reddedildi, "insan olma"nın merkezine erkek oturtuldu, "insan erkektir, erkek de insandır" tanımı geçerli olmaya başladı. Hıristiyan kuramda, insanın ana erdemi sayılan mutlak bağımsızlığını, onun temel eksikliği ve yanılgısı olarak gören görüşler güçlendi. Ne yazık ki bu bakış, XIII. yüzyıldan itibaren İslam düşüncesini de etkiledi; insanın bağımsızlığı erdemi, kadınlar açısından temel bir eksiklik ve yanılgıydı! Böylece "insan", kategorik ve ontolojik olarak, erkek ve kadına ayrıştırıldı. Erkek, insanın doğrudan kendisi kabul edildi! Kadın da "insana en yakın" varlık.

Sonuçlara devam edelim: Kadın, varlığın eşit bir bileşeni değildir artık. Avret olarak cinsellikle özdeştir ve fiziksel bir nesneye indirgenmiştir. O, erkeğe itaati ve mahkûmiyeti oranında, “insana en yakın” olma payesini başörtüsü takarak, tepeden tırnağa örtünerek hak edebilecektir. Başörtüsü, erkeğin kadına verdiği bir ödüldür... İnsan=erkek kabulü ise, kadını fitne fesadın kaynağı yapmaktadır. Varlık olarak tümü, sesi, bakışı, yürüyüşü, giysisi, oturuş ve kalkış biçimi, parfümü.. avret sayılır. Kuran’da çıplaklık, sadece arka ve ön tarafları örtmemek (avreti muğallaza) iken, başörtüsü söylemi ile kadınların saçı ve başı da buna dahil edildi. Başörtüsü takmamak, İslami günahların hiçbirinde bir madde olarak bile yer almazken, İslam dininin olmazsa olmazı haline getirildi!

Şahin Filiz, kadının “yaratık” düzeyine nasıl düşürüldüğüne ilişkin de, İslamcı yazarların kitaplarından örnekler veriyor: “...Fakat meselenin ağırlığı ve sorumluluğu ile günümüzde ‘kadın’ denen yaratığın ne hale getirildiğini düşünmek...” (s. 20) gibi.

Filiz, kitabında, “kadına ve onun insanlığına karşı” geliştirilen baskın yapay geleneği vurguluyor. Bu geleneğin, ya uyduruk hadislerle ya da Kuran’ın yanlış tefsirleriyle ayakta tutulduğuna dikkat çekiyor. Bu konuda verdiği örneklerden biri de, Hz. Peygamber’e atfedilen “Erkekler kadınlara itaat ettiklerinde mahvoldular,” sözüdür. Dahası, bir İslam “bilgini”nin, başörtüsü söylemini güçlendirmek için, üstelik İncil’den bile aşırmalar (s. 21) yaptığını gösteriyor... Bugün kadar gelen ve Hz. Peygamber’e atfedilen uyduruk örneklerden: “İnsanlığın en ikiyüzlüleri kadınlardır. Zekâlarının, dinlerinin ve kanaatlerinin zayıflığından ötürü imanları noksandır”, “Cehenneme baktım ve cehennem ehlinin çoğunun kadın olduğunu gördüm...”, “Peygamber dedi ki: Size benden sonra kadından daha zararlı bir fitne bırakmadım.”

Şahin Filiz, bu uydurukçuluğun “Kuran’a, Hz. Peygambere ve kadınlara yönelik bir karşıdevrim niteliği” taşıdığını belirtiyor, hemen her hadis külliyatında eksiksiz olarak yazıya geçirildiğini anımsatıyor, “Kadın madem ki hemen her yönden eksik, kusurlu ve riskli bir varlıktır, o halde onu denetim ve gözetim altında bulundurmak gerektir,” düşüncesinin sürdürüldüğüne dikkati çekiyor. Ve bu fikriyat peşinde fetva veren günümüz erkek dincilerini de gündeme getiriyor. Bunlardan biri şöyle diyor: “Tesettüre riayet etmemek cinsel serbestiye, fuhşa ve ahlaksızlığa... yol açar. Örtünmemek, bedeni her erkeğe peşkeş çekmektir.” (s. 31)

Ve şu saptamayı ekliyor Filiz: “İslamın ilk başlarında kadınların durumu bugünküne göre çok daha saygındı. Yabancılarla bir araya geliyor, kocalarını özgürce seçebiliyor, evliliğin eşit bir tarafı olabiliyor, rahatça dolaşabiliyor ve mescitte erkeklerle birlikte ibadet edebiliyordu,”.. isterse savaşa katılabiliyor, erkeklerin yaptığı her işi yapabiliyordu.. (s.15 ve 33).

Şahin Filiz, örtünme ile ilgili Kuran ayetlerinin düzgün çevirilerini veriyor ve şu saptamayı yapıyor: İslam öncesi Araplar, en mahrem yerlerini (ferçlerini, cinsel organlarını) dahi örtmeden ibadet etmeyi doğru bir davranış saydıklarından, örtünme emirleri ile her iki cinsin de ağır avret yerlerinin kapatılması gereği üzerinde durulmuştur, farz olan budur... “Ziynetlerini göstermesinler, örtülerini yakalarının üzerine salsınlar” emri ile amacı ve kastı da şöyle açıklıyor: “Örtülmesi istenen bölge baş değil göğüslerdir ve göğüsler de ferç kadar ağır avret bölgesi içindedir. Kaldı ki başın örtülmesi bu denli kesin bir farz olsaydı, ‘baş’ (ra’s) ve ‘saç’ (şa’r) sözcüklerinin ayetlerde geçmesi gerekirdi.” Ve Musevilikten, kadının örtünmesi, peçe vb. gibi yorumların İslam külliyatına nasıl sokulduğunun da örneklerini veriyor.

Günümüzdeki dinci ve fetvacı örtücülerin “Örtü gözleri de örtmelidir, ama ne var ki kadın canlı varlık olduğundan yürümesi ve önünü görmesi gerekmektedir,” çıkarsamalarına varabilecek yorumlarını okudukça, örtünme olayını nasıl zıvanadan çıkardıklarını görüyorsunuz.

Peki, acaba türbanlı kadınlar, türbanlı militanlar, bütün bunları neden görmüyor? Neden, dinin bu erkek yorumlarını benimsiyor, erkek dincilerin fetvalarını kabul ediyor da, Kuran’ın asli yorumlarına başvurmuyor, doğrusu diyecek söz bulamıyorum.. Gözleri, beyinleri bağlayan ne? Kuran’ın ve İslamın yorumlanmasında kadın niye yok?

* * *

Şahin Filiz, İslam rönesansının insanıdır, kadını din adına aşağılayan günümüz erkek egemen geleneksel akımına karşı durmaktadır!

İslamın Altın Çağı Neden Çöktü? ve Tarihsel Eksendeki Kadın

Avrupa din baskısı altında inim inim inlerken, bilimde, teknolojide, felsefede, tıpta, matematikte, astronomide, edebiyatta... 8.-13. yüzyıllar arasında 500 yıl kadar süren büyük bir uygarlık kuran İslam dünyası, nasıl oldu da bugün bile hâlâ süren çöküşe girdi, "Batı" ise yükselerek dünya egemeni oldu? İmam Gazali düşüncesinin egemenliği, bu soruyu açıklamaya yeterli mi?

Avrupa ortaçağda kilisenin karanlık baskısı altında yaşarken, İslam dünyası insanlığın bilim ve teknoloji üretme yükünü omuzluyordu! 800-1300 arası yaklaşık 500 yıl kadar süren bu altın dönem, İslamın yıldızının parladığı zamanlardır. Matematikte, tıpta, astronomide, coğrafyada ve felsefede büyük İslam bilginleri yetişti. İslam bilginleri Yunan, Mezopotamya, Çin ve Hindistan'daki bilimi aldılar, özümsediler ve yer yer geliştirdiler, özgün katkılar yaptılar.[43]

Peki, İslamın bu bilim ve teknolojideki büyük yükseliş döneminde İslam dini ve kadınlar arasındaki ilişki nasıldı? Bu sorunun yanıtını ben de merak ediyorum! Doğrudan bu soruya yönelik bir araştırma var mı, doğrusu bilmiyorum veya sanmıyorum!

Ama soruya dolaylı bir yanıt aranabilir: Bilim, teknoloji, felsefe, tıp, matematik.. gibi alanlarda topluma egemen olan özgür ve yaratıcı düşüncenin varlığı, kadın ve din ilişkisi konusunda da, bize cesaretli bir yanıt verebilir. Bir bilim insanımız, bu çağlarda, estetik, sanat, edebiyat, uzay... hemen her konuda her türlü tartışmanın yapıldığını ve bu tartışmaların "ne kadar imanımıza yarar, ne kadar yaramaz" diye kimsenin düşünmediğini belirtiyor.[44]

Bugün ülkemizdeki "İslam âlimleri" neyi tartışıyor dersiniz?! Hangisi bugün dünya biliminin temel konuları üzerinde uzman? Örneğin papalığın bile uzay araştırmaları merkezi ve bilimin temel sorunları konusunda üreten ve tartışan dünya çapında bilim insanları varken, acaba ülkemizdeki ilahiyatçılar neyle uğraşıyor? Din felsefecisi Doç. Şahin Filiz, "Altın Çağ'ın İslam bilginleri bugünkü Müslümanlığı kat kat aşan çok ciddi konular üzerinde tartışıyorlardı," diyor. Tanrının sıfatlarının bile tartışıldığı bu

büyük İslam uygarlığı, 13. yüzyıldan itibaren sona ermeye başlıyor ve kadınlar üzerinde kapanma baskısı da, 13. yüzyıldan itibaren artıyor.

Neden?

* * *

İslam altın çağını yaşarken Batı henüz ortaçağdadır. Ancak ortaçağdan modern çağa geçiş için toplumsal, düşünsel, felsefi ve bilimsel-teknolojik işaretler de birikmektedir. Coğrafi keşifler başlayacak, imparatorluklar kısmen parçalanıp monarşiler yükselecek, Rönesans'a doğru yol alınacaktır.

Avrupa'da bilim, akıl, keşifler ön plana çıkmaya başlarken, İslam altın çağının sönmeye başlaması ve giderek kendini tüketmesi arasındaki paralellik ilginçtir! Düşünürlerin, bilim tarihçilerinin yanıt aradığı temel soru şudur: İslam dünyasında bu çarpıcı "geri düşüş"te ve tarihsel gelişme yönünden uzaklaşmada belirleyici etken veya etkenler nedir?

Ağırlıklı görüşe göre, İslam düşünürü İmam Gazali düşüncesinin İslam dünyasını egemenliği altına alması, altın dönemi giderek sona erdirdi. Düşünce zenginliği, farklı görüşlerin varlığı ve yarışması bitti. "Gazali ile birlikte, Arapların İslamı algılama tarzlarından bir tanesi, resmi din ideolojisine dönüştü. Artık her şey iman etmek veya etmemek şeklinde değerlendirilmeye başlandı. Böylece Tanrı ile insan arasındaki ilişkinin sağlam olup olmadığını denetleyen birtakım aracılar ortaya çıkıyor, cemaat ve tarikatlar..."

Farabi, İbni Rüşd ve diğer doğa bilimleri alanlarındaki âlimler, İslam altın çağının aklı ön plana çıkaran isimleriydi. İmam Gazali'nin ise, dini dogmaların akıldan üstün olduğunu savunduğu; "Akıl bu dogmaları anlamaya çalışmamalı, kabul etmelidir," dediği, "sezgi"yi akıl ve gözlemden üstün tuttuğu, dini dogmaları kesin bilgi, bilimsel bilgiyi ise şüpheli bilgi olarak gördüğü belirtilir.

Böylece medreselerde artık dogma dönemi başlar. Osmanlı'nın da bu süreç içine girerek Avrupa'nın yanı başında ve içindeyken tarihin dışına düştüğünü görüyoruz.

İslamın bilim ve teknolojide altın çağında geliştirdiği coğrafi aletler denizcilikte çok önemli işlevler yerine getirirken, Osmanlı'da ise, kurulduğundan 5 yıl sonra, Takiyüddin'in başında bulunduğu İstanbul Rasathanesi, Şeyhülislam Ahmet Şemsettin Efendi'nin "Rasat (gözlem) yapmaya cüret etmek uğursuzluk getirir. Küstahlık edip göklerin sırlarını keşfetmeye çalışmak felaket getirir. Hangi ülkede buna girişildiyse, orası mamur iken harap olmuştur," fetvasıyla yerle bir ettirilir. Kime? Hem de

Kaptanı Derya Kılıç Ali Paşa'ya![45] Ayrıca, rüştiyelerde, yani ortaokullarda harita ve coğrafya dersi okutulmaz; nedeni, "Coğrafya derslerinde harita göstermek kâfir âdetidir, şeriat bunu uygun görmüyor,"[46] fetvası! Dikkat, yıl 1839, yani Tanzimat'tan sonra, yani bilim Avrupa'da alıp başını gitmişken ve bugünkü bilimin temelleri birbiri ardına atılıyorken! Bilime, bilimsel bilgiye karşı bu kapalılığa ve düşmanlığa bakın! Şüphesiz ki bu, yıkım ve çöküş getirir!

* * *

Konunun esasına dönelim ve soralım: Peki, gerçekten İmam Gazali düşüncesinin egemenliği mi, altın çağın sona ermesinde ana belirleyici oldu? Bu düşüşü sadece İmam Gazali'ye bağlamak ne kadar doğru olur, bu saptama tam doğru mudur? Çok nedenli bir araştırma var mıdır? Belki de çöküşte etkili pek çok nedenden biridir İmam Gazali...

Çünkü....

Uygarlıkların, bölgelerin, imparatorlukların, büyük egemenliklerin yükseliş ve çöküşleri, uzun tarihsel döngülerin kaçınılmaz kayıtlarıdır. Belki de, bir "çöküş"ün nedeni, diğer bir "yükseliş" olabilir. Bu olgularda, toplumlar arasında "eşit olmayan gelişme" tarihsel yasasının işlediğini görebiliriz. Veya "arkadan gelenlerin" öndekilere yetişmesi ve onları geçmesi olgusunu da görüyoruz. Aztekleri, İnkaları, Mısırlıları, Hititleri, eski Çin, eski Yunan uygarlıklarını düşünün... "Kapitalizm" ve "emperyalizm" çağında bu yarışı çok daha sık yaşıyoruz. Zamanımızda tarih "hızlanmıştır". Yani toplumlar ve insanlar, eskiden 100 yılda, 1000 yılda yaşadıkları olayları, bugün bir ay, bir yıl, 10-20 veya en çok 50-100 yıl içinde yaşıyorlar.

* * *

Çağlar, zamanlar, dönemler, egemen uygarlıklar arasındaki zaman aralığı, giderek daralıyor, kısalıyor. Örneğin Roma İmparatorluğu'nun çökmesi asırlar sürmüştü. Ortaçağın hükmü daha az sürmüştür. Osmanlı aslında 1700'lerde çöküşe geçmiş, ancak cenazesini kaldıracak bir dış gücün ve birikimin oluşması için, Batı'da birkaç yüz yıl daha beklenmesi gerekmiştir. İngiltere İmparatorluğu'nun üzerindeki güneşin sönmesi uzun sürmemiştir. Portekiz, İspanya, Hollanda sömürgeciliğinin süreleri nedir ki! ABD imparatorluğu –uygarlığı– 100 yıl bile dayanamıyor. Uzakdoğu, "dingin" yaşam biçim ve "felsefesi"nden sıyrılmış, Japonya'dan sonra Kore 40 yılda bir dünya ekonomik devine dönüşmüştür. Çin ise müthiş yükselişini 20 yıla sığdırmıştır! Avrupa Birliği, sahip olduğu kültüre ve

arkasındaki derin uygarlığa, büyük güce rağmen, bugün yarışta ön plana çıkamıyor. Neden? Belki önümüzdeki 50 yılda çok farklı çöküşler ve yükselişler göreceğiz!.. Şüphesiz, ülkeleri, bölgeleri, kıtaları etkileyen ana dinamikler, bugün farklıdır. Acaba özünde farklı mıdır?

Bu nedenle, İslamın altın çağının çöküşünü de, çok farklı gelişme dinamiklerinin sonucu olarak görmek gerekir belki de. Aynı şekilde, Batı'nın tutuculuk bağlarını kırmaya başladığı ve aklın "özgürleşmesi" yoluna girdiği dönem ile, İslam uygarlığının ve arkasından Osmanlı'nın akılcı düşünceden uzaklaşma sürecine girmesini, bu bağlamda irdelemek ve sonuçlara varmak belki de daha doğrudur!

Ancak, tek bir düşüncenin bir kültüre, topluma ve büyük uygarlığa egemen olması ve bütün diğer düşüncelerin hayat alanlarını yok etmesi, şüphesiz başlı başına önemli bir etken veya parametredir! İslamın yükseliş dönemi zamanı koşullarında, belki de Gazali gibi egemen bir tutucu düşünce, diğer etkenlerin de ortaya çıkması ve çöküşü kolaylaştırıcı rol oynaması ile, her şeyi değiştirmiştir!

* * *

Burada, İslam kültürü içinde yaşayan herkesi ilgilendiren çok temel başka bir soru ile karşı karşıyayız: 1300'lerden bu yana 700 yıla yakın bir süre geçmesine rağmen, İslam dünyası neden silkinemedi, yeni bir Rönesans yaşayamadı? Bugünkü dünyada birkaç İslam ülkesinin zenginliği neden salt doğal kaynaklardan (petrol) ileri geliyor da, mesela Avrupa ülkeleri gibi toplumsal ve insani yaratıcılıkları zenginlik üretmiyor?

Olaya salt bu açıdan bakıldığında, bugün 1,3 milyarlık İslam topluluğunun Batı'nın pazarı ve Batı egemenliği altında yaşamasında, geçen 700 yıllık dönemde din bağnazlığının, dini dogmaların egemenliği ana rolü oynamaktadır, denebilir.

Egemen uygarlığı ne oluşturuyor? Şunları sayabiliriz: Keşifler, bilimsel buluşlar ve kuramlar, teknolojik uygulamalar, düşünce ve felsefede gelişmeler ve ilerlemeler, aklın özgür bırakılması, dinin dünyevi hayatı yönlendirme ve belirleme yetkisinin sona ermesi, özgürlük ve laiklik, kadının zincirlerini kopartarak bütün bu faaliyetler içinde daha fazla yer alması, pazar ve sermaye egemenliği, yüksek entelektüel ve üretken güçlerin seferberliği... Bu olguların bütünlüğü uygarlığı belirliyor.

İslam dünyası, çöküşten sonra geçen süre içinde, Batı uygarlığının egemenliğine karşı koyamamıştır, gelişmenin dışında kalmıştır!

Uygarlığı ilerleten ve dönüştüren temel elemanlar, özgür ve eleştirel akıl, bilim, felsefe, düşünce ve teknolojik uygulamalardır. Bunlar, ağırlıklı olarak, beyinsel faaliyetlerdir. İslam dünyasında, bu dönüştürücü veya uygarlığı ateşleyici elemanlar hayat sahası bulamamış, akılcı düşünce ve eğitim kurumsallaşamamış, toplumsal yaşama nüfuz edememiş, toplum ve düşünce özgür kalamamış, din ile insan en azından yan yana özgür yürüyememiş, dini dogmalar her alanda belirleyici olmuştur, olmaktadır!

İslam dünyası içinde bu zinciri kırmaya kalkışan tek toplum Türkiye'dir. Mustafa Kemal'dir. İlginçtir ki şimdi bu ülke de İslam dünyasının 700 yıllık çöküş koşullarına, dogmatik yaşam döngüsü ve kalıbı içine çekilmeye çalışılmaktadır! Şu yıllardır tartıştığımız konulara; türban, kadınların eve kapatılması, din egemenliği, laiklik... vb'ye... ve...

Bir de Avrupa'da tartışılan konulara bakın!

Aradaki uçurum, hem uygarlık, hem gelişmişlik, hem kültür hem zenginlik uçurumuyla örtüşmektedir...

Türkiye nereye itilmek isteniyor?

Üstelik de tarihin en çileli insanı kadın üzerinden? Tarihsel yanılgı "kapatma" ve türban düşüncesi manivela olarak kullanılarak?

“Din Afyondur!”

İslam dünyası siyasetçilerinin bildiği en iyi şey, Batı egemenliğine karşı din bayrağı sallamak mıdır?

Karl Marx’a atfedilir, “Din afyondur!..” deyişi.[47] Ve Marksistlere, sosyalistlere saldırır dinciler, sağcılar... Oysa Marx, sadece egemen sınıfların milleti uyutmak için dini afyon niyetine kullandığını kasteder.. Hâlâ dimdik ayakta duran bir tarihsel saptama!

Avrupa ülkelerinde merkezdeki siyasi partilerin, iktidar mücadelesi için bugün doğrudan dini afyon niyetine kullandıklarını söyleyebilir miyiz? Ama hayır dersek, tam olarak doğru değildir. Avrupa’da bütün sağcı büyük partilerin söylemlerinde din, duruma göre az veya çok içselleştirilmiştir. Bir büyük partinin “Hıristiyanlık elden gidiyor” gibi açık beyanlarla, programlarla seçim alanlarında ortaya çıkmasını kimse beklemesin! Seçmen, buna poposuyla güler! Ama, partiler din kültürünü içselleştirmişlerdir dedik ya...

Orijinal Almancası: “Das Fundament der irreligiösen Kritik ist: Der Mensch macht die Religion, die Religion macht nicht den Menschen. Und zwar ist die Religion das Selbstbewußtsein und das Selbstgefühl des Menschen, der sich selbst entweder noch nicht erworben oder schon wieder verloren hat. Aber der Mensch, das ist kein abstraktes, außer der Welt hockendes Wesen. Der Mensch, das ist die Welt des Menschen, Staat, Sozietät. Dieser Staat, diese Sozietät produzieren die Religion, ein verkehrtes Weltbewußtsein, weil sie eine verkehrte Welt sind. Die Religion ist die allgemeine Theorie dieser Welt, ihr enzyklopädisches Kompendium, ihre Logik in populärer Form, ihr spiritualistischer Point-d’honneur |Ehrenpunkt|, ihr Enthusiasmus, ihre moralische Sanktion, ihre feierliche Ergänzung, ihr allgemeiner Trost- und Rechtfertigungsgrund. Sie ist die phantastische Verwirklichung des menschlichen Wesens, weil das menschliche Wesen keine wahre Wirklichkeit besitzt. Der Kampf gegen die Religion ist also mittelbar der Kampf gegen jene Welt, deren geistiges Aroma die Religion ist.

Das religiöse Elend ist in einem der Ausdruck des wirklichen Elendes und in einem die Protestation gegen das wirkliche Elend. Die Religion ist der Seufzer der bedrängten Kreatur, das Gemüt einer herzlosen Welt, wie

sie der Geist geistloser Zustände ist. Sie ist das Opium des Volkes. Die Aufhebung der Religion als des illusorischen Glücks des

Bu içselleştirme, en çok ve en “entelektüel düzey” olarak, Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği tartışmalarında su yüzüne çıktı: Avrupa’nın “Hıristiyan kültürü”nü vurguladılar, Müslüman kültür ile uzlaşmazlığının altını çizdiler. Çok-kültürlü, çok-ırklı, çok-uygarlıklı AB, sıra Türkiye’ye gelince “monolitik” (tek blok) kılığa bürünüyor.

Üstelik, hiçbir mizah pırıltısı taşımayan aptal karikatürleriyle de İslam dünyasını karşısına alıyorlar! Neden? Din savaşları mı? Milyonlarca Müslümana Avrupa’yı yaşanmaz kılmak mı istiyorlar? Ekonomik krize, işsizliğe karşı bir çare olarak mı?

* * *

Ortada istesek de istemesek de bir “medeniyetler çatışması” var. Fakat bu çatışma esas ekseninden saptırılıyor. Kültür ve din ekseninde sürdürülüyor. Zaten bu tezin babası Huntington da, medeniyetler çatışmasını bu eksene oturtmuş ve bu çatışmanın esas ekseni olan ekonomik çıkar savaşını göz ardı etmişti!

Dünyamızda “medeniyetler çatışması” yoksul ile zengin ülkeler arasında yaşanıyor! Fakat, bütün tarih boyunca olduğu gibi, din, egemenler tarafından yine afyon olarak kullanılmakta, iktidar savaşı, ezilen-sömüren ülkeler ve sınıflar arasındaki çıkar savaşı göz ardı edilmektedir. Hem Batılı egemenler hem de İslam dünyasında milyonları din kıskacı altında uyutan ve yönetenler tarafından...

Bush, Irak’ta açtığı savaşla, 3000’i aşkın Amerikalı ve yaklaşık 1 milyon Iraklı’nın ölümüne neden oldu! Bu savaşı üstelik Tanrısal ilan etti ve Tanrının kendisine yol gösterdiğini söyledi. (Savaşın anısı için http://www.afsc.org/iraq/movie.htm adresine gidiniz!) Bush, çağımızda medeniyetler savaşının Haçlılar reisidir... Fakat esas amacının Ortadoğu petrollerini ve bölgeyi kontrol etmek olduğunu hep sakladı, ta ki Amerikan Merkez Bankası’na 18 yıl başkanlık eden Alan Greenspan, Türbülans Çağı isimli, anılarını anlattığı kitabında bunu itiraf edinceye kadar: “Herkesin bildiği bir şeyi açıklamak politik olarak uygun olmayacağı için üzgünüm. Irak savaşı petrol yüzünden çıktı.”

* * *

İslam dünyasında da pek çok dini ve siyasi lider de Batı’nın bu “medeniyetler savaşı”nı kabul etmiş görünüyor. Dine karşı din bayrağı! İşte Trabzon’da patlayan kurşun! Dinler savaşı, hoşgeldi sefa geldi! Ama sıra,

uygarlaşma, ekonomik gelişme, insanlarını insan gibi yaşatma, dünyanın bütün nimetlerinden yararlandırma, çocukları uygarca büyütme, insan yeteneklerini geliştirme, insan mutluluğunu barışçıl bir dünyada alabildiğine gerçekleştirme konularına gelince, İslam dünyasının egemenleri teslim bayrağı sallıyor Batı karşısında! Becerileri, iki sıradan karikatür için sokaklara dökülmekle sınırlı!

Karl Marx, egemen sınıfların milleti uyutmak için, dini afyon olarak kullandığını yazmıştır. Çok doğrudur, bu gerçek yüzyıllardır değişmemiştir.

Batı’da da, Doğu’da da!

“Kadınlar Nasıl Dövülmeli?”

“Türbana Özgürlük Kampanyası ve Aydın Namusu” başlıklı yazımızın dipnotunda hazır Fethullah Gülen’den söz açılmışken, Amerikalılar tarafından dünyanın “büyük entelektüelleri” arasına sokulan bu “ilahi” zatın, kadınların dövülmesi konusundaki halisane inançlarına veya görüşlerine de yer vermenin zamanı olabilir...

İmam kökenli Fethullah Gülen, esas ayak bastığı ve yayıldığı yer Türkiye, ama yaygın faaliyet alanları ABD, Afrika, Türki Cumhuriyetler, dahası Rusya ve Kürt bölgelerine kadar uzanan, yakın zamanlarda artık Avrupa’ya da çıkarma yapmaya başlayan Fethullahçı Cemaatin lideri...

Şüphesiz, bugüne kadar Anadolu’dan çıkan cemaatçi liderler arasında herhalde en başarılı yayılmacı madalyasını hak etmiştir. Özellikle a) ticaret ve iş dünyası erbabını, b) bunun yanı sıra aydın, okumuş zümreleri ve üniversiteleri yayılma açısından öncelikle hedef alması, etkileme gücünü geliştirmiştir. Şüphesiz, üçüncü olarak da, devlet içinde örgütlenmeyi de hızla tırmandırdığı görülüyor. Polis, istihbarat, milli eğitim ve devletin diğer önemli kurumlarında Fethullahçı yuvalanmaların hangi boyutlara ulaştığını araştıranlar var mıdır, bilmiyoruz. Tabii, medyadaki büyük yayılmasını da bunlara eklemeliyiz.

Bu “başarılı” yayılmacılığın arka planında, ABD ve yönetimlerinin (Pentagon, Dışişleri, CIA, Beyaz Saray ve çeşitli merkezler) olduğu ve onları ABD stratejik politikalarının gerçekleşmesinde, özellikle Müslüman coğrafyada, önemli bir “enstrüman” olarak el altında tuttuğu ve çok da iyi kullandığı görülüyor!

Burada niyetimiz cemaatin analizini yapmak değil. Ama ulaştığı gücün önemine birkaç satırla dikkat çekerek, Gülen’in, bu kitabın ruhuna uygun yönüne, kadınlar hakkında görüşlerine, kadınların dövülmesi fetvasına dikkat çekmek.

Neden?

Gülen, bir imam olarak, dahası salt bir ilahiyatçı olarak (ülkemizdeki yüzlercesi gibi) kadın ve dövülme konusunda görüş açıklasa, üzerinde durmayacağız. Ama olay, imam-ilahiyatçı boyutlarını aşınca ve Fethullah Gülen çağımızın önde gelen etkili liderleri, bunun da ötesinde, dünyanın

entelektüelleri arasına sokulunca, kadınlar hakkındaki entelektüel düzeyi son derece yüksek düşüncelerine de yer vermek şart oldu!

Ayrıca cemaat, doğrusu çok iyi paralar harcayarak, Amerikalı “bilimcilere” yüksek telifler ödeyerek tebliğler hazırlatıyor ve Gülen’in fikirleri üzerine ABD üniversitelerinde konferanslar düzenliyor. 2007 Ekimi’nde de bu konferanslardan biri Londra’da Parlamento binasında (Lordlar kamarasında) düzenlendi! “Fethullah Gülen’in yorumları ve dünyadaki etkileri tartışıldı.”

Kendi yazı ve görüşlerinin yer aldığı (www.m-fgulen.org/content/view/582/3/) internet adresinde, “Peygamber Efendimizin Kadınları Dövme Tavsiyesi Nasıl Değerlendirilmelidir?” başlığı altındaki yazısını, dünyanın bütün entelektüellerine tavsiye etmek, dahası çeşitli dillere çevirerek yayınlamak gerekir. Acaba, “Lordlar Kamarası”ndaki konferansta, birisi bu makalesini okusaydı neler olurdu, gelin de merak etmeyin! Belki de, bol telifli, koca koca profesör unvanlılar alkışlarlardı bile, kimbilir! Paranın dini imanı olmaz! Eh, bu bağlamda “Adana Platformu”nu da, yine “Lordlar Kamarası”nın yanına koymak gerekir!

Gelelim bu ünlü makaleye. Diyor ki Gülen: “Serkeşlik, küstahlık ve başkaldırmasından endişe edilen kadınlara erkeklerin yapacağı ilk iş onlara nasihat etmektir.”

Dikkat buyurun: Ortada henüz hiçbir şey yok! Sadece “endişe” var! Ve erkeğin mutlak üstünlüğü ve kadının ikinci yaratık hali, baştan-önsel olarak verili kabul ediliyor!

Devamla: “Kadınlar sizin elinizin altında bulunurlar, istediğiniz işleri görürler, neslinizi devam ettirirler, siz de bir mürşid gibi, nasihat eder, irşadda bulunur ve onları insanlık semasına yükseltmeye çalışırsınız. Onların bir kısım zaaf ve temayülleri vardır.”

Yani erkek, kadını aydınlatan pozda! Kadınların zaafları ve temayülleri isimlendirilmiyor, ama arif olan anlamaz mı?! Onlar, bizim birtakım işlerimizi gören yaratıklar!

Devam edelim. “İkincisi: Kadınların erkeklere diş geçireceği ve onları alt edeceği yer yatak odalarıdır. Kadın orada erkeğe diş geçirirse, hayatın diğer safhalarında da erkek ona söz dinletemez. İşte onların hâkim olduğu o yerde, erkek, edep sınırını aşmadan... kadına karşı iradesinin hakkını verir ve orada mağlup olmazsa, psikolojik olarak kadının hizaya gelmesi çok daha kolay olacaktır.... Böylece onu, kendi silâhıyla alt etmiş olan erkek,

kadına koz kullanma fırsatı vermemiş ve onun benlik gösterilerine kendi "ben"iyle mukabelede bulunmuş olacaktır..." Yorum gerekir mi!

Ve Sonuç: "Üçüncüsü: Bazen bütün bu yapılanlar da kâr etmez. Kadın huysuzluğunu sürdürür durur. İşte bu noktada, belli prensipler dahilinde ve bir arızaya meydan vermemek şartıyla hafifçe dövmek, üçüncü merhalede kabul edilen bir çaredir..."

Eklemeliyiz ki, Gülen, bu makalesiyle Kuran'daki Nisa suresini yorumluyor ve erkekleri aydınlatıyor!

Dünyada sayılı entelektüellerden Gülen, İslam öncesi kadınların hangi koşullarda yaşadığı ve Nisa suresinin hangi amaca hizmet ettiği konusunda, ne yazık ki "entelektüel bir faaliyette" bulun(a)mıyor! Bu konuda Şahin Filiz'in ve diğer çağdaş ilahiyatçıların yorumlarına bakmasında bir yarar olabilir mi, doğrusu bilemiyorum...

Kaparken

Kadının özgürlüğü erkeğin de özgürlüğüdür.

Okuduğunuz metinlerin hemen hepsi, türban, din ve siyaset ilişkileri üzerine hayata, yaşadıklarımıza; özetle olay ve olgulara ilişkin düşünceleri içeriyor.

Peki Türkiye türbanlanabilir mi? Metinlerin ele aldığı olgular ve gelişmeler böyle bir tehlikenin varlığını vurguluyor. Dinci-şeriatçı örgütlenmeler yatay ilişkilerde kadını türbanlamak için büyük bir örgütlenme içine girerken, siyasal yerel ve merkezi iktidar da bu gelişmeyi hızlandırıcı yasal ve yasal olmayan uğraşlar içinde.

Batı karşısında türbanlanmış bir dünya! 1,3 milyar nüfusa sahip İslam dünyasının Batı uygarlığı karşısında yaratıcılıkta neden “yenik” olduğunun temel nedenlerinden biri olarak, kadının toplum dışına itilmesini gösterebiliriz. Kadının özgürlüğü, erkeğin de özgürlüğüdür! İnsanoğlunun bütün alanlarda yaratıcı, eleştirel ve özgür olabilmesi sorunudur! Tarihin oku, kadının birey olarak özgürleşmesi ve uygarlığın yaratımına katılması yönünde ilerliyor, İslam dünyası ise tersi bir gelişme içinde... Daha doğrusu, İslami erkek toplum, kadının özgürleşme mücadelesini engelleme çabası içinde.

Şüphesiz, İslam dünyasında, bütün hakları, tüm yaratıcı etkinlikleri ve becerileriyle, kadın erkekle eşit birey olarak kabul edilmediği sürece, İslam dünyasının yeni bir Rönesans yaşaması ve Batı karşısında tutunabilmesi mümkün değil. İslam dünyasının, Batı’nın pazarı ve ticari sömürgesi olmaktan kurtulması için çok özel nedenlerin ortaya çıkması gerekir.

Türkiye, Mustafa Kemal Paşa’nın devrimleriyle bu yönde büyük bir adım attı ve İslam dünyası içinde farklılaştı. Laiklik ile kadını erkekle eşit birey kılmaya yönelik bütün hukuki ve yasal adımlar, ülkemizde çok güçlü bir kadın varlığını ortaya çıkardı.

Kadın, ülkemizde hayatın bütün alanlarında var. Üniversite öğretim elemanlarının yarısı kadın! İş hayatında yönetici kesimde ve iş sahibi olarak giderek de çoğalan bir kadınlar grubu bulunuyor. Sanatta, edebiyatta... Ve evinde! Kocasıyla yaşamı omuzluyor!

Türkiye Cumhuriyeti’nin gerçek kadın yüzü, 2007 seçimler öncesi Türkiye’yi dalga dalga saran Cumhuriyet mitinglerinde görüldü! (“Aydın”

adıyla savaş alanına sürülen bazı insancıklar, bu mitingleri faşizmin ayak sesleri olarak nitelendirme gericiliğini, cesaretini bile gösterdi! Onların varlıkları ve etkileri, AKP medyasının kendilerine açılmış olmasından ileri geliyordu; normal zamanlarda bu “fikirleriyle” bedenleri kadar yer işgal ederlerdi!)

AKP’nin Türkiye’yi türbanlaması mümkün mü?

Cumhuriyet mitinglerinin bilinci ve iradesi bu ülkede var olduğu sürece hayır!

Bu iradesi kaybolur veya zayıflarsa, AKP düşünce ve politikalarına karşı mücadele elden bırakılırsa, AKP ve dinci destekçileri ile yandaşlarına karşı koyunların sessizliğine bürünülürse, ve en önemlisi, daha ileri kadın hak ve özgürlükleri için kayga verilmezse... Evet!

AKP’nin en büyük engeli, türbanlamaya çalıştığı kadınlardır, türbanlı-türbanlanmış kadınlar da dahil!

Yazar, Türkiye’nin ve kadınlarının türbanlanamayacağına ilişkin güçlü umut ve iyimserlikle doludur!

Her şeyin kendi elimizde olduğu bilinciyle yaşayacağız...

Metinler Üzerine Açıklama

Bütün metinler ilk yazıldıklarına kıyasla bazen bütünüyle kılık-içerik değiştirmiş, birleştirilmiş, kısaltılmış, genişletilmiş olmalarına rağmen, meraklı okur, ilk yayın zamanlarını öğrenmek isteyebilir:

— Günahkâr Rahibeler ve Türban (17 Ağustos 03)

— Biyoloji, Kadın ve Erkeğe Nasıl Bakıyor? (26 Ekim 03)

— Kurban, Din, Gelenek ve Bilim (23 Ocak 05)

— Yandaş Üniversite Öğretim Üyesi, Hangi Özgürlüğün Peşinde? (10 Şubat 08)

— Türbana Özgürlük Kampanyası ve Aydın Namusu (5 Şubat 08)

— Geleceğe, Uygarlığa, Kadına Karşı Kalkışma (Gündem, CBT sayı 1090, Türban Özel Sayısı, 8 Şubat 08)

— Sayın Aydınlar, "Ötesi" Kimin Sorunu? (17 Şubat 08)

— Özgürlük ve İnsana Karşı Büyük Ahlaksızlık (Gündem, CBT Sayı 1091)

— Ve... "Modern Mahrem" Bay Testis ile Karşılaştı! (24 Aralık 06)

— Annem, Arınç'ın Annesi ve Baş Açıklığının Sırrı (26 Kasım 02)

— Bayan Arınç'ın İçindeki Gençliğe Çağrı (28 Kasım 02)

— 1945'lerin Hacı Anne ve Hacı Babaları (11 Şubat 03)

— Yarım Beyinli Toplumlar ve Yarım Kalmış Uygarlık (25 Mayıs 03)

— Kadın Tarih Çizelgesi (20 Kasım 03)

— Bu Aslında Erkeklerin Sorunu, Kadınların Değil... (28 Ağustos 07)

— Kadınlar ve Derin Krizler (20 Temmuz ve 6 Mayıs 04)

— Kendine Evet, Kadına Gelince Hayır (29 Ocak 06)

— Üst Kimlik Erkek, Alt Kimlik Kadın (29 Kasım 05 ve 7 Eylül 04)

— AKP'nin Avrupa İkilemi: Ya Gerçek Sivilleşme Ya Köktencileşme! (4 Temmuz 04)

— Üniversitede Türban Serbest Olsun (24 Kasım 05)

— Kuran'da Türban Yoksa, O Halde Neyin Simgesi? (11 Mart 08)

— 21. Yüzyılın Sömürge Adaylığı (7 Şubat 08)

— "Beyaz Çarşaf"lı Yakışıksız Tehditler (14 Şubat 08)

— İnanan Kadın, Önce Tarihsel Olarak Var Olabilmeli (28 Eylül 06- 23 Ekim 03)

— Kaç "Karı" Makbul? (27 Nisan 08)

— Türkiye'de Müslüman Nüfus Yüzde Kaç? (29 Haziran 03)

— Şahin Filiz’in Örtünme Üzerine İncelemelerini Okurken
— İslamın Altın Çağı Neden Çöktü? Ve Tarihsel Eksendeki Kadın
— “Din Afyondur”!
— “Kadınlar Nasıl Dövülmeli?”

[1] “Bizler 7 yaşına geldi mi kızlardan sakınırız, 11 yaşında kendi kızımı bile öpmem.” Bu sözler, İsmailağa cemaatinin dini liderlerinden Cübbeli Ahmet Hoca’ya ait. Sabah gazetesi 19 Ekim 2006. Yeni Aktüel haftalık dergisinden naklen.

[2] Cumhuriyet Bilim ve Teknoloji (CBT), Sayı 967, 1 Kasım 2003; Spiegel, Sayı 34, 2003)Genetikçi Sykes'a göre, erkek bu gidişle tıpkı dinozorlar gibi yok olacak. Üreme için zaten erkeğin dölleme yeteneğine gereksiniminin giderek azaldığını da görüyoruz. Tıp, geliştirdiği üreme teknolojileriyle, erkeğin saf dışı kalabileceğini gösteriyor. Kopyalamadan tutun, dişilerin dokusundan yedek sperma üretimine kadar yeni teknikler de geliştiriliyor. Özetle, bulgular, doğanın kadını esas aldığını gösteriyor. Tersi yönde bir bulgu yok. Biyolojide, biz insanların gelişme süreci ve erkeğin doğadaki konumu böyleyken, toplumsal hayatta kadını türbana sokan ve kadın üzerinde egemen olan erkeğin bu tutumunu nasıl yorumlayacağız? Tek bir açıklaması var: Erkeğin kadını türbanlaması, erkeğin toplumsal kötülüklerinin, yani savaşçılığının, şiddetinin, kriminal karakterinin, cinayet ve katliamlarının... kısacası onun baskıcı karakterinin kadınlar üzerindeki bir uzantısı, bir parçası değil mi?! Türbanlamayı kabul etmek, türbanı bütün toplum katında yaygınlaştıracak siyasal fetvalar vermek (solcu eskilerin kadına da ihaneti, liberallerin yarını görmez körlüğü...), erkeğin bu toplumsal suç dizisine destek vermekten başka ne anlama gelir sizce?

[3] AKP ile yakın bağları ile dikkat çeken ve AKP iktidarına her türlü desteği verdikleri gözlenen ODTÜ öğretim üyesi İhsan Dağı (uluslararası ilişkilerci, eşi Ankara AKP milletvekili, Soros'un Açık Toplum Enstitüsü bursiyeri) ve Selçuk Üniversitesi öğretim üyesi Şaban Çalış (AKP milletvekili adayı, uluslararası ilişkilerci) ortaklaşa bu çağrıyı yaptı. "Üniversitede özgürlükler konusunda kamuoyuna duyuru" başlığını taşıyan çağrıda, "İstisnasız her demokratik ülkede olduğu gibi üniversitelerimizde de kılık-kıyafet serbestliğinin; hiçbir din, inanç, düşünce, ırk, grup ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın bütün öğrencilere tanınması gereğine inanıyor; aksi yöndeki tüm düzenleme ve uygulamalara bir an önce son verilmesini talep ediyoruz," deniyordu. AKP tarafından hazırlanan anayasa değişikliği önerisi, uygulamada türbanı sadece üniversitelerle sınırlı olarak serbest bırakmıyor, türban için bütün ilköğretim, lise ve diğer mesleki okulları da kapsayıcı nitelikte yasal düzenlemelere gidilmesine izin veriyordu. Ayrıca, bütün devlet daireleri de türbana resmen ve yasaca açılmış olacaktı! Burada ilginç olan, türbana özgürlük imzacılarının, anayasa değişikliğine destek verirken, konunun bu yönünü gizlemeleri veya bu yönüyle hiç ilgilenmemeleri, olayın sadece üniversite tarafına bakmaları! Aslında, yayınladıkları bildiri ve AKP'nin anayasa değişikliğine verdikleri destek ile, imzacıların, ilköğretimde bile kızların başlarının türbanlanmasına hiçbir engel görmediklerini, dahası buna zımnen destek verdiklerini kabul etmemiz gerekir. AKP, anayasa değişikliği metnine, ilköğretimde, lisede ve kamu kurumlarında türban kullanılamaz biçimindeki bir açıklamanın girmesini ise reddetmişti! Elektronik ortamda toplanan imzaların çoğunun akademik çalışmaları İslami ağırlıklı, kimisi "Fethullahçı", AKP ile çeşitli bağlantıları olan tutucu kimseler. Bazı demokrat olarak tanınan akademisyenler de kampanyayı destekledi. Bu isimler ve haklarında bilgiler için biraz daha ayrıntı: http: //arsiv.sol.org.tr/?yazino=28153) Türban bildirisinde imzası olanlandan bazıları, Ağustos 08'de, Abdullah Gül tarafından muteber kişiler olarak çeşitli üniversitelerin rektörlüklerine atandı. Gül, Eylül 08'de de, son açılan 23 üniversitenin ilk kurucu rektörlüklerine atadıklarından 16'sını, türban bildirisine imza koyanlar arasından özenle seçti! Eşi üniversiteye türbanlı giremedi diye Türkiye'yi AİHM'e şikâyet eden, türbaniye cemaatinin bu seçkin üyesi başka türlü davranabilir miydi?

[4] “Türbana Özgürlük” kampanyasına katılanların üniversiteler arasında dağılımından bazı ilginç rakamlar: Konya Selçuk Üniversitesi 218. Atatürk Üniversitesi (Erzurum) 229, Fırat Üniversitesi 157, Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van) 128, Gazi Üniversitesi 108, Sakarya Üniversitesi 55, Erciyes Üniversitesi 117, Marmara Üniversitesi 80... ODTÜ 12, Hacettepe Üniversitesi 18, Sabancı Üniversitesi 10, İTÜ 16, Işık Üniversitesi 2, İstanbul Kültür Üniversitesi 5 imza ile listede. Bilgi Üniversitesi’nde 18 imza (daha tam ve doğru liste için 7 Şubat 08 tarihli Star gazetesinin internet sayfalarına bakınız). Listede yanlış ve emeklilere ait imzalar da olduğu öne sürülüyor!

[5] Leyla Tavşanoğlu ile söyleşi, Cumhuriyet, 27 Ocak 08.

[6] Fethullah Gülen, gerçi Kuran'da türbanın varlığını ileri sürerek AKP iktidarına destek veriyor, ancak sözcüsü konumundaki Hüseyin Gülerce Taraf adlı gazetede Neşe Düzel'e (3 Aralık 07), özetle şunları söylüyordu: "Biz Anadolu Müslümanlığı diyoruz.. bugün Arap Müslümanlığında şekil önemli. Mesela Suudi Arabistan'daki Müslümanlık anlayışıyla bizim anladığımız, yaşadığımız Müslümanlık farklı. Bizim Müslümanlık anlayışımız hoşgörülü ve şekli değil. Suudi Arabistan'da kadınlara ikinci sınıf muamelesi yapılıyor... Mesela Fethullah Gülen başörtüsü teferruattır, dinin öncelikli meselesi değildir, dedi... Bizim camiamızda da diğer dindar insanlar arasında da hayatın içindeki başı açık kadınların sayısı artıyor.... Türkiye'nin realitesini görerek, türban serbestisinde sıranın devlet hizmeti veren yerlere geldiği kanaatinde değilim.." Oysaki Gülen, resmi yazı ve açıklamalarının yer aldığı internet sitesinde (http://tr.fgulen.com/content/view/14959/11/) diyor ki (07.02.2008): "Başını örtmeyen kâfir olmayacak, ancak, 'başörtüsü Kuran'ın hükmü değil' diyen kişi ise iman dairesinde kalamayacak (Kâfirdir yani!).... Tesettür Kuran'ın emri. Kuran'ın emri olduğunda bir şüphe yok. Mealler onu gösteriyor... Kaldı ki, başörtüsü dediğimiz mesele İslamın o beş esası içinde yok. Bu muamelat kısmında bir şey, ayrı bir farz. Allah ona 'farz' demiş, ayrı bir farz. Bir insan başı açık gezdiğinden dolayı küfre girmez." Bunu yorumlayalım: Gülerce'nin açıklamalarından anlıyoruz ki, cemaat, çok geniş bir kadın topluluğunu kucaklamak ve mümkünse tabii başını örtmeyen bütün kadınları saflara katmak için anlayışını-bakışını gevşetiyor. Saflara katıldıktan sonra, Allah kerim! Gülerce, cemaatin sabırlı ve uzun vadeli bakışını dile getiriyor türban konusunda, henüz devlet hizmetlerinde türbanlı çalıştırılmasının zamanı gelmediğine de işaret ediyor. Gülen'e gelince, "başörtüsü Kuran'da yok, Kuran emri değil" diyenlerin hepsini dinden imandan çıkmış, kâfir ilan ediyor: Kuran emrini yerine getirmeyebilirsin, ama yok diyemezsin! Gülen, milleti kâfir ilan etmeden önce, bir din adamı olarak (eğer siyasetçi değilse!) Kuran'da başörtüsü, türban emri yoktur diyenlerin savlarını Kuran'a dayanarak çürütmelidir! Ama bunu yapmıyor, bir din bilgini için ayıp değil mi! Baş örtme geleneği için "Kuran emridir" diyerek milleti kandırmak, ancak politikacıların ve din tüccarlarının işidir!.. Gülen, başörtüsünün İslamın beş farzı içinde olmadığını söylüyor. Bırakın beş farzı, İslamın 12 büyük günahı arasında bile yok, başı örtmemek! Daha genişletilmiş bir listede yer alan 76 günah arasında bile baş örtmemek bulunmuyor (Şahin Filiz, Bilim ve Ütopya, sayı 165, Mart 2008). Gülen'e soralım: Kuran'da "ayrı farzlar" diye bir şey mi var?

[7] CIA Türkiye İstasyon şefi Paul Henze, 12 Eylül darbesini ABD Başkanı Carter'a haber verirken söylediği "Our boys did it" cümlesini, Mayıs 1997'de yayınlanan ''32. Gün'' programında Mehmet Ali Birand'a söyledi: http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/06/14/303154.asp

[8] Zapsu'nun bu sözü üzerine İlhan Selçuk nefis bir mizahi makale yazdı: "Türban ve Kadın Donu..." Cumhuriyet, 07.03.2008. İlhan Selçuk'un türban üzerine yazdığı bir dizi yazı var, 21 ve 22 Aralık 2007 tarihli yazılarını da anımsatmak isterim. Ayrıca Zapsu bu sözleriyle internet sitelerinde de zengin bir edebiyatın yaratılmasına yolaçtı. Meraklısı için birinin adresi: www.lafmacun.org/bak/turbanini+cikar+demek+sokaktaki+kadina+donunu+cikar+demekten+farksizdir.

[9] Fethullah cemaatinin Zaman gazetesi, sayfalarında 4 yıl boyunca haftalık yazılar yazan Alev Alatlı'nın 15 Şubat 08 tarihli "İçerden Mırıldanmalar" başlıklı yazısını geri çevirdi. Alatlı, Milliyet'te yayınlanan demecinde şöyle diyecekti: "Türban konusu yumuşak karın olduğu için yazımın yayınlanmadığını düşünüyorum. O korkutucu... Yazıda bütün yapmaya çalıştığım 'Allah aşkına bırakın kadınlar konuşsun' demekti." Tam metin, Alatlı'nın internet sitesinde okunabilir. Yazıdan iki paragraf: "Türban İslâmi tesettüre ilişkin en katı (dilerseniz, en erkeksi) yorumun benimsendiğinin ilânı hüviyetindedir; ve dolayısıyla, kadına ilişkin tüm diğer yorum ve kuralların da kabullenildiğini ima eder. Bunların arasında kötülük, fitne ve uğursuzluk kaynağı olmamızdan başka, dinen ve aklen dûn (eksik) yaratıldığımız, namazı bozan köpekler ve eşeklerle bir tutulduğumuz şeklinde, eşrefi mahlûkat olmaktan gelen haysiyetimizi rencide eden yorumlar vardır... Kadının kendisi yeryüzünde gözlenen tüm karışıklıkların (fitnenin) müsebbibi olarak takdim edilir, dünya kurulalı beri. Hint'in kutsal metinlerinde, 'doğuştan düşüncesiz ve hilekârdır' kadın. 'İman yolunda bir engel, salâh yolunda bir bariyer, uygulamada bir büyücü, iğrenç arzuları temsil eden' bir aşifte. Buda, öğretisini sulandıracakları için kadınların rahibe olmalarına karşıdır. Ortodoks Yahudi erkeklerinin sabah dualarından biri, 'Beni bir kadın olarak yaratmayan Kâinatın Yaratıcısı Efendimize hamdolsun.' Adem'i memnu meyveyi yemeğe ikna ederek, insanlığın cennetten kovulmasına neden olan Havva ile ilişkilendirilmiyor olmasına şükretmektedir. Hıristiyan geleneğinin başat bileşeni, kadının kötülük, ayartma ve günahla özdeşleştirilmesidir. Erkek, ruhani, akla yatkın ve tanrısal olan İsa'nın alanının temsilcisi sayılırken, kadın, Sezar'ın ten ve madde dünyasıyla bütünleştirilir. Hayrın ve şerrin, cinslerdeki karşılıkları erkek ve kadın olarak belirlenirken, yeryüzüne kötülük bulaştırdıkları gerekçesiyle kadınlardan topluca tövbe edip, günahlarını affettirmeleri talep edilir. İsevi öğretiyi kaleme alan Aziz Paulos, memnu meyva olayında 'aldanarak suça düşen' kadının susup erkeğe tabi olması gerektiğini bildirir: 'Kadın tam tâbiyetle sessizce öğrensin. Fakat kadının öğretmesine ve erkeğe hâkim olmasına izin vermem...' Hıristiyan kadınların günahlarının bağışlanması, cinsiyetlerinin dayattığı rolü canı gönülden kabullenip çocuk doğurmaları, cinselliklerini kontrol altında tutmaları, erkeğe tâbi olmalarına bağlıdır. İslamda, 'Ümmetim için kadın fitnesinden daha büyük bir fitne kaldığını bilmiyorum' mealindeki cümlenin Hazreti Muhammed'e ait olduğu bildirilir. 'Allahım bizi kadınların şerrinden, fitnesinden ve onlarla imtihan olup kaybetmekten koru' mealindeki duanın varlığı, semavi dinlerin ortak tutumlarının yansıması olarak belirir... Her halûkârda, konu üzerinde tartışacak, uzlaşma zemini arayacak, meseleyi çözüme ulaştırmaya çalışacak olan kadınlardır; kadınlar üzerinden ahkâm kesen muhalif ya da muvafık erkekler değil.." Zaman yetkilisi, Alatlı'ya "Okurumuz bu yazıya henüz hazır değil," demiş. Komik! Gazete zaten okurunu konuya hazırlamama üzerine kurulu!

[10] Tarhan Erdem'in Konda araştırma şirketinin Milliyet'te yayınlanan (3 Aralık 07) "Gündelik yaşamda din, laiklik ve türban" başlıklı araştırmasının sonuçlarını anımsayalım: "AKP yönetiminde geçen son dört yılda başını örtenlerin sayısı yüzde 64.2'den 69.4'e, bunlar içinde başını türbanla örtenlerin sayısı yüzde 3.5'ten 16.3'e çıktı". Kız öğrencilerin yüzde 23'ü örtünüyor, bunların yüzde 13.5'i türbanı tercih ediyor. Yani türbanlı oranı 4 yılda 4.7 kat arttı, örtünme biçimi değişti, dini gerekçelerle örtünenlerin sayısı yüzde 63.4'ten yüzde yüzde 73'e yükseldi. Gelenek-görenek gerekçesiyle örtünenlerde ise azalma var.. Araştırmada referans olarak, yine Tarhan Erdem yöntiminde 2003'te başörtüsü konusunda yapılan araştırma alındı. Eğitim düştükçe çarşaf kullananların sayısı artıyor. Örtünme, evlilikle artıyor. Siyaset bilimci ve örtünme üzerine araştırmaları olan profesör Yeşim Arat, Radikal'de yayınlanan söyleşide (24 Eylül 07), "Türkiye muhafazakârlaşıyor, dindarlaşıyor" demekte. Arat, buna karşılık, kendi araştırmalarına dayanarak, türbanlıların sayısının artmadığını, türbanlı kızların da laik sistemi savunduklarını ileri sürüyor. Arat, türbanı savunan AKP ve iktidarın, bütün Türkiye'nin türbanlanacağı korkusunu duyanları anlayıp onları yatıştırmak yerine, türban sorununu anayasa değişikliği ile çözmeye kalkışmalarını eleştiriyor ve bu tutumlarıyla "korkuları daha da ateşliyorlar" diyor.. Prof. Binnaz Toprak ve Ali Çarkoğlu'nun yönettikleri araştırmada da, (2006, TESEV) ilginç bir şekilde, (TESEV'in ruhuna uygun!) türbanlı sayısının artmadığı, dahası örtünenlerin sayısının azaldığı iddiası ileri sürülürken, Türkiye'nin İslamlaştığı bulgusu vurgulandı... Üniversitede türban özgürlüğünü savunan Doç. Nuray Mert, Radikal'dEki yazısında (4 Aralık 07), AKP'nin ikinci iktidar döneminde, türbanın siyasetle ilişkisini vurgulamaya başladı: "Türban artık iktidarı simgeleyen bir şeye dönüştü, neredeyse tüm başörtülü kadınları ve başörtülü yakını olan erkekleri iktidara endeksleyen bir köprü haline dönüştü." Mert, daha sert eleştiriler yöneltmeye başladı.

[11] Devrim Sevimay’la görüşme, 11 Şubat 08, Milliyet.

[12] Leyla Tavşanoğlu ile söyleşide, Cumhuriyet, 16 Aralık 2007. Prof. Dr. Çiğdem Kâğıtçıbaşı, AKP'nin İslamileştirme politikasına destek çıkan aydınlar için "Aydınlarımız bunu göremedi, toplum baskı altındaydı, liberalleşiyor diye düşünüyorlar hâlâ. Oysa dinin ne kadar baskıcı bir unsur olduğunu, özellikle de din kurumunun baskıcılığını görmezden geliyorlar. AKP iki kişiden birinin oyunu almış olarak, bunu giderek daha fazla uygulayacak. Anayasayı ona göre değiştirecek. Toplum zaten değişti, bu iyice pekiştirilecek. Toplumun değiştirilmesi bu şekilde oluyor," diyor. Aynı söyleşide, Kâğıtçıbaşı, BM Kalkınma Programı'nda (UNDP) "Cinsiyete hassas insani gelişme endeksi var, orada cinsiyet eşitlikleri veya eşitsizlikleri dikkate alınıyor," diyor ve ekliyor: "Türkiye orada 111. sırada, burada bizi aşağı çeken, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kadının statüsünün çok düşük olmasıdır... (Orada) Hiçbir demokrasiden söz edilemez Orada kadın yok ki. Kadının olmadığı yerde demokrasi olmaz."

[13] Atatürk ve arkadaşlarının kadınlara toplumun tüm alanlarınıın kapılarını aralayan bu büyük devrimi bile, Cumhuriyet ve kuruluşuna reddiyeler düzenleyen, Atatürk dönemi ve devrimlerini tarihten silmeye çalışan köktendinciler ile onların peşine takılarak AKP yandaşlığına yükselen solcu eskileri ve kötünün de kötüsü bazı liberaller tarafından "tepeden inme" olduğu gerekçesiyle eleştirilmiyor mu! Neymiş? "Kadınlar kendi mücadeleleriyle bu hakkı almalı"ymış, bu tür tepeden inme kararlar, devrimler "Jakobencilik"miş... Yani diyorlar ki, halkın istemediği bir şeyi halka vermek, halkla birlikte hareket etmemektir, halkın iradesini hiçe saymaktır! Ne desek? Zekâ geriliği mi, yoksa Cumhuriyet'e karşı kasıtlı, tarihsel bir provokasyon mu? Yoksa, "insan aklına uygun!" mu? Aslında "kadınlar hakları için mücadele etmedi" yargısı da doğru değil. Anadolu'da kadınların siyaset sahnesine çıkışı, gösteriler yapması, taleplerde bulunmasının tarihi İkinci Meşrutiyet'e uzanır... 10 Aralık 1919'da Kastamonu'da sadece kadınların düzenlediği ve katıldığı, işgali protesto mitingleri bile oldu... 1934'lere gelinceye kadar pek çok kadın heyeti bizzat Mustafa Kemal'e çıkarak siyasi hak istedi, ancak "Anadolu'da köylü kadınlarını eğitmek gibi daha önemli bir göreviniz var" nasihatıyla geri döndüler. Dahası, siyasi hakkın, erkekler gibi "askerlik yapmak" gibi bir bedeli olduğu söylendi kendilerine! 1933'te Ankara Hukuk Fakültesi kız öğrencilerinin, 1934'te ise Kız Lisesi öğrencilerinin bu isteklerine "Mebus olur ve seçilirsiniz, ama asker de olacaksınız," denir! Osmanlı döneminin seçkin siyasi kadınlarından Nezihe Muhittin'in, arkadaşlarıyla birlikte 1923'te kurduğu ilk kadın partisi "Kadınlar Halk Fırkası"na, "yasalara uygun olmadığı" gerekçesiyle izin verilmedi! Onlar da dernek kurdu! Osmanlı dönemi kadın mücadeleleri için ise bkz: Dr. Serpil Çakır, Osmanlı Kadın Hareketi, Metis Yayınları.

[14] Milliyet, 22. 01. 2004, Günseli Önal

[15] Nüfus sayımında kadınlar Osmanlı’da ilk kez 1881’de sayıldı! O tarihe kadar “nüfustan” bile sayılmıyorlardı! Ha varmışlar ha yokmuşlar! Acaba Arap dünyasında kadınlar ne zamandan beri “var”lar! Ve: Henüz varlar mı?

[16] Meraklısı için: Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın, Hıristiyanlıkta ve İslamiyette Kadının Statüsüne Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım, Prof. Dr. Fatmagül Berktay, Metis Yayınları, 1996.

[17] Modern Mahrem'de Nilüfer Göle'nin, türbanlı kız ve kadınlarla yaptığı özel görüşmelerde anlattığı bir sahne ilginçtir: Grup görüşmelerinde kızlar-kadınlar üniversiteye yönelmelerinin çeşitli nedenleri üzerinde durur. Üniversite eğitimini kimisi çocuğuna daha iyi bakmak ve daha iyi yetiştirmek, kimi ailenin mutluluğu için, ama kimi de mesleğini icra etmek için düşünmektedir. Ancak grupta bir erkek vardır! Göle anlatıyor: "İlginç olan eğitim yapmalarının 'gerçek' nedenlerini erkekler hatırlatmaktadır... Derginin tek erkek çalışanının kadınlar adına grupta yaptığı ani müdahale, konunun akışını tamamen değiştirdiği gibi, kadınların bireysel mesleki arzularını da törpüleyerek, İslami hareket içindeki kolektif ve siyasi kimliklerini yüceltir...(Erkek şöyle der): 'Arkadaşların okula gitmelerinin bir ana faktörü de, sanıyorum İslam terminolojisinde tebliğ dediğimiz, İslamı bir başkasına aktarmak olayını gerçekleştirmektir'..Kendileri adına konuşulmasını ve kendilerine hatırlatılan vazifeyi grup benimser ve asıl görevin İslama hizmet olduğunu vurgular: 'Diploma, okuma bizim için amaç değil... bir araç, idealimiz için. Bizim idealimiz tebliğ yapmak'..", Modern Mahrem, s.99.

[18] Referans gazetesi (21 Eylül 2007), Nuray Başaran, AKP Kütahya milletvekili ve parti kurucusu, Başbakan Erdoğan'ın danışmanı, MKYK üyesi, sosyoloji alanında öğretim üyesi Hüseyin Tuğcu'ya soruyor: "Son dönemde, devletten iş alacak müteahhitlerin eşlerinin örtünmeye başladığı, hükümetin bu tür uygulamalarda bulunduğu iddialarına ne diyorsunuz?.." Yanıt: "Evet, tabii ki bunlar olabilir... Elbette iş alacaksa, iş yapacaksa kendine çekidüzen verecektir insan... Bu, yönetimin durumuna göre şekillenecektir." Soru: "Yani iş alan müteahhidin eşi kapalı olmazsa, olmaz mı?" Yanıt: "İnsan bir şey yapacaksa, bir şey becerecekse, bazı konularda uyuma kendini hazırlamak zorundadır. Yani düşünün, bir üniversite mezunu iş için bir yere başvurduğunda, en azından oraya kravat takması, düzgün gitmesi, konuşması onun işe alınıp alınmamasını etkileyecektir. Tabii bu anlamda insan da gittiğinde bir işi alması ve sonuçlandırması için, başarılı olabilmesi için karşısındaki insana göre kendisine çekidüzen verecektir." Hürriyet gazetesi bu haberi "Ört karını, kap işi" başlığıyla duyurdu (22 Eylül 07).

[19] Modern Mahrem, Nilüfer Göle, s.125.

[20] Dinde insanlara yorumlama özgürlüğü bırakılmazsa, göreceli bakış ve tutumların varlığı kabul edilmezse, dinin bir yorumu ve bir tarikatın bakışı bütün ülkeye ve topluma dayatılmaya kalkışılırsa, din savaşları ve bu bağlamda siyasi ve toplumsal derin krizler kaçınılmazdır. Türkiye bu krizi yaşamaktadır, bu derinleştirilirse ne olur? İslam felsefecisi Doç. Dr. Şahin Filiz bu konuda ciddi bir uyarı yapıyor. Filiz, dinin genel dogmalarını yorumlamada ve onları öyle yaşamakta bireysel rölativizmin önemine dikkat çekiyor ve diyor ki: "Daha Hz. Muhammed vefat etmeden önce birtakım karışıklıklar, kavgalar ortaya çıktı. Ondan sonra dört halifeden üçü öldürüldü. Abbasilerde, Emevilerde bu sürüp gitti. Demek ki herhangi bireysel yorumu, dine ilişkin yorumu, biz toplumsal, siyasal ve hukuksal zeminde yaygınlaştırırsak, oradan mutlaka kan çıkar. Yani mutlaka çok tehlikeli sonuçlar çıkar." Atatürk, Din ve Laiklik, s. 50 vd.

[21] 2006 yılında olan bu olayda devletin resmi polisi “olayı” soruşturmaya kalkıştı! Polis, cami imamının ifadesini almış. Doğrusu bunu düşünmezdim. Polis “din polisliğine” mi soyundu dersiniz, yoksa bilinçli bilinçsiz bir ön prova mı yaşadık? Nereye?

[22] Tanrı’ya inanma konusunun radikal değişime uğraması, belki ancak bilimin çok çok uzun yaşamanın (ölümsüzlük?) mekanizmasını keşfetmesiyle gerçekleşebilir!..

[23] Arkeolog Binnur Çelebi, “Hitit Kanunlarında Zina ve Tecavüz” başlıklı yazısında “Günümüzden 3 bin 500 yıl öncesine ait Hitit kanunlarında yer alan maddelerin, bugün de bazı konularda hâlâ geçerliliğini koruduğu görülüyor... 2007 yılında tecavüze uğrayan bir kadınla ilgili olarak Bafra Ağır Ceza Mahkemesi’nce verilen bir kararın, Yargıtay 5’inci Ceza Dairesi’nce bozulması, 3 bin 500 yıl önceki Hitit kanunlarının 197. maddesi ile taşıdığı benzerlik açısından insanı hayrete düşürüyor,”diyordu. Yargıtay, kendisine evinde tecavüz eden adamı, kadının bağırıp çağırmaması nedeniyle, rızası ile gerçekleştiğini düşünerek, beraat ettiriyordu. Hitit yasası da şöyle diyor: “Ama eğer ona evde tecavüz ederse, suç kadınındır ve kadın ölsün.” Cumhuriyet Bilim ve Teknoloji, sayı 1117, 15 Ağustos 08.

[24] Şüphesiz, Avrupa'nın kültüründe içselleştirdiği bu düşüncenin AB Komisyonu Başkanı Jose Manuel Barroso gibi, güncel çıkarları ve politikaları gözeten yöneticilerle bir ilgisini kurmaya kalkışmamak gerekir. Kendi ülkesinde veya üye ülkelerden birinde köktendinci gelişmeler olsa kıyameti kopartacak ve o ülkenin siyasal yönetimini "AB'ye uymuyor!" gerekçesiyle zorlayacak (Avusturya'da seçimleri kazanan ırkçı eğilimli Haider'i iktidardan indirmeleri olayı gibi) AB kurumsal bakışı, kendilerine hizmet ettiği sürece AKP'nin köktendinci eğilimlerine göz yummaktan destek çıkmaya varan tutumlar sergiliyor. Barroso, türbanı salt kadınların dinsel seçimleri olarak görürken arka plandaki köktendinci siyasete gözlerini kapıyor. Barroso'nun türbana bakışı, aynı zamanda, ülkemizdeki laiklik tartışmaları konusunda dile getirdiği "seçkin!" ve "üstün!" görüşleriyle de tutarlıdır! Barroso, "Laikliği dayatamazsınız," sözleriyle ve bize biçtiği ne idüğü belirsiz bir "demokratik laiklik" elbisesiyle (Nisan 07) gibi, Türkiye'ye "Sadece Doğu'da geçerli" demokrasi diploması vermeyi uygun görmektedir! Teşekkür ederiz, almayalım! Barroso, laikliğin dini dogmalara karşı demokrasinin önkoşulu olduğu "Avrupa deneyimi ve gerçeği" olgusunu yadsımakta; ülkemizde toplumun, siyasetin ve iktidarın dinselleşmesine destek çıkarak daha çok özgürlüğe ulaşılacağı zırvalarını yaymıştır. Barroso, bu demeçleriyle bir "tarihsel yanılgı" bile olamaz, kendisi için ancak "Tarihin çöpleri arasında eşelenmektedir," denebilir!

[25] 14 Ocak 2008 tarihli gazeteler

[26] Vakit gazetesi yazarı Hasan Karakaya, 21 Eylül 2006 tarihli köşesinde, türban bir semboldür, diyordu: "...Tesettürlü bir kadının; sokakta, parkta, tren, dolmuş veya otobüste sakız çiğneme veya sigara içme gibi bir özgürlüğü olamaz... Sokağa çıktığında dikkatli olmak mecburiyetindedir. Hayır, mecburiyet de değil, buna eli mahkûmdur... Başörtüsü veya çarşaf bir semboldür. Evet İslamın sembolüdür. Onu başında taşıyan her kadın veya kız bir tercih koymuştur ortaya... Bir misyon yüklendiğini bütün dünyaya deklare etmiştir..."

[27] Ankara'nın 1 milyon nüfusuyla en büyük ilçesi Keçiören'de, belediye zabıtalarının gece içki sattığı gerekçesiyle büfeci Metin Şahin'i çivili sopalarla hastanelik etmesi, (26-29 Eylül 08 tarihleri arası gazeteler) ve arkasından Keçiören ile diğer Ankara ilçelerinde yapılan içki satışı araştırması (Hürriyet, 29 Ağustos 08) ülkenin ana merkezler dışında nasıl bir ölüler diyarına çevrildiğini gösteriyordu. İlçede tek bir içki veren lokanta kalmamış. Olanların ruhsatları yenilenmemiş, isteyenlere verilmemiş. Eski Belediye Başkanı Hamza Kırmızı diyor ki: “1994'te 22 içkili yeri vardı, görevi Altınok'a teslim ettikten sonra tüm restoranlar A Takımı adını verdikleri bir ekiple baskı ve şiddet uygulanarak kapatıldı...” Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok adındaki, tipi zerre kadar güven telkin etmeyen kişi “İstediler de vermedik mi?” diye soruyor. 14 yılda Keçiören'de “büyük sessizliği” sağlamış. Sırasıyla MHP, Refah ve AKP'nin belediye başkanları olarak! Çivili sopalı ve başka kimbilir neli zabıtaların kol gezdiği ilçede, ruhsat isteyecek cesarette kimseyi bırakmamışlar! İnsanları yıldıracaksın, başına gelecek belaları göstereceksin, bir korku imparatorluğunu egemen kılacaksın, sonra kalkıp diyeceksin ki “Ruhsat istediler de vermedik mi?” AKP iktidarı, ülkenin geniş coğrafyasında böyle çalıştırıyor adamlarını demek ki... Tabanda şeriat uygulanıyor, resmi kılıklı ama görevi illegal din po-lislerinin sopalarıyla... AKP'nin içki yasağı politikasının sonuçlarını, Gazeteport internet gazetesi, 28 Ağustos 08 tarihli sayısında “Kırmızı sokaklar iyice kızardı” başlığıyla duyurdu. AKP'li belediyeler, belediyenin işlettiği neredeyse bütün lokallerde içki yasağı uyguluyor. “Türkiye'nin 81 ilinden 62'sinde çeşitli kamu kuruluşlarında ve kamuya ait mekânlarda içki içme ve içki satma yasağı uygulanıyor.” (www.gazeteport.com.tr/SIYASET/NEWS/GP272839)

[28] Özdemir İnce, Hürriyet, 22 ve 23, 29 Ocak 08; 2 Şubat 08; 26 Aralık 2007. İnce, Prof. Dr. Yaşar Nuri Öztürk'ün de ayeti buna yakın ve doğru çeviriyle sunduğuna işaret ediyor: "Mümin kadınlara da söyle: Bakışlarını yere indirsinler. Cinsel organlarını/ırzlarını korusunlar. Örtülerini/başörtülerini göğüs yırtmaçlarının üzerine vursunlar." Özetle, aynı ayet erkeklere de, başkalarının genital organlarına ve makatlarına bakmayın, kendi genital organlarınızı ve makatlarınızı kimseye göstermeyin! diyor. Demek o dönemin toplumunda cinsel organlara bakılabiliyor, cinsel organlar ortalıkta olabiliyordu... Bugünün kültüründe, dini emirler olmasa da böyle bir şey zaten ayıp!

[29] Nilgün Cerrahoğlu, Cumhuriyet, 25 Şubat 08, ‘Türbana Tabu Özgürlüğü’. Yazıda Suriyeli ünlü şair Adonis’in Corriere della Sera gazetesinde yayınlanan “Türban Yalanı” yazısından şu alıntıyı yapıyor: “Bazılarının türbana atfettiği dinen aşırı saplantıya karşın; İslamın şartları arasında böyle bir dayatma yoktur!... Eğer böyle bir şart olsaydı Kuran’da açık bir hükmün olması gerekirdi ki bu konuda açık ve belirgin bir hüküm yok. Bu (İslam dünyasında) yarı-dini bir meseledir. Tarih bize sosyal ve dini skalada üst düzey konumda pek çok Müslüman kadının, erkeklerin yanında türban takmadığını kanıtlıyor. Türban saplantısı; hayali bir geçmişi, kolektif bellek ve pratikte günümüze eklemleyebilmek adına yürütülen siyasi-sosyal bir stratejidir!” Nilgün Cerrahoğlu 25 Şubat 08 tarihli gazetede, yine Sağanak köşesinde yayınlanan “Türban Yalanı” başlıklı yazısında da, Cezayir asıllı İslam uzmanı, sosyolog, Khaled Fouad Allam’ın Repubblica gazetesinde yayınlanan ilginç yazısını da özetliyor. Bir paragraf: “(Başörtüsünün) XIV. yüzyılda ‘kurala’ dönüşmesi büyük İslam imparatorluklarının çöküşü ile İslam dünyasında başgösteren krizin sonucu ve dışavurumudur. Ümmet günümüzdeki gibi; o dönemde de boy ölçüşmesi gereken bir ‘öteki’ sorunuyla karşı karşıya kalmış; başörtüsü savunmada kalan ‘Müslüman kimliğin’ ayırt edici özelliği olarak ve bu kimliğin denetimini güçlendirmek hedefiyle ortaya çıkmıştır!..”; “Türban, İslam dünyasında bugün de bir kimlik krizinin ifadesidir. İster ‘dayatma’ ister ‘koşullanma’, ister ‘özgür tercihle’ takılsın; sonuç değişmez. ‘Başörtüsü’ –İslamla Batı ve de İslamın kendi iç çekişmeleri ile; (İslami) hukuk ve kültür arasında– bugüne dek çözülemeyen tüm çatışmalara yapılan bir göndermedir.”

[30] Doç. Dr. Şahin Filiz, Bireysel Dindarlık mı, Kamusal Dinsellik mi? ‘Başörtüsü Söyleminin Dinsel Temelsizliği ve İslam Felsefesi Açısından Eleştirisi’, (Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları) başlıklı kitabında, ilahiyat fakültelerinde okutulan Kelam kitaplarının birine göre –Şerafettin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelâm– büyük günahları şöyle sıralıyor: 1. Allah’a ortak koşmak, 2. Haksız yere adam öldürmek, 3. İffetli, temiz bir kadına zina etti diye iftirada bulunmak, 4. Zina yapmak, 5. Düşman hücumu sırasında savaştan kaçmak, 6. Sihir ve büyü yapmak, 7. Yetim malı yemek, 8. Müslüman ana-babaya âsi olmak, 9. Aileye karşı istikameti terk etmek, 10. Faiz yemek, 11. Hırsızlık yapmak, 12. İçki içmek. Şahin Filiz, ayrıca, büyük günahların daha genişletilmiş olarak, Ez-Zehebi’nin eserinde 76 madde olarak verildiğini ve bunlar arasında da “başörtüsü takmamak” gibi bir madde bulunmadığını yazıyor. Bilim ve Ütopya, Mart 2008, Cariyeden Kadına, Kadından İnsana ya da Tersi.

[31] Nuray Başaran, Referans gazetesi, 13 Eylül 06.

[32] Cumhuriyet Bilim ve Teknoloji, Türban özel sayısı, 8 Şubat 08.

[33] Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Merkezi Bakanı Ayşe Sucu, iktidara egemen olan bu düşünceye karşı çıkacak ve şöyle diyecekti: “Kadının namusu kıyafetle olmaz; başını örten namuslu, başını açan namussuz diye bir bir yargıya varmayalım. İnsanın namusu kılık kıyafeti üzerine inşa edilemez. Başörtüsü İslamın önkabul şartı değildir. Hiç kimsenin bir diğerine illa şöyle kapanacaksın, böyle giyineceksin diye dikte etmeye hakkı yoktur. Türkiye’de örtünme ile ilgili yıllardır yanlış bir algılama vardır. Kuran’da örtünme ile ilgili şöyle giyineceksiniz diye kesin bir çizgi çizilmemiştir. Başörtüsü, coğrafyayla, iklimle, örfle, âdetle ilgili bir konudur.” (Hürriyet, 15.02.08) Devrim Sevimay ile konuşmasında (Milliyet, 28 Ocak 2008) ve kitabından yapılan alıntılarda Ayşe Sucu diyor ki: “Ayetlerin tamamı her dönemde ‘kendini açan’ bir yapıya sahip. Bu açış karşılaşılan problemlerle, değişen insan zihniyle ve bir bütün olarak insanlığın kat ettiği mesafeyle ilgilidir. Yani metnin kendi içinde okuyandan mutlak bağımsız bir anlamı yoktur. Anlam okuyan kişilere göre açığa çıkar... Din bu kültürlerin varlığına ve farklılığına müsaade ettiği sürece bir medeniyeti doğurma imkânı artar... Laikliğin tarihsel ve toplumsal dokuya uygun Türk versiyonu henüz tespit edilememiştir.” Devrim Sevimay soruyor: “Bu son söz bize Erdal İnönü’nün ‘İslam dininde laik yönetim daha doğrudur. Bu Kuran’dan da çıkarılabilir’ gibi bir anlayışı geniş biçimde savunan ve buna kitaplar yazarak herkesi inandıran bir tez hâlâ çıkmadı. Bize bunu yapacak, uzun yıllar ve inanarak çalışan bir fikir adamı lazım’ cümlesini anımsatıyor. Soruyoruz: Çağrışım doğru mu?” Sucu’nun yanıtı: “Türk tecrübesinin, daha doğrusu Türk dini tecrübesinin farklı özellikler taşıdığı muhakkaktır. Bunun, bugün adına tetkiki, çağdaş kavramlar ve sistemler çerçevesinde ifade edilmesi elzemdir. Üstelik bunu gerçekleştirecek felsefe ve düşün adamları da bugün mevcuttur. Yeter ki onlar bu doğrultuda yüreklendirilsinler, bizler de onların bu çalışmalarına kulak verelim.” Şimdi biz bir yorum ekleyelim: Sucu haklıdır, Türkiye’de bunu gerçekleştirecek din bilginleri, din felsefecileri vardır ve bunların bir kısmı açıkça ortalıkta görüşlerini açıklıyor, kitap yazıyor... Ancak egemen olan düşünce ne yazık ki, Kuran’ı tutucu yorumlayan, dahası Kuran’da olmadığı açıkça gösterilen söz ve yorumlarla dini siyasetleştirenlerin düşünceleridir. Bunlar, Kuran’ı, toplumun birleşmesinin önünde engelleyici, toplumu birbirine kırdırıcı, bölücü bir biçimde kullanıyorlar. Burada toplumu din dogmalarıyla kandırarak, maddi ve manevi nemalanma, ekonomik, yerel ve siyasi iktidarlara sahip olma politikaları ön planda seyrediyor...

[34] Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mualla Selçuk, 2001 yılından bu yana üyesi bulunduğu Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'na (DYK) yeniden seçilmedi (Vatan, 1 Eylül 2008; Cumhuriyet, 2 Eylül 2008). Prof. Selçuk, görevi sırasında, DYK'nin 15 üyesinin ortak kararına karşı çıkarak "Kadınlar başı açık namaz kılabilir," demişti. Bu görüşlerini kararın altına kayıt olarak düşürmüş, ancak bu sayfa, Diyanet'in kararıyla, basılmış dergiden matbaada yırtılarak çıkartılmıştı! Selçuk, DYK'ya yeni seçilen üyeler için yapılan törende de başı açık dua etmişti! 7 yıllık görevi bitiminde, Prof. Selçuk üyeliğe yeniden başvurdu, ancak Diyanet İşleri Başkanlığı Selçuk'un adaylığını uygun görmedi! Şimdi Yüksek Kurul'u oluşturan 15 üyenin hepsi erkek! Ve erkek ulema takımı, kadınların dinen nasıl davranacakları konusunda fetvalar verecek! Dinin, erkek egemenliğinde kadınlara ölçü, davranış, özetle yaşam tarzı vb. olarak nasıl dayatıldığının tipik bir kurumsal yapısıyla, örneği ile karşı karşıyayız! Erkekler aralarında aykırı görüşlü tek bir kadın ilahiyatçıya bile tahammül edemiyor! Başkan Prof. Bardakoğlu da, erkek dini sistemin baş koruyucusu (imamı!) durumunda!

[35] Milliyet, Yasemin Bay ile söyleşi, 27 Eylül 06.

[36] ‘Kadın’ın yasal haklarının kısa tarihçesi: 1922: Bilim dünyasına ilk adım: Bir kız öğrencinin tıp fakültesine ilk kaydı. 1924: Eğitim birliği, kadınlara erkeklerle eşit okuma hakkı getirdi ve kadınlara tüm toplumsal alanları ve erkek haklarını kullanma fırsatını verdi. 1926: Medeni Kanun’un kabulü ile, çokeşliliğe son verildi, tek taraflı boşanma, velayet ve mallar üzerinde tasarruf hakkı alındı. 1930: Belediyelerde seçme-seçilme hakkı (siyasi hakkın ilk kapısı). 1933: Köylerde muhtar ve ihtiyarlar heyetine seçme-seçilme hakkı. 1934: Anayasa değişikliği ile milletvekili seçme-seçilme hakkı. 1935’teki seçimlerde kadınlar 17 milletvekili ile Meclisteydiler! Şüphesiz, Cumhuriyet öncesi de var: 1847: İrade-i Seniye ile erkek çocuklarla eşit miras hakkı; 1858: Arazi Kanunnamesi ile de miras yoluyla mülkiyet hakkı ve Kız Rüştiyeleri (Ortaokul) açılması; 1869: Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile kızların eğitimine yasal zorunluluk; 1897: Ücretli işçilik yapabilme hakkı ile iş hayatının açılması; 1913: devlet memuru olarak çalışma; 1914: Kızlar için ilk yükseköğretim kurumu (İnas Darülfünunu) açılması... (Kaynak: AA, 10 Mart 2008)

[37] Doç. Dr. Şahin Filiz, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Felsefesi Anabilim Dalı Başkanı, Bireysel Dindarlık mı Kamusal Dinsellik mi? “Başörtüsü” Söyleminin Dinsel Temelsizliği ve İslam Felsefesi Açısından Eleştirisi, Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları, 7. Basım.

[38] Atatürk, Din ve Laiklik; Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları.

[39] Bilim ve Ütopya, Cariyeden Kadına, Kadından İnsana ya da Tersi; sayı 165, Mart 2008.

[40] Bakınız, bundan sonraki makale, “İslamın Altın Çağı Neden Çöktü?”

[41] Şahin Filiz, insanın yapısı üzerine, İslam bilginlerinden çok ilginç bir görüş nakletmektedir: “Karakter ve kendine özgü doğası bakımından bir şahıs, ruh olarak tek bütün bir varlık (zat), nefis olarak bir töz (cevher), akıllı bir varlık olarak bir ilah, birlik’te bütün, çokluk’ta bir, duyulur (deneysel) olmak bakımından geçici (fani), bölünmez benlik (nefis) olmak bakımından kalıcı (baki), hareket eden varlık olmasıyla cansız (ölü), sürekli mükemmeli aramasıyla hep canlı (diri), gereksinimli olduğu için eksik, talepkâr olmakla kusursuz, görünüşü heybetsiz, evrenin özü.. onda her şeyden bir öğe vardır”. Bu insan tanımı müthiştir! Olağanüstüdür! Etkileyicidir! İnsana ilişkin ebedi olarak geçerli olabilecek hemen her şeyi içermektedir! Felsefi ve sosyolojik olarak bir açmaz vardır burada: Dinler, bu niteliklere sahip olan insanı dizginlemek için mi vardır? İnsan’ın olağanüstü niteliklerini gerçekleştirmesini önleyecek bir dinsel kurumun yaşaması söz konusu olabilir mi? Nitekim, Hıristiyanlığın hayatı yönetmekten dışlanması, laiklik ve sivillik, bu çelişkinin insan adına ve lehine çözülmesi demektir! Batı bu sorunu çözdükten sonra, uygarlık yolunda yeni adımlar atabilmiştir! Prof. Dr. Fuad Sezgin’in, İslam bilim tarihi üzerine çalışmaları ve İslam bilginlerinin ürettiği çeşitli bilimsel araç ve gereçlerin işlevsel özellikli kopyalarını üreterek bir müze kurması, Nature gibi ünlü bilim dergilerinde de haber olarak yer almıştı.

[42] İslamın bilim ve teknolojide dünyadaki bu öncülüğü ve katkıları için en temel eserlerden başlıcası, İslam tarihçimiz Prof. Dr. Fuad Sezgin'in, Türkiye Bilimler Akademisi tarafından çevrilerek yayınlanan İslam'da Bilim ve Teknik başlıklı 5 ciltlik eseridir. Bu eserin tanıtımı ve İslamın bilime yaptığı katkılara özet bakış, Prof. Doğan Kuban'ın "İslamda bilimin parladığı zamanlar, Avrupa bilimi ve bugün" başlıklı makalesinde okunabilir: Cumhuriyet Bilim ve Teknoloji, sayı 1108,13 Haziran 08. Fuad Sezgin, ayrıca, İslam bilimcilerinin geliştirdiği bilimsel teknolojik aletlerin birer kopyasını da ürettirdi. Bu aletler, Sezgin'in başkanlığını yaptığı, Frankfurt'ta Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi Arap-İslam Enstitüsü ve Müzesi'nde sergileniyor. Sezgin, TÜBİTAK ile de anlaşarak, bu müzenin bir benzerini de, "İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi" adıyla, İstanbul Gülhane Parkı'nda Has Ahırlar binasında açtı. Gezilebilir.

[43] Atatürk, Din ve Laiklik.

[44] Takiyüddin'e ait el yazmaları birçok kütüphanede var, ancak önemli bir kısmı Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nde bulunuyor. Takiyüddin'in rasathanesinin, günümüzdeki Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü ile Rusya Başkonsolosluğu binalarının bulunduğu alan içinde olduğu anlaşılmaktadır. Takiyüddin burada yüzyılın neredeyse en önemli gözlemevlerinden birini kurdu. http://tr.wikipedia.org/wiki/Takiyüddin adresinde, bu önemli astronomumuzun katkıları üzerine özet bilgi okunabilir. Ayrıca bilim tarihçilerinin inceleme ve kitapları da vardır. (Örn. Remzi Demir, Takiyüddin'de Matematik ve Astronomi)

[45] Prof. Dr. Ali Sarıkoyuncu, Atatürk, Din ve Laiklik, s.19.

[46] “Din dışı eleştirinin temeli şudur: İnsan, dini yapar; din, insanı yapmaz. Gerçi din, insanın henüz edinememiş olduğu ya da edinip yitirdiği kendinin-bilinci ya da kendinin-duygusudur. Ama insan, soyut ve dünyanın dışında duran bir varlık değildir. İnsan denince, insanın dünyası, devlet, toplum akla gelir. Bu devlet, bu toplum, dini üretirler; yani tersine çevrilmiş bir dünya bilincini üretirler, çünkü kendileri tersine çevrilmiş bir dünyadırlar. Din, (işte) bu dünyanın genel bir teorisi, ansiklopedik el kitabıdır; bu dünyanın popüler forma sokulmuş mantığı, tinsel şeref ve haysiyet duygusu, coşkusu, ahlaki yaptırımı, törensel tamamlayıcısı, evrensel teselli ve meşruiyet temelidir. Din, insan varlığının hayali olarak gerçekleştirilmesidir, zira insan varlığının doğru bir gerçekliği yoktur. Öyleyse dine karşı mücadele, tinsel aroması din olan o dünyaya karşı dolaylı bir mücadeledir. Dini sefalet, bir taraftan gerçek sefaletin ifadesi, diğer taraftan da gerçek sefalete karşı protestonun ifadesidir. Din, baskı altında daralan yaratığın iç çekişi, kalpsiz bir dünyanın ruhu, tin içermeyen hallerin tinidir. Din, halkın afyonudur. Halkın hayali mutluluğu olan dini ortadan kaldırmak, halkın gerçek mutluluğunu talep etmektir. (Halkın) Kendi durumu hakkındaki hayallerden vazgeçmesini talep etmek, hayallere ihtiyaç duyulan (o) durumdan vazgeçmesini talep etmektir. Demek ki din eleştirisi, özünde, çileler dünyasının eleştirisidir ve din, bu çileler dünyasının (tepesine kondurulmuş) nur halesinden başka bir şey değildir.” (Parantez içindeki ilaveler, anlam bütünlüğünü sağlamak amacıyla Türkçede yapılmıştır.) Volkes ist die Forderung seines wirklichen Glücks. Die Forderung, die Illusionen über seinen Zustand aufzugeben, ist die Forderung, einen Zustand aufzugeben, der der Illusionen bedarf. Die Kritik der Religion ist also im Keim die Kritik des Jammertales, dessen Heiligenschein die Religion ist.” Kaynak: Karl Marx, Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie. Einleitung. Deutsch-Französische Jahrbücher, Paris 1844, veya MEW 1, S. 378. (Hegel’in Hukuk Felsefesi’nin Eleştirisine Katkı) Türkçe yayın: Hegel’in Hukuk Felsefesi’nin Eleştirisi, Çev. Kenan Somer. 1997: Sol Yayınları... Ancak, Fransızcadan Türkçeye çevrilen bu metinde bazı anlam kaymaları ve anlaşılmaz noktalar olduğu izlenimi edindiğimiz için, yukarıdaki Türkçe serbest çevirisini yaptık...

[47] ABD’de yayımlanan etkili Foreign Policy dergisi, 2008 yılında internet ortamında “Yaşayan en büyük 100 entelektüel” oylaması yaptı. Haziran ayında açıklanan sonuçlara göre, Fethullah Gülen, örneğin İtalyan yazar Umberto Eco, Amerikalı dilbilimci ve rejim eleştirmeni Noam Chomsky, Alman filozof Jürgen Habermas, tarihçi Bernard Lewis, yoksullara mikrokredi fikri nedeniyle Nobel Ödülü alan Bangladeşli iktisatçı Muhammed Yunus gibi ünlü kişiler arasında yer alıyordu! Fethullahçı internet siteleri bu konuyu yakından izlediler, dahası sonuçların 23 Haziran’da açıklanacağını bile duyurdular! Fethullahçı müritler, imamlarını seçkin 100 entelektüel arasına sokmak için geceli-gündüzlü çalıştılar ve tıklama rekoru kırdılar, ama amaçlarına da ulaştılar!